

BÁRCZY ZOLTÁN

Töprengések a hazáról II. (1995)

IV. Kényes kérdés
nyelvészetünk ügyében

Széchenyi István az Akadémia alapító levelében és az alapszabály 2. paragrafusában így rendelkezett: „A Tudóstársaság a magyar nyelv kiművelésén dolgozik egyedül.”

Akadémiánk a maga kutató intézeteivel ma már egy termelő nagyüzem, azonban semmi jele, hogy az Alapító szándékának eleget kíván tenni.

Amikor a német azt mondja Schwarzwald, Katzendorf, Schnellbach, mindenki érti, hogy mit mond. De mi magyarok ha végigutazzuk a Sajó völgyét, tudjuk-e, mit jelent a Sajó szó. És a községek nevei: Sajóbáony, Sajóecseg, Sajóalgóc, Sajókaza, Sajólád, Sajómercse, Sajóörös, Sajósenye, Sajóvelezd stb, stb.

Valakinél kész a válasz: „műveletlenek” vagyunk! Nem!!! Ezek a helységnevek is hallatlan ősiségünket bizonyítják.

Engedjenek meg egy rövid áttekintést nyelv-kutatásunkról, melyből kitűnik, hogy mit talál az érdeklődő, aki nyelv-kutatásra szánja el magát.

A 18. század elején még általános volt az az egyházi tanításra épült nézet, hogy fölösleges idő-töltés a nyelv-kutatással való foglalkozás, mert a Bibliában benne található, hogy évezredekkel ez előtt csak egy nyelv uralkodott az egész földkereken. Isten azonban a babiloni torony építésénél megzavarta, egymás számára érthetlenné tette ezt a hajdani alapnyelvet.

Sajnovics János jezsuita 1770-ben kiadott *Demonstráció* című tanulmányában ismertette felfedezését, miszerint a magyar nyelv rokona a Vardő szigeten lakó lappok nyelvének és egyezik nyelv-tanunk is. A héber-magyar nyelv-rokonság hirdetői azonban nevetségessé tették Sajnovicsot, aki sértetten visszavonult a csillagászat és matematika tudományához és viszonylag fiatalon, 52 éves korában meghalt.

Kőrösi Csoma Sándor nagyenyedi diák Göttingiai, majd Zágrábi nyelv-tanulmányai elvégzése után 1810 novemberében Hatvany Turkoly

Sámuel felfedezésétől lelkesítve, Kenderessy Mihály kormányzó tanácsostól kapott 100 forinttal a zsebében elindult, hogy a magyarok őshazáját felkutassa, megkeresse. Julianus barát útját kívánta követni Oroszországon keresztül, ezért is tanult Zágrábban szláv nyelvet, de az orosz háborús helyzet miatt útirányát megváltoztatta és Nagyvárad, Bukarest, Szófia, Enoszon keresztül, Alexandria érintésével Moszul, Bagdad, Teherán útvonalon került Kabulba, majd Lahorba, majd az indiai Drászba ment, ahol pénz híján – ideiglenesen feladva úti célját – angol megbízásra indiai, később tibeti nyelvészeti tanulmányokat végzett, mellyel felbecsülhetetlen szolgálatot tett a gyarmatosító angoloknak.

Kőrösi Csoma Sándor a *Dictionar Tibetan and English* bevezető soraiban ezt írja: „...a tibeti nyelv megismerése tulajdonképpen nem is szerepelt eredeti terveimben... Nekem azonban, mint magyarnak, a szanszkrit nyelv és irodalom tanulmányozása különösen nagy jelentőségű volt, mert büszkén állapíthatom meg, hogy a szanszkrit nyelv semmiféle más nyelvvel nem mutat olyan rokon vonásokat, mint a magyarral.”

Csoma hátrahagyott szógyűjteményében a pontosan egyező nyelv-tan mellett 240 szanszkrittel egyező magyar szót tüntetett fel.

Következőnek Szentkatolnai Bálint Gábort kell említeni, akinek többek között az 1877-ben megjelent *„Párhuzam a magyar és a mongol nyelv terén”* c. könyve a mongol-magyar nyelv-rokonságát mutatta ki.

Aczél József tanár könyvének címe: *Szittyagörög* eredetünk, beszédesen bizonyítja a könyv tartalmát és Aczél törekvését.

Vámbéry Ármin egyetemi tanár a török-magyar nyelv-egyezéseket hirdette.

Szongott Kristóf szamosújvári lelkész és tanár a magyar nyelvet az örmény nyelvből származtatta.

Varga Zsigmond debreceni egyetemi tanár a sumér-magyar nyelv-rokonságot bizonyította az *Öt-ezer év távolából* c. könyvben, amiért a Magyar Tudományos Akadémia aranyéremmel tüntette ki.

Szabédy László kolozsvári egyetemi tanár a Magyar nyelv őstörténete c. könyvében a magyar nyelv ó-latinból való származására esküdött.

Kuur Géza, majd Tóth Zsigmond több könyvben az etruszk-magyar nyelv és nyelvtan azonosságát látják bizonyítottnak.

Számos magas iskolai végzettséggel rendelkező és sok nyelvet beszélő tudós nevét kellene és lehetne itt felsorolni. Lássuk azonban, hogy hogyan értékelte ezek munkásságát Bárczi Géza nyelvész professzorunk. "Mit akarnak ezek az alkalmi szófejtők? – hiszen a magyar nyelvet eddig már több mint hatvan nyelvvvel rokonították. A maóritól a baszkig, a sumértól az angolig stb." Arra a kérdésre, hogy akkor a magyar nyelvet ösztönösen és logikusan nem a több, mint hatvan nyelv tengelyében kell-e keresnünk, ingerülten így válaszolt: „Nem lehet mindent műszaki logikával értékelni.”

Gróf Széchenyi István a Magyar Tudományos Akadémia alapítólevelében rögzítette az általa alapított Akadémia célját: „A magyar nyelv kiművelésén dolgozik egyedül.” Ezzel szemben csak a fenti személyek, akik életüket, vagyoniuk nagyobb részét áldozták a tudományos igazság felkutatásáért, mit kaptak az Akadémiától? Rossz-indulatú kritikát, melynek következménye – látjuk – a csaknem teljes feledés.

Külön szót érdemel az Akadémia keretében működő Kőrösi Csoma Sándor Társaság elnökének, egy Kőrösi Csoma életével, munkásságával foglalkozó könyvben írt előszava, ahol az elnök Kőrösi Csomát ködevőnek és délibáb kergetőnek nevezi.

Van a magyar nyelvtudósoknak egy soha ki nem magyarázható közös vétjük. Éspedig az, hogy Sajnovics Jánost a finn-ugor nyelvrokonság megteremtőjének kiáltották ki, holott Sajnovics a már említett Demonstráció c. dolgozatában a magyar-, lapp-, finn-, török-, kínai nyelvrokonságot mutatja be. Ezek szerint Sajnovics nem a neki tulajdonított finn-ugor rokonság, hanem ténylegesen a turanizmus „délibábos” megteremtője volt. Ezt a tényt minden nyelvtudós és nyelvtanár elhallgatja. Ezért az a szégyenletes zűrzavar nyelvtudományunk terén.

A korábbi fejezetek bizonyító adatai ismeretében el kell fogadni, hogy a Kárpát-medence kultúrát teremtő ősnépe a szkíta nép volt, míg az

őslakók nyelve az az alapnyelv, amely Edward Hincks, Henry C. Ravlinson, Jules Oppert a sumer nyelv őseinek jelentette ki s ugyanígy a szkíta nép volt az írás megteremtője is.

Ha Széchenyi István idézete szerint a magyar történelem kiesett tulajdonunktól, akkor viszont a magyar nyelvészet terén található a legnagyobb hiányosság.

A Magyar Rádió is foglalkozott egy alkalommal az egyik legkedveltebb rovatban, az Édes anyanyelvünk adásában ezzel a kérdéssel. A rovat egy nagyon intelligens kérdést kapott Zalaegerszegről egy hallgatótól. A kérdés ez volt „Annak idején, amikor az édesanyám sonkát főzött és azt nem találta elég puhának, mindig azt mondta: ezt a sonkát tovább kell köveszteni! Mit jelent, honnét származik stb.?” A válasz az volt, hogy tájszó, amit általában az abálni, párolni, főzni kifejezések fednek. A rovattól kértem, hogy térne vissza még egyszer erre a kérdésre és tenné meg, hogy a „tájszó” helyett adná vissza ennek az „ősszó” rendfokozatát.

Röviden nézzünk csak mögé ennek a kérdésnek. Több évi kutatás után tisztázódott, hogy ezt a kifejezést ismerték és főként „kövesztett szalonna” formájában a történelmi Magyarország területének több mint a felén, és ma is használják, értelmét azonban már nem ismerik. Ezen nem kell csodálkozni, hiszen ezt a kifejezést mi magyarok (nem tévedés) a paleolit korból (őskor pattintott kőkorból) i. e. 25 ezer évtől hozzuk magunkkal napjainkig. Röviden vizsgáljuk meg ezt az egyáltalán nem közömbös témát. Az ősember amikor összeütött két követ (lehet ellenőrizni) ilyen hangot hallott: koo! Ezt a tudomány hangutánzó szónak nevezi. Ez az ősszó (etimón) benne van a kovakő nevében. Nos, az ősember úgy főzött, hogy tüzet rakott, s abba számos öklömnyi követ tett. Mindig kovát, mert másfajta kő hő hatására szétbomlik. Az ősember a tűz mellé kászúba, faedénybe, esetleg gödörbe (mert akkor még cserépedény nem volt), tette a főznivaló húst, szalonnát a vajat vízébe, s majd amikor a kövek tüzesekké váltak, fafogóval ezeket a tüzes köveket a vízbe tette. A kő forrva, zubogva átadta hőjét a víznek, azt forrásba hozta. Majd addig rakta a tüzes köveket a vízbe (kövesztett), amíg a hús, vagy a szalonna puhára nem főtt. Látjuk hát, hogy valaha a főzésnek és a kőnek szoros köze volt egymáshoz. Ha a

vizsgálódásunkat tovább folytatjuk, akkor nem lehet nem észrevenni, hogy a „ko” ősetimon benne van a konyha szavunkban. Ha körbe tekintünk szomszédainknál, akkor a ko, kö, ku, kü etimónokat megtaláljuk náluk is valahol a főzés fogalmánál, de ott már nincs rokonhangzásban az ő nyelvükben a kő szóval, mert az olaszban a konyha cucine, míg a kő pietra, németben küche és a kő stein, szlávban kuhnya, a kő kamin, görögben a konyha kuzina és a kő petra. A hangutánzó koo vagy köo egyedül nálunk található a konyha szavunkban és a kövesztés igében. Érthetetlen, mert logikátlan szófejtő és értelmező szótárunknak a következő közlése: parázs a nyelvünkben szláv jövevényszó, a perzsel vagy pergel lengyel jövevény, a pirit, pirkad, poring ismeretlen, a porkál olasz, a pörkök germán, míg a pörzsöl szláv jövevényszó. Látható, hogy ez egy szóbokor, azonos vagy közel azonos fogalmak kifejezésére.

Nyelvészeink sértő és megalázó módon azt tanítják nekünk és gyermekeinknek, hogy amerre a magyar nép történelme során vándorolt, ott mindenütt felvett egy-egy tárgy vagy fogalom nevet s ezt az ily módon *szedett-vedett nyelvet* nevezzük ma magyar nyelvnek. Nem!

Sir John Bowring (1792-1872) angol nyelv-tudós a mai (múlt századi) magyar nyelvet könyve előszavában így méltatta: „A magyar nyelv messze magában áll minden nyelvek felett. Egész sajátos módon fejlődött és szerkezete olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb most élő európai nyelv még nem is létezett. Önmagában következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, amelyben logika van, sőt matézis, az erő, a hangzatok minden hajlékonyságával és alakíthatóságával.

A magyar nyelv egyetlen darabból álló gránitkő, amelyen az idők viharai karcolást sem ejtettek. Nem az idők változásától függő kalendárium. Nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem alkudozik, csak ad, de nem vesz senkitől. Ez a nyelv a nemzeti önállóságnak, a szellemi függetlenségnek legrégebb és legfényesebb emléke.

A magyar nyelv eredetisége csodálatos tüne-mény. Aki megfejti, az az isteni titkot fogja boncolgatni, annak is az első tételét: „Kezdetben vala az Ige és az Ige vala az Isten, s az Isten vala az Ige.”

Ha Széchenyi István Akadémiát létesített „egyedül” a magyar nyelv kiművelésére, akkor az

Akadémia miért nem tesz eleget az Alapító szándékának. Ennyire nyitott kérdéssel egyetlen – magát kultúr-nemzetnek nevező – népnél sem találkozunk.

V. Elvesztett mitológiák nyomában

A mítoszok keletkezése minden esetben a történelem előtti időkre nyúlik vissza. Terjedésük szájról-szájra, apáról-fiúra, nemzedékről-nemzedékre szállt s közben tartalmasabb, színesebb, költőibb lett.

Gondoljunk azonban az igricek, regősök és táltosok üldözésére és kiirtására, akiket boldog Özséb menekített a Pilis rengetegeibe és Reguly Antal hősi életére, amikor még az Úrálon túlra is elutazott az általa feltételezett „magyar Kalevala” felkutatása céljából. *A kérdés tisztázása szélesebb áttekintést igényel.*

A hindu isten-mondákban Indra és a Szoma mondák, vagy a görögöknél Prométheus- Kadmosz- Heraklesz-, Zeusz mondák és mondatakörök alakulását, fejlődését találjuk. A hősmondákban a Jazon-, Thezeusz-, a trójai mondák és az északi népeknél a Thor-, a Szigrud mondatakörök, – költői magaslatra történő emelkedését találjuk. Az eposzok fejlődése egyes ihletett költő vagy dalmok munkáját dicséri.

Az indus Vajsza és Valmiki, a perzsa Firdauszi, a görög Homéros, vagy a germán Kürenbergi, akik elsősorban mint gyöngyszemeket összefűzték, majd mint a nagyszerű alkalmassá vált költők a verseket összefüggő eposzokká írták. Ilyen volt a Kalevala alkotója Elias Lönnrot is.

Itt kell megemlékezni nagyszerű hazánkfiáról, Reguly Antalról. Nem vitatható, hogy kitűnő néprajzi adatokkal tért haza és egy olyan súlyos tüdőbajjal, mely fiatalon életét kívánta s még munkáinak kiadását sem érthette meg. Sajnálni kell, hogy Reguly zsenije nem nyílt rá arra, hogy a magyar mitológia – különösen az ő korában – a magyar tájakon, a magyar mondatakban, dalokban, balladákban őt körülvette.

Magyar vonatkozásban nagy értékű munkát végzett Ipolyi Arnold rk. püspök (1823-1886), aki Magyar Mythologia című könyvében sok érdekes adatot örökített meg.

A Rig-Véda természeti jelenségekből feltéte-

lezett abszolút őserőre, Istenre vetíti a figyelmet, mely tengelyében a Diva-Diana-Dios-Deus név láncolata máig követhető. Erre a tengelyre azután a népek, fajok gondolatvilága költői regényeket épített.

Irodalmi rangra emelkedett a hinduknál a Védák, majd a Szanszkrit korszakban a Mahábharáta és a Ramajana, melyek a brahmanizmus szent könyveivé váltak. Színessé teszi a Mahábharáta a Nál és Damajánti története.

A hindu hősköltészet egyik gyöngyszeme a Szávitri (hősnő) története, aki férjét és szerelmét Szatjavánt holta után Jánától, a holtak istenétől megható kitartással visszaesdi. A hindu hitrege szerint az első ember Jáma volt, így ő lett az első halott is, ezért lett Jáma a holtak istene.

A perzsa népköltészet Irán és Turán hősmondájával ajándékozta meg a világirodalmat. Firdauszi volt az a kiváló alkotószellem, aki először csak összegyűjtötte a perzsa nép mondatredékeit, majd a történeteket időrendbe szedve megalkotta népe hőskölteményét. Firdauszi a Királyok Könyvében örök szép emléket állított az árpádi magyarok vitézségének, lovagiasságának és becsületességének.

A Sah Name legszebb költői része Iszfandijar eposza, melyben a haldokló Iszfandijar az őt legyőző Rusztemnek megbékélten nyújt kezét és ruhazza a királyi hatalmat unokájára.

Ha most térben közelebb jövünk a görög eposzokhoz, időben mégis távolodunk, mert a tudomány már tisztázta, hogy például az Iliász mind történetében, mind fogalmazásában ősi az előbbi eposzoknál.

Homéros regényes, költői eseménnyel vezeti be az Iliászt, amikor „a legszebbnek” feliratú alma odaítélését Párisra, Priamosz király fiára bízta Héra, Pallasz és Afrodité között. Ennek következménye, az istenek és emberek harca. Öldöklő háború tengeren és szárazföldön a görögök és trójaiak, valamint sok más nép között. (Újra egy érdekes magyar vonatkozást említünk. Trója pusztulása után Trója lakói a szikamberek idemenekültek Hérodotosz szerint a mugajár (magyar) mendencébe, közelebről a Pilis városállamba, melynek nevét a Thuróczy Krónika Sicambriának is mondja. A szikamberek kb. 200 évi itt tartózkodása után tovább vándoroltak Nyugatra és ők alapították Páris városát.)

A vak Homéroszt méltán nevezik a görög eposzírás atyjának. Tőle merített Vergiliusz, aki a trójai romok közül menekülő Aeneas történetét írta le, akinek híres idézete: „Nem kérek egyebet, mint csekély hajlékot isteneim számára.” Vergiliuszt a pásztorversek éneklője mellett vallásos költőnek is nevezik. IV. eklogájában megjósolja Krisztus eljövételét. Jupiter az ő leírásában már közel áll a monotheizmus felséges istenéhez, aki a Föld és Ég egyedüli ura. A világirodalomból tudjuk, hogy a műeposz írásban Vergiliusz közel kétezer évvel megelőzte Dantét, Tassot és Miltont. Nem lehet véletlen, hogy Vergiliusznak a Tartarusz (a gonoszok) és az Elysium (az üdvözültek lakhelye) bemutatására Dante az Isteni színjátékban túlvilági útjára éppen Vergiliuszt választotta vezetőjéül.

Írásunk célja eljutni a magyar ősmondákhoz.

A szláv népek mindegyikét dalos kedvű népek ismerjük. A szerb guzlicárok éppen olyan művészien megszerkesztett és tartalmas dalok, mint a görög dalnokok, a kelta bárdok, a frank trubadúrok és a germán minnesängerek dalai.

A délszláv hősköltészet főszereplője Markó királyfi, aki bátor, vidám és jellemes, mint Heraklesz, vagy Rusztem.

Az északi szláv népek örökbecsű hőskölteményeiből Ilia, Piost és Prsemysl nemzeti hősök nevei ismertek. Későbbi költői mű az Igor éneke. A hajdani Oroszország két városa, Kiev és Novgorod központ vetélkedése folytán azonban az ősi szláv népmondák szereplői helyett Vladimir kievi cárt szövik a hősmondákba, kinek nevéhez fűződik az orosz nép keresztény hitre való térítése.

Safárik jeles prágai irodalomtörténész mutatott rá, hogy a szláv népköltészetre támaszkodó nemzeti eposzok kifejlődését a kereszténység felvétele, főként a latin papság tevékenysége gátolta.

A kelta eposzokról csak annyit, hogy rokonság és nyelvi átfedés is kimutatható a szanszkrit irodalommal. Világirodalmi értékűek a Nagy Károly monda, az Arthur monda, a Grál- és Parsifal monda. Költői báj teszi kedvessé a Trisztán és Lancelot mondatakat. Említésre méltó a keresztény civilizációnak sokáig ellenálló molnárlegényből vezéri rangra emelkedett Don Ruy Diaz története. Ezt a Cid költemények őrzik napjainkig.

Hallatlanul gazdagok a germán népek hőskölteményei. Az ősrja hitvilág égi istene Thor,

míg a tűzé Donar. Ez megfelel az ó-hindu Indra és Angi isteni személyeknek. A segítő istenek mellett gonosz, ártalmas lényeket is ismertek, óriások, törpék, manók, koboldok, villik, elfek, nixek, sárkányok, lindvurmok s ezek színesítik az ó-germán mondákat.

A germán népek ősmondáinak csak címszavakban történő felsorolása is sok lenne.

A germán nép szerencsés, mert a Nibelung éneket, s annak szereplőit Odint, Szigfridet, Gudrunt, Hagent, Rüdigert, Brunhildát, Krimhildát s még a törpe Albanch nevét is színes, regényes, véres történetben halhatatlanná tette a világhírű operák szerzője, Richard Wagner.

Meglepetéssel és örömmel találkoztunk a német irodalomban az Etele mondák (azaz Atilla mondák) és a Hun-magyar mondák című írásokkal.

A Nibelung énekeket mai formájában szívesen nevezik a keresztény kultúr-talajban gyökerező nemzeti eposznak. Az ősz-germán mondák az Eddákkal és a Völsunga sagával az élen ó-hind fogantatásúak, tehát nem keresztény eredetűek. Mert az még nem tesz kereszténnyé egy mondát sem, ha az az átírásban úgy módosul, hogy a főszereplők a templom kapujában tépik egymás haját.

Áttérve az Etele mondákra, Atilla nagyságát az is bizonyítja, hogy Grönland szigetén még ma is él két nagy terjedelmű költemény Atla Mál (Atilla mondája) és az Atla Quida (Atilla éneke) címen.

A közelmúltban jelent meg két értékes könyv, Hermann Schreiber: A hunok, és Otto J. Maenchen-Helfen: A hunok világa címen. A két szerző egymástól függetlenül a hun királyt megegyezően bölcsnek, nemesnek, becsületosnak, lovagiasnak és vendégszeretőnek mutatja be, kinek környezetében minden felekezeti nép békében élt és az európai nemes ifjak tülekedtek Atilla udvarába, hogy hűbéres fejedelem-atyjuk biztosítékaként tiszok lehessenek.

Atilla a törékeny és öreg I. Leó pápa kérésére seregével együtt visszafordult Róma falai alól. Ezt az emberi gesztust még a magyar Katolikus Lexikon is úgy kommentálja, hogy ez azért történt, mert a pápa feje felett megjelentek az apostol-fejedelmek, Péter és Pál és ezek indították a hun vezért a visszafordulásra. Felmerül a kérdés, hogy az apostol-fejedelmek miért nem rántottak kardot

Alarich, Gensericz, Teodorich és a többi Rómát kegyetlenül megdúló vezérek elijesztésére.

A történelemtudomány feljegyezte – történelem könyveink azonban nem közlik –, hogy Atilla 15 éves korától tús volt Honorius császár ravennai udvarában, ahol többek között megtanulta a latin és görög nyelvet, tehát a kor viszonyaihoz mérten nagy műveltségű ember volt.

A német Nibelung énekek csak dicsőítik Atillát. Elhallgatják azonban, hogy Atillát nászészakáján a felesége, Krimhilda mérgezte meg. A szegedi Móra Ferenc Múzeum őrzi az aranypoharat, melyből a gyémántok kiégtek, viszont rajta még ma is az írás: „Ezzel ölte meg Ungurok titánát a szent római lány.”

A hun királynak ezzel a szervezett meggyilkolásával kezdődött Róma befolyása a magyar nép őstörténetébe.

Feltűnő, hogy amikor Atillát és népét a germán irodalom dicsőnek, hősnek hirdeti, a latin keresztény irodalom minden esetben rablónak és bandavezérnek tünteti fel. A magyarok Jáfettól való származtatása a XI-XIII. századi sekélyes ismeretű és ízléstelenül bibliázó és nyelvészeti ismeretek hiányában etimologizáló barátok szokása volt. Anonymus Gesta Hungarorum sem egyéb mint a tudálékoskodó nyugati krónikás barátok értéktelen ismételtetése. Viszont Pilgrim passauai püspök, akit az egyház a magyarok hittérítő tevékenységéért* szentté avatott 974-ben, a magyarok megtéréséről többek között a következőket jelentette levelében VII. Benedek pápának: „...tehát az említett magyar nemzet sok könyörgéssel hívogat vala evangéliumi munkára...” „...hogy keresztény módra egyházakat mernek építeni...” „...senkinek alattvalóik közül nem tiltják a megkeresztelkedést, sem a papokat nem gátolják, hogy bárhová menjenek. Hanem oly egyetértők a pogányok a keresztényekkel és oly barátságosan vannak egymással, hogy itt beteljesedni látszik Ézsaiás jövendölése (az egy akol, egy pásztor teóriáról)” – „a farkas és bárány együtt legel, az oroszán szénát eszik, mint az ökrök, – tehát úgy lőn, hogy csaknem az egész magyar nemzet hajlandó a szent hit bevételére...”

A Nibelung énekek befejező versében, a „Die Klage”-ban (a Panaszban) a püspök úgy tünteti

* A magyarok körében végzett hittérítő tevékenységéért (Szerk.)

fel magát, mintha a burgundi királyi testvéreknek és Krimhildának a nagybátyja lenne. A feljegyzésekből az a kép tárul elénk, hogy Etele halálhíret két hegedűs vitte a Rajna melletti Wormsba, s Piligrim ezektől értesült a tragédiáról. A két regős mesterségéből eredően sok Atillára és a hunokra vonatkozó történeti adatot mondott el a püspöki udvarban, amit Piligrim az ő Konrád nevű írődeákjával megörökíttetett. Azt is feljegyezték, hogy a püspök a magyarok között tevékenykedő térítő papokkal további történeti adatokat gyűjtetett. A Nibelung énekek tehát ó-hind mondákból, és az Etele mondákból ötvöződött össze az akkori keresztény érdekeknek megfelelő fogalmazásban.

A „Die Klage” utolsó passzusa is figyelmet érdemel magyar szempontból. Idézzük:

„A passauai püspök Pilgerin,
 Öcséihez való jó szíve szerint
 Leíratá e gyászmesét
 Hogy tudj mindent, hogy esék
 Latin betűkkel mégpedig:
 Ezt mindenek hirdetik,
 Amint kezdődék s eredett
 Mindvégig a története.
 A hősök gyásztörténetét
 Hogy mind rakásra öleték:
 Azt sorba úgy leírta mind,
 Maga s világ tudásakint,
 Konrád mester, írődeák.
 Azóta aztán átírták
 s meg van németül is a dal.
 Olvassa agg és fiatal
 S jól ismerik mind a regét!
 Mely majd vidám, majd bús, setét,
 De minek mondja, itt van az
 A dalnak neve: A Panasz.”

Tehát Etele mondát leírták, feltehetően magyarul a vers szerint latin betűkkel. Konrád mester lefordította latin nyelvre, majd németre, gót betűkkel.

Mai német irodalomtörténészekről tudjuk, hogy munkálatok folynak annak megállapítására, hogy az eposzban mi a germán és mi a hun eredetű. Azt azonban már megállapítottuk, hogy a Nibelung énekeknek (1592-ben egy nyomtató mester feljegyzése szerint) Németországban még nem volt olyan tekintélye, hogy azt kinyomtatták volna.

Figyelmet érdemel, hogy Priskos rétor leírásában elragadtatással szolt az Atilla udvarában hallott hun-szittyá történelmi és vitézi énekekről és arról, hogy a hunoknak saját írásuk, írásrendszerük van.

A korábban említett Vajsza, Valmiki, Firdauszi, Homérosz, Vergiliusz, de a finn Elias Lönnrot is a népköltészetből gyűjtötték eposzaik mind a történetekre, mind a szereplőkre vonatkozó adataikat.

Ma a magyar hősköltészet elé helyezzük Tasso: A megszabadított Jeruzsálemét, Milton: Elveszett paradicsomát, Dante: Isteni színjátékát és büszkék lehetünk, mert Shakespearet jobban ismerjük és többet olvassuk, mint hazájában. Megbecsülésünk illeti őket, mert költészetük a nemzeteik népköltészetéből nyert ihletet. Mit szóljunk azonban a mi Anonymusunkra, aki a Gestája bevezetésében dicsekvően írta le, hogy „nem hallgattam a regősök és hegedűsök csacska énekeire!” Lehet-e egy ilyen mű nemzeti érték?

Ettől függetlenül és ennek ellenére vannak az őskorban gyökerező hőskölteményeink.

1847-ben Arany János megajándékozta a magyar irodalmat a Toldival. Később, 1849-ben, a világhírű angol archeológus Layard által feltárt 30 000 db. ékírásos agyagtábla a Toldi befejezése idején még a Tigris folyó partján feltáratlanul a föld alatt pihent. Ezekon az agyagtáblákon maradt fenn a világ első hőskölteménye a Kr. e. 3 000 évvel alkotott, nagy terjedelmű Gilgames eposz. Az ékírásos szöveg megfejtése George Schmidtnek a munkája, 1872-ben történt.

Az itt kimutatott időkülönbségekből megállapítható, hogy a Gilgames eposzból Arany János nem meríthetett, különösen nem Ilosvai Selymes Péter. Ilosvai nyomán Arany János az ősi magyar hagyományt öntötte művészi formába.

Legősibb hitregénkben a magyarság a Nap-Isten és a Föld-Istennő nászából származik. A Föld istennő magyar neve Tündér Ilona. Cirill Gadd (aki nem ismerte a magyar nyelvet) archaikus szótárában ez így található Isteni ős Anya = Dingir II Ana s ez magyarul = Tündér Ilona.

Reguly Antal lelkében is benne volt az a tudat, hogy van, mert kell lenni „magyar kalevalának”! Reguly műveltsége és lelki érzékenysége ezerszeres nemzeti érték lehetne ma, ha az annyira magasztalt „európai műveltség” vagy a „nyuga-

ti kultúra” jó iránytűt adott volna a kezébe.

Népköltészetünk évezredek óta napjainkig is őrzi azokat az ősműveltségi motívumokat, melyek a legősibb eposzok testvérei. A népköltészetet használta fel Ilosvai Selymes Péter nyomán Arany János a Toldi trilógia megírásával, Petőfi Sándor a János vitéz esetében. Zrínyi a Szigeti veszedelem, a Szilágyi és a Hagymási história és Szabács viadaláról szóló költői „beszélyben”. Az akkor időszzerű történeti leírások mellett a népköltészetből merített az utolsó „magyar bárd”, Tinódi Lantos Sebestyén. Elhallgatjuk Liszti László: Mohácsi veszedelem, Gyöngyösi István: Murányi Vénusz, Pálóczi Horváth Ádám: Hunniász, Etédi Márton: Magyar gyász, Gvadányi: Peleskei nótárius és Rontó Pál, Arany-Rákosi-Székely Sándor: Székelyek (Atilla, Csaba, Aladár, Ellák, Irnik) históriájával foglalkozó hőskölteményeket és Vörösmarty örökbecsű eposzait is.

Ha lenne gazdája ősi mítoszainknak, a Tündér Ilona, Az égig érő fa, a Fehérló fia, a Hüvelyk Matyi és sok-sok mondánk felérne az égig, túl a klasszikus mondákon. Ha lenne gazdája, kibontakozna sok ősmagyar monda. Most csak a magyar ősiségből operák rangjára emelkedett Wagner Richard műveinek tapsolhatunk.

VI. Turáni átok (!?)

Mint arról korábban is szó volt a nemzet külső és belső ellenségének legfontosabb ténykedése, hogy megbénítsa áldozata történelmi tudatát. Származását tagadja vagy csúnyán eltorzítsa és az ősi mítoszok helyére valamilyen torz hiedelmet csempésszen.

Történelmünk torzítását szolgálta Anonymus a Gesta Hungarorummal, míg a külföldiek közül csak két példát említünk: Bamberg Ottó (1140) nevű történész könyvében olvasható: „A természet nagyon szép külsővel áldotta meg Magyarországot, ám vagy a sorsot kell hibáztatni, vagy az isteni türelmet csodálni, hogy e szörnyű embereknek ilyen gyönyörűséges országot adott.” Aeneas Silvius Piccolomini: Cosmographia c. írásában (1450-ben) a magyarságra vonatkozóan a következőket írta: „A magyarok rokonai és leszármazottjai az Ázsiában pogány vadságban élő szkítáknak és joguroknak s nyelvük is egyezik a Pannóniában élő ma-

gyarokéval.”

A hazaiak közül is csak két példa. Egyik, már nem élő, de ma is ünnepelt költőnk az 1930-as években a következő megdöbbentő mondatot vetette papírra: „A magyar nép még mindig keresi a helyét Európában.” A másik egy akadémikusunk, aki állítja, hogy a huszár öltözéket a pesti sváb szabók teremtették meg, s tették divattá a múlt században. A professzor úr nem tud a paziriki faliszőnyeg leletről, melynek kora kétezer éves és melyen egy katona látható lóháton ma is ismert huszár öltözékben. (Ermitázs Altaja Katalog 56. tétel Leningrád 1958.) és nem tudná, hogy Anton Deimel archaikus szótárában a huszár szavunkat így találjuk: GU-SAR = hős férfi.

Ezekben a példákban találni torzításokat, míg az ősi mítoszunk helyére odacsempészték a „turáni átok” bénító fogalmát. Nincs és nem is volt turáni átok, de volt hitvány mesterkedés nemzetünk ellen főként apostoli királyainak és kiszolgálóik részéről. És hogy ezek milyen elvetemültek voltak, arról kérdezzék meg Tunuzabát, Gyulát, Ajtonyt, Koppányt, Vazult. Vatát, Aba Sámuel, Bánk bánt, vagy Dózsát, a Zrínyieket, Nádasdyt, Frangepánt, Wesselényit, Thökölyt, Bocskait, Rákóczit, Martinovics - Hajnóczyékat, Széchenyit az aradi Nagyokat és Kicsiket, vagy kérdezzék meg Melindát, Zách Klárát, vagy a bécsi apostoli magyar király parancsára gályához láncolt rabokat, kérdezzék meg a kötélén száradó és pallyostól lehulló fejeket, a Bécsben és máshová szerte lopkodott nemzeti kincseinket, váraink széthányt köveit és kérdezzék meg a száz és százezer hajdan tulajdonos, de jobbágysorba nyomorított magyart, kit az ősi földdel együtt úgy adtak-vettek, mint a barmot.

Kérdezzék meg? De ki kérdezze meg? A keresztény Nyugat-Európa? – aki míg a mi védelmünket élvezte, rászívta magát egy-egy gyarmat területre és millióknak okozott (okoz) égbekiáltó szenvedést.

Felszántom a császár udvarát
Belé vetem Hazám búvaját
Hadd tudja meg császár felsége
Mi terem a magyar szívébe...

A császárt soha nem érdekelte, hogy mi terem a magyar szívében, csak az hogy mi terem az ősi földben és a kilopott hallatlan értékeinkért hamis

tudatot, hazug történelmet pumpált vissza.

Sajnos nemcsak a császárt, de a keresztény Európát sem érdekelte kultúrát teremtő múltunk és évezredes jószolgálatunk.

Dsida Jenő Psalmus Hungaricus c. költeményének részlete jól tükrözi keserű gondolatainkat:

Száraz nyelvem kisebzett
Égő fejem zavart,
Elindulok, mint egykor Csoma Sándor
hogyan felkutassak minden magyart.
Székelyek ott a bércek szikla-mellén,
üljetekek mellém!
Magyarok ott a Tisza partján,
magyarok ott a Duna partján,
magyarok ott a tót hegyek közt,
üljetekek mellém!
Magyarok Afrikában, Ázsiában,
Párizsban vagy Amerikában
üljetekek mellém!
Ti ezután születők s ti porlócsontú ősök
Ti rég hallott regősök, ti vértanúk, ti hősök
üljetekek mellém!
Ülj ide, gyűlj ide népem,
s hallgasd, amit énekelek,
amint a hárfa húrjait,
feszült idegeim húrjait
jajgatva tépem
ó népem, árva népem!
s dalolj velem,
mint akit füstös lángokra szítottak
vérszínű, setét, nehéz fanyar borok...
dalolj velem hörögve,
és zúgva és dörögve
tízmillió, százmillió torok!
Énekelj hogy világgá hömpölyögjön
zsoltárod, mint a poklok tikkadt
kénköves szele,
hogyan Európa fogja be fülét
s nyögjön a borzalomtól
s örüljön bele!!!

Nyugat-Európa a pogányság, vadság, a rokonszalomság jelzőivel illet, holott népünk ezek ellenkezőjének a bizonyítására több ezer éves Napimát őriz még ma is, a ránk kényszerített hadakozásokban nemeslelkűséget, lovagiasságot tanúsítottunk, míg az antropológiai indexünk és ősi nyelvünk kölcsönszavainak ezreit őrzik egész Európa napjainkban is.

Megdöböntő, hogy Európa tudósai még mindig az indoeurópai és a német-római felsőbbrendűséget hirdetik.

Ezen tudományos kérdések tisztázási munkálatainál viszont hazai tudósaink távolmaradása nyeresége lenne mind a magyarságnak, mind az egyetemes emberi tudománynak, mert ők (adassék tisztelet a kivételnek) hiányos munkáikkal teret nyitottak idegeneknek, hogy az úgynevezett turáni átkot a tudatunkba csempézhessék.

IRODALOM

1. Hallay István: Anonymus 900 év távlatából (Toronto)
2. Bartha Antal: A IX-X. századi Magyar Társadalom (Bp., 1973.)
3. Kenedyné Szántó Lívia: Az Etruszkok nyomában (Bp.)
4. Fényes Elek: Magyarország Geographiai Szótára, melyben minden város, falu és puszta betűrendben körülményesen leíratik (1851.)
5. John Dayton: Minerals, Metals, Glanzing and Man (London, 1978)
6. Roska Márton: Torma Zsófia Gyűjtemény (Minerva, Kolozsvár)
7. Boris Perlov: Tatárlaka üzenete (Moszkva, M. I. T. 1975/12)
8. L. L. Lamb: Climatic change vithin historical lime c. írásában közli ezt a Würm adatot (Acad Sci 1961/1)
9. Pannónia birtokbavételének időtartamát Edward Gibbon: The history of the Decline and Fall of the Roman empire és Ammianus Marcellinus: Rerum Gestarum c. munkáikban 44 évben jelölik meg. Ezzel párhuzamban, de a birtokbavétel idejét 22 évben közli a Világtörténet évszámokban c. könyv (Gondolat, Bp. 1982) forrás megjelölés nélkül.
10. Széchenyi István gr.: Naplóm
11. Fodor Ilona dr.: Szembesítés. Illyés Gyula életútja
12. Szász Károly: Nibelung ének
13. Toronyi Etelka dr.: Hősköltemények összevetése
14. Sárkány Kálmán dr.: A Gilgames eposz és a Nagyszentmiklósi aranykicsnek egyezése. Kézirat.
15. Magyar Adorján: Elméletem. Ugyancsak Magyar Adorján műve a 20. században bőrre kézzel írt 24 kötetes kódexe a magyar őstörténetről
16. Prehistory and prekultur (UNESCO kiadás 1963.)
17. Erdélyi J.: A nyelvek anyja
18. Edward Gibbon: The History of the roman Empire New York
19. Toronyi Etelka dr.: A Kárpát medence
20. Kenedyné Szántó Lívia: Az etruszkok nyomában
21. Ernst Sackur S. J.: Di Clunye senser (Halle, 1894.)
22. Ann Lauris a 789 („ex ligno et terre...”)
23. Krieg von Hofelden: Geschichte der Militar architektur in Deutschland Stuttgart 1959. és Petz Georgius Henricus: Monumenta Germaniae Historica Scriptoros 1826. „Vilia aut nulla extra urbes fguere moenia.”

24. Oláh Miklós: Magyarországnek a mohácsi vész előtti helyrajzi történelme (1493-1568)
25. Anonymus: Gesta Hungarorum. Ha úgy szemléljük, hogy a történelemírás a győzők propagandája, tisztán áll előttünk, hogy Anonymusnak az volt a célja, hogy az akkori uralkodóház királyság alapítását és a magyarság római hitre térítését történelmi szükségszerűségnek tüntesse fel. A honfoglalást pedig úgy írta le, hogy a kortárs főurak hatalmi igényét igazolja, s a fegyveres hódítással magyarázza uralmuk eredetét és annak jogosságát. Elhallgatta, hogy az un. honfoglalás szerződéses alapon jött létre, elhallgatta a szerződő felek tényleges kilétét, és mélyen elhallgatta I. Istvánnál, hogy a vérszerződést megszegte és német segítséggel a hatalmat jogtalanul magához ragadta és az ősi rend helyett teret engedett a feudalizmusnak, mely 1000 esztendővel visszavetette a magyarság gazdasági fejlődését.
26. Eszes István: A magyarok technikai hadserege. Kézirat

27. Padányi Viktor: Vérbulcsu és Dentu Magyaria
28. Lásd az összes magyar történelem könyvet
29. Werbőczy István ítélőmester, majd nádor Hármaskönyv.
30. Otto Bamberg: Historiae Romanum
31. Aeneas Silvius Piccolomini: Cosmographia
32. A nemzet jobb közérzetének megteremtése érdekében a Hazafias Népfront ez évi kongresszusa „A magyarságtudat erősítését” írta zászlajára. Szeretnénk, ha ez az írás is a Népfront programba iktatott célját szolgálná.
33. Duli Antal: Kik kötötték a vérszerződést M. Tört. Szemle Buenos Aires 1972.
34. Krónikáinkból is tisztázható, hogy az un. honfoglalás hét törzse részére a szállásterületeket a dús, füves legelő területeken jelölték ki, míg az őshonos magyarok maradtak a mezőgazdaságilag évszázadok óta művelt területeken.
35. Szócs István: Selyemsárhajó. Kriterion, Bukarest 1979.
36. Zsuffa Sándor: A magyar nyelv nyelvrokonságai.

PELZO (PÉLI ZOLTÁN)

Géza fejedelem Esztergoma

Esztergom. Mit mond ez, mit mondhat ez a ma emberének? Úgy mintha ezt a szót a magyar teljességgel értené, más oldalról mintha a köd távoli homályába burkolózna látványa.

Esztergom. Vár, vár-os és belőle vármegye. Esztergom félkört formázó valamikori vármegyéjét a nyugatról keletre folyó Duna akként ossza ketté, miként ma az elválasztott Magyarország északi és déli oldalán élnek e hajdanvolt megyének magyarjai. Észak, dél, kelet és nyugat. Dél és Kelet mi megmaradt. Dél és Kelet, mi a Dunától ilyen irányban hordozza Esztergom városát, Esztergom várát. Innen északra és nyugatra a Duna átellenő oldalán látható Párkány, s valóban olyan érzésünk van a mai bazilika tetejéről szemlélődve, mintha egy ablak párkány-án könyökölve néznék egy olyan világba, egy olyan földre, melyre állampolgári jogon nem léphetünk. Észak és nyugat, mi ma tiltott, de hajdan természetes volt. Észak és Nyugat, mely a Nap múlását jelzi, az északisága által az alacsonyabb és gyengülő naperejével, s nyugat a süllyedésével-elmúltával. De az adott nap és a Nap elmúlása is hajdan természetes volt, hiszen a tudásban ott volt a megújulása a kelése is. Az örökkévalóban, az örökkévaló létezésben s megújuló újjászületésében való hit által az ötvös-remekekre ekképp az Életfát vitték. Mikor létezett

ez a Teljesség? Dél, Észak, Kelet és Nyugat, e négy irányban sújtott hajdanán az ősi hagyomány szerint Upur kardjával Géza fejedelem. Ezek után változás történt az utódlásban, a rendszerben. De az utód is az ősök felé tekintett valamelyest a megváltozása ellenére, a karddal ugyanúgy négy felé sújtott I. István, s a Szenté alakult Koronának – melynek a hatalmát adta a király –, a későbbi tanában, a Szent-Korona-tanban ugyanúgy megtalálható eme négy irányba tett mozdulat.

Esztergom. Mit jelent ez csupán a földrajzi értelmében? Nem tudjuk egyben anélkül említeni földrajziságát, hogy ne hordozna magában világi és egyházi tartalmat egyaránt. Esztergom helyénél a Duna északi irányából változva kelet felé folyik, s ebbe a kanyarulatba, ebbe a meder-mélységbe ékelődik be, a délről ide nyúló magasulat, a Pilis. Pilis domborulatának zölderdői szívében helyezkedik el Szentlélek. Szentlélek aprófalvi települését a domborulatok halmai ölelik körbe, s csak Esztergom irányában van szabad kilátás. Tiszta idő esetén látni lehet innen az esztergomi Duna vízének csillanásait. A Duna régebbi nevén Iszter. Az Iszter szó tulajdonképpen az Istenanya egyik elnevezését takarja. A Nap teremtő erejének fénye az Iszter hullámzódása által ide, Szentlélekre vetülnek. Az Istenanya a mindentható Isten tartal-

mi és formai értékeinek közvetítője, tápláló a befogadó számára. Iszter-istenanya fényt befogadó, s ezáltal fényt közvetítő-teremtő tartalmi vonatkozása itt földrajzi értelemben is él. Hiszen csak azt a Lelket nevezhetjük valóban Szentnek, aki e tápláló folyamból gazdagodik. Szentlélek. Valami régiséggel, régi hittel telítődik az egész környék, bármihez is nyúlunk. De a Szentlélek szava, mintha egy újabb hitbéli elnevezést mutatna. Vagy mégsem? Hiszen, akik meghagyták, vagy éppen újólag elnevezték e helyet, azoknak tisztában kellett lenni azok tartalmi vonatkozásával is. Hogyan lehetséges az, hogy hajdanán a keresztény pilisi pálosrendiek szentnek tartanak egy ma pogánynak tartott tartalmi meggyőződést, és éltetik a pilisi Szentlélek települését? A különbség az, hogy ők értették, mi nem. Hiszen nekik táplálékul szolgált ez a tartalom. Valami nagyon megváltozott, valami nagyon eltűnt mára. Sok mindent nem értünk, sok minden zavaros, sok mindent a homály borítja. Homály. Éles csillogása Szentlélek helyén az Esztergomból jövő fénynek kevésbé látható. Útja valahol megtört. A pálosok sincsenek már itt. Eltűntek az emberek, kik taníthatnának a tanítani valókra, hogy az emberekhez eljusson az a tartalom, amivel értenénk mi is a Fény lényegét.

Esztergom. Sok víz folyt le a Dunán várának ránézése alatt. Eltelt az idő. Új nemzedékek jöttek a régiekre. Majd még újabbak, s szinte semmi sem maradt a régiből, talán a kövek és a talpazat. Koptassa az ember a lába alatt a talajt, majd idővel a sarujához nyúl, hogy lecserélje azt. Mielőtt levéne még egyszer reája néze. S elméjébe villannak képek, de jó is volt mikor ebben megláttam Őt, tündöklő leányzó szépségét: 'Olyan volt, mint egy Istenanya', határtalan boldogsággal táplált engem, majd gyermekeimnek is ő volt az éltető anyja. 'Megöregedtem, az idő múlása is lassan beteljesíti végzetem, de miért dobnám el azt az Egyetlent, mely hozzá köt. Hozzá, az egész Életemhez. Nem lehetne-e az ócska sarumon befoltozni a lyukat, hiszen Én hordozom már csak őt, s nem szűnhet meg létezni!' Esztergomnak évtizedekkel ezelőtt a Dózsafalva nevet szánták. A névcserére szerencsére nem teljesedett be, de sok minden más alapján is már látható volt, hogy Esztergom helyének saruja kilukadt. A luk ma is létezik, mert hatalmas űr van az emberekben. Mielőtt teljesen eldobnánk Esztergom tartalmi múltját, szerencsésebb volna

megvizsgálni és megérteni azt. Hátha emlékeztet minket akár csak egyetlen olyan dologra is, mely visszavezet minket a boldog békeidőkhöz.

Esztergom. A velem egyidős ma magyarja valamelyest tisztában van e szó jelentőségével, hiszen mondjuk érseki székhely, de ez kevésbé érdeklő önmagában őt-engem, s helyette mintha valami olyasmit tapasztalna, mi szerint nem is létezne előtte, számára Esztergom. Talán fájó az esztergomiaknak ez a kijelentés, de a valóság talaján állva tudhatják, hogy jelenleg ez így van. A település hiába volt fejedelmi és királyi székhely, mégsem változott más országok hasonló helyeihez képest világvárossá, megmaradt mintegy harmincezer lélekszámú kisvárosnak. A lelkes szívű esztergomiakon kívül szinte alig van olyan magyar, aki ez utóbbit tudná – mármint ami a hajdanvolt fő-városiasságára vonatkozik. Az általános iskolában tanultakkor ez annyira nem volt kihangsúlyozva, hogy egyáltalán nem is emlékszem rá. István király előtti évezredek történelmi vonatkozásait mindenhol még a mai nap is megpróbálják mintegy másfél lecke anyagába belesűriteni. Ilyen sűrűségben, ilyen anyagkoncentrációban természetesen kimarad az, hogy utolsó fejedelmünk, Géza (972-997) Esztergomban alapít magának ÚJ székhelyet. S mivel ha nem említik meg, akkor az erre ráépülő, későbbi királyi vonatkozása is kimarad. Tizenegyéves gyerekfejjel 1983 augusztusában anyai nagybátyámnak köszönhetően a családommal részt vettünk Szörényi Levente - Bródy János 'István a király' című rockoperájának egyik ősbemutatóján a budapesti Városliget 'Királydombja' előtt. Most itt az a lényeges ebből, hogy a később megvásárolt e témájú hanglezmez szöveggönyvében olvastam, azt a szót először: ESZTERGOM. Miért nem tudtam, miért nem tudhattam eddig egy egyszerű ténnyt?

Esztergom. Valami ott van, valami ott volt. Az ismeretlenség homályába burkolózik látványa, de a neve még él, s talán emlékeztet valamire. Nagyobb gyerekként, amolyan ifjú sihederként egy ízben 'fent voltunk' a 'Pestre' költözött nagyszülőknél. Szócs nagyapám ekkor elhatározta, hogy vonattal Esztergomba megyünk, majd hajóúttal vissza, s megnézzük a Bazilikát, a Székesegyházat. Három unokája vele tartott. A papa, a leány-unokatestvérem, a bátyám és én voltunk a csapat. A távolság nem nagy a mostani és a haj-

dani székesfőváros között, de a vonat sok helyen tíz-húsz kilométeres sebességgel döcögött, hosszadalmas utat adva nekünk. A vasútállomástól is kiadós gyaloglásra volt a városközpont látványossága, s ismeretlen utakon közelítettük meg azt. Majd következett a csoda, s elém tárult olyan látvány melytől földbe gyökerezett a lábam. A várhegy magasodott nem is oly messzire előttünk föl, a bal oldalában a bazilika hatalmas kupolás és egyben impozáns épülete, de én nem erre figyeltem – onnan letről – föl, hanem arra, ami tőle jobbra – és hozzánk közelebb – helyezkedett el. A magasulat sziklaoromzataira szinte ránőtt a vár, s a várpalota olyan látványt adott számomra, melyet közelebb éreztem magamhoz, mint a bárhol máshol látott ismeretlen épületeket. S valami megfoghatatlan módon számomra valami hihetetlen értékes volt ez a látott kép akkor. Egy gond volt, hogy merről közelítsük meg az egészet, hiszen a várhegy hátsó- és feljáró nélküli oldalán álltunk. ”Jobbra haladjunk, és hamar oda érünk” – volt a kézenfekvő feltevés. Azonban volt más vélemény is. Hiába torzsalkodtam igaznak gondolt ajánlásom mellett, s talán éppen eme kitartásomnak is lett az eredménye, hogy nem hallgattak rám. Ugyanis emlékeim szerint a szűkebb családom sosem fogadta el azt, amit jóhiszeműen ajánlani vagy véleményezni próbáltam, később kiderülve a legtöbbször nekem lett volna igazam, de ekkor mélyen hallgattak már róla. S nekem, mint kis hülyének, azonban csökönyös csacsi módjára járt a szám, s csak a ’fogd már be a szád’ jutott. S dachból – ha csak egyetlen szót vagy mondatot is szoltam –, az ellenkezőjét választották. Természetesen a bátyám rögtön a jobbra haladás ellenkezőjét választotta, hiszen a logikája szerint bal felé helyezkedett el a bazilika is, s így az arról közelebb. Végül is az ’ártatlan’ nagypapa döntött a kettő közül, és balra haladtunk. Balra haladtunk, és az utunk során az egész várhegy képe eltűnt. A nagypapa természetesen nem tehetett róla, de én azért mondtam a magamét, s mindig arra vágytam, hogy legalább egyszer igazat adjanak nekem is az életben. Az anyai nagypapa, mint mondtam Szócs családnevezetű, s ebből némelyek tudják, hisz ez egy erdélyi név. Az, mégpedig ő Sepsiszentgyörgyön született 1912-ben, ami akkor Magyarország földje volt. Majd a helyben maradásával elvesztette vele született magyar állampol-

gárságát, majd a senkitől nem kért és várt ’román’ lett. S mikor a századunk közepe felé újból magyar lehetett, s ez újból veszélybe került, úgy gondolta, hogy magyarként ’átszökik’ Magyarországra. Én is ilyen vagyok, s nem csak az arcvonásait örököltem, hanem ebbéli kitartását is. Mindmáig kész vagyok arra itt magyarföldön, ha kell: Idegen lelkiületű (magyar) állampolgárságomról lemondjak, hogy magyarnak maradhassak. Lélekben. Mert elvenni nem lehet azt, mi az Emberé. Önmagát nem adja és nem hasonlik meg. Inkább meghal, s ez történt Esztergomban is. Úgy ott akkor tehát balra haladtunk, ami balul sült el: az utca vonulata elvitt a várhegy rálátható képétől, s a félórát jóval túlhaladva végre a bazilika bejáratát lejtős terepének legaljára jutottunk. Megnéztük végre a székesegyházat, majd belőle kijöve annak szemből nézeti baloldali parkjában egy kis táblácskára lettem figyelmes: KIRÁLYI VÁRKÁPOLNA, s egy nyílra, mely beljebb mutatott. Mondottam, hogy menjünk el, mert engem nagyon érdekel. De nem lett belőle semmi. A park miatt nem lehetett igazán rálátni, s akkor még nem épült hozzá a turistákat ma bevonzó palotabejárat-utánzat. ’Nincs ott semmi’ kaptam magamnak ezt, s hiába akartam mutatni a kicsinyke táblát. Egyébként is mi érdekes lehet egy kicsiny kápolnában? – gondolják ma sokan. A bátyámat akartam meggyőzni, hogy legalább ő jöjjön velem, mert a nagypapa ekkor kényelmesen ült egy padon a parkban, hiszen amiért ő idejött, azt már látta, a székesegyházat. Nem mentünk, s én egyedül nem akartam elkódorogni. A történetekben igazából az az érdekes, ha nincs valamikor az a várépület ott, akkor sosincs székesegyház Esztergomban itt.

Esztergom. Egy évtized elteltével. Kerek 2000-t írunk. S Géza fejedelem óta is eltelt 1000 év. A saját akaratomból az Élet mégis ide vezérelt, nagy nehezen ezen életemben először eljuthattam oda, hová korábban nem juthattam el, hová nem volt még akkor szabad bejárásom, nem láthattam, mert nem jött még el az én időm. 2000-es év legközepe ott álltam a kápolnában, a szentélyben. S valóban az én korábbi utam csak néhány perces lett volna, mindvégig rálátást nyújtva a helyre. A helyre, melynek a fő lényegi központja az a szent hely, melyet ma királyi kápolnának neveznek.

Egy évvel előtte láttam a királyi kápolna alsó vakolat-rétegén található körbe foglalt életfás-

oroszlános falfestés 'másolati' képét. Most mikoron az életben is itt állottam, s megcsodálhattam volna a falfestést a maga természetességében, akkor érdekes módon, nem azt tettem. Közel álltam hozzá, s a lényegi ábrázolást körbefoglaló kettős körgyűrű megmaradt részletének közepén elhelyezkedő valamiket figyeltem, amik följebb is elhelyezkedtek. Néztem ezeket az érdekes vonulatokat, miközben a többi jelentőségteljes vonalra szinte nem is irányítottam a figyelmemet. Miért nem néztem meg, hiszen ott voltam és megnézhettem volna?

Amiért azonban mégis ott lehettem, az a születésem előtti időszak történéseinek köszönhető. 1934-et írtak, gyermekek csoportja játszott itt e helyen, avagy jobban mondva e hely fölött. Ezen a helyen a régi idők várfala, vármagasulata megmaradt itt, de jobbára csak egy kiemelkedő várfaltömbnek látszott az egész, s belül föld volt a lábak alatt, s a legmagasabb kőtömbegyüttes tetejére egy viszonylag nagy rádióantennát szereltek. A XIX. századi bazilika szintén idelátszott, hiszen közvetlen szomszédja volt a területnek. A korábbi székesegyház III. Béla (1172-1196) korában épült, azonban ez a török korban jelentősen megsérült, és több helyen a boltozatai is leomlottak. Az 1820-as években a gondolkodás és a lehetőség ismét eljutott oda, hogy az ország vallási fővárosának méltó székesegyházat építsenek. Valóban monumentális épület épült itt, amelyet 1856-ban szenteltek fel, az építkezésnek, a tervnek azonban még korántsem volt vége. Nemcsak egy bazilikát álmodtak ide, hanem egy azt körbeölelő épületkomplexumot is, mely tervnek csak töredéke valósulhatott meg. A terv az egész várhegyre igényt tartott, sőt még a székesegyház keletre nyíló főbejárati részét egy enyhén lejtető és épületekkel körbeölelő térré akarták alakítani. Ez a monumentalitás minden korábbi természetes elrendeződést fölborított. Esztergom régi metszetein szinte kiemelkedik a várhegy. Ez a kiemelkedés ma is így van, ha a Duna felől szemlélődünk. A korábbi székesegyház talajszintjét azonban most kilenc méterrel lejjebb helyezték, egyben a korábbi székesegyház és egyéb épületek-épületmaradványok falait is a talajból teljesen eltüntetve, s mindezt azért, hogy a keleti hegyoldalban ekkor feltöltött bejárati rész ne legyen annyira túlságosan lejtős. Kitört azonban az első világháború és az épít-

kezések abbamaradtak és a várhegy déli részén elhelyezkedő régi palotaegyüttes megmaradt részei nem törlődtek le a talaj színéről. Ennek a várpalotarésznek volt egy belső magja, amelyhez a későbbi korok, mindig hozzáépítettek. Egy ilyen később hozzáépített rész például az 1595. évi ostrom alakalmával sérült meg jelentősen, amikor a keresztény seregek visszafoglalni kívánó ágyútüze szétlőtte és felgyújtotta a tetőszerkezetét. Ebben az épületrészben az átépített romokból a XVIII. században kaszárnyát alakítottak ki, amely később lakóházként szolgált. A fejedelmi, a királyi, majd az érseki palotahelyen így egyszerű emberek éltek később, s természetszerűleg a gyermekeik ott játszottak a ház előtt. A gyermekek önfeledten játszottak, az örömeiket szolgáló labda azonban begurult egy nyíláson. Nem hagyták annyiban, és a szűk résen utánamásztak. Nem tűnt volna föl ez talán senkinek, azonban az apróságok nem jöttek elő. Később utánakiabáltak értük a felnőttek, de azok csak nem akartak kijönni: "Gyertek le ti is, oly csodálatos képek vannak itt!" S valóban az 1934-36-os feltárás során egy kiemelkedő kultúrtörténeti értékeket tettek láthatóvá a föld alól. Mégis a székesegyházba látogatók közül a százból egy arány sem érvényesül, még annyi ember sem jön ide. Ezt a helyet hihetetlen jelentősnek tartják mások is, mégis egyben keveset publikálják, s ami ismeret található is, az szétszórtan helyezkedik el, s sokszor csak az is egy bekezdéses. A második vakolatréteg itt szentek képeit tartalmazza, s III. Béla királyunkról is tudott, hogy továbbépíti az esztergomi váregyüttest, hogy lakhelyül szolgáljon, s mindezek alapján is a szent hely a 'királyi kápolna' jelzőt viseli magán ma.

Miért nem találták meg azt, mi mindvégig ott volt a láb alatt? Megnézve a hely 1934-36-os feltárása során készült fekete-fehér fényképeket, egy valami nyilvánvaló: a 'várkápolna' alapfalai legalább embermagasságban megmaradtak a falfestésekkel együtt. S valóban az eredeti falak között megtalálták a beomlott eredeti boltozat és faldarabokat, ami alapján a rekonstrukció során pontosan vissza tudták építeni az eredeti szerkezetet. A kőbe faragott domborművi ábrázolások mellett egy alsó és egy felső vakolatréteget találtak. A felső réteg festése legjellemzőbben glóriás szentek képeit tartalmazza, az alsó réteg viszont egy még érdekesebb dolgot tartalmaz egyszerűségében:

életfa előtt lépő oroszlánok 'sorát'. Az ősi lakótoronytól külön áll a várkápolna épülete, de egy összekötő átjárás van köztük az épületen belül. A kápolna főbejárata is épségben megmaradt és került elő a talaj alól, ami szinte közvetlen szomszédságában van a lakótorony főbejártának, sőt eme két kapu díszítő ívei is teljesen azonos stiliztikát mutatnak. Mégegyszer egy érdekes kérdés: Hogyan lehetséges az, hogy a várbeli kápolna korábban nem volt ismeretes, holott ma a teljes teste a föld fölött helyezkedik el? És régen is a föld színe fölött helyezkedett el. Tulajdonképpen az alapfalak megléte és nem összedőlése adja meg a megoldandó választ. Oldalt az embermagasságot is túlhaladva kerültek épségükben elő. Ha a szentély végébe megyünk, akkor ott is megtalálhatók az oroszlános kődarabok részletei, mégpedig befordulva egy mélyedésbe. E mélyedés most vakablak. Tehát az embermagasság alatt egy nyílás be van falazva. Ha a fal túloldalára megyünk, akkor ott a váregyüttes keleti várfala olvad a szentély külső oldalával egybe. A múlt század eleji képeslapokon ebben a magasságban várfal húzódott. Tehát csak a várfal látszódott, rajta semmiféle lukkal ott. Mert ha van luk, akkor van betekintés, belátás, 'bejárás'. Egy önmagában ledőlt épületnek viszont meg kellett maradnia a korábbi nyílásának! Tulajdonképpen csak egy esetben nem, HA TUDATOSAN FALAZTÁK AZT BE. A hivatalos történetismeret, a hivatalos véleményezések szerint, a török időkben a súlyosan megrongálódott épületet, s azok megmaradt boltozatait e helyütt a magyarok döntötték le, s töltötték fel földdel, hogy biztos védelmi talajszintet adjon a várfal szélén az újból ostromló török ellen. Valóban a várkápolna főbejárata megdöntetlen épségében állt nem régiben is a föld alatt. De még meglepőbb a gondos feltöltés: nem hordták szét amilyen romhalmaz formájára az egészet, hanem az idekapcsolódó darabok idebent pihentek, s légtér is elhelyezkedett belül, hiszen a felfedező gyerekek is látták a belső festés nagyrészét! Ha viszont van légtér a vakolatréteg festése mellett, AKKOR A TALAJBA KERÜLŐ VÍZ NEM RONGÁLJA AZT, hiszen nem is tud érintkezni vele! Kell, hogy megmaradjon. Valamiért hihetetlen becsben tartották, s tisztában voltak a hely értékeivel. 'Nem pusztulhat el, meg kell, hogy maradjon!' – ez vezérelte, vezérelhette gondolatukat.

Többször is voltam a várkápolnában, de azt nem a belső udvarának főbejártán át közelítettem meg, hanem egy elnyúló folyosószerű hosszanti épületen át, az úgynevezett fölfelé magasodó lakótorony alsó termébe jutva, majd innen közvetlen fel a várkápolna oldaltermén át az oldalbejárón keresztül. Aki a lakótoronyban élt, az is innen tudta megtenni az útját. A lakótorony kicsiny földszinti terme, az úgynevezett 'Szent István terem'. A 'Szent István terem' képét nézve száz éves könyvekben és régi képeslapokon egy idő után feltűnt valami: természetesen a Dunával párhuzamos hosszanti földszintes folyosórészen van a bejárata, azonban a másik átjárórész, amin keresztül ma a várkápolnába és a lakótoronyba be lehet jutni, hiányzik, BE VAN FALAZVA és festékréteg fedí. Természetesen a lakótoronynak is a várkápolna főbejárati udvarának oldala felől van a főbejárata, de a másik bejáró is hiányzik az István terem felől, így oda nem lehetett bejutni. A főbejárt 1934-ig a föld alatt volt a várkápolna mellett, s így csak a várkápolna fölfedezésével tudtak a szakemberek bejutni a szintén megrongálódott lakótoronyba is, annak ellenére, hogy a tömbje jóval kiemelkedett a felszínből.

Mit látunk tehát? A várkápolna területét földdel töltik be hajdanán, s a főbejárata is e sorsra jut, de míg az egyik irányból az árulkodó ablakot is, a másik irányból egy bejuttató ajtónyílás útját zárják el. Sőt még a Duna felől a földszintes folyosószerű épületrészre is egy vékonyka várfalat húznak a célból, hogy amit föl akarnak tölteni az valóban eme várfalszint alá kerüljön. (Természetesen a XX. század második felében ezt a vékonyka várfaltoldást visszabontották, hogy az eredeti, föltöltés előtti állapot legyen látható.) Mi végre, és miért maradt úgy? A törökök Esztergomot igen rövid ideig tartó ostrom során 1543-ban elfoglalták. A várhegyen található akkori székesegyház az igen nagy tere miatt, alkalmasnak találták arra, hogy lőszerraktárnak használják. Fehérváron ugyanez a helyzet, mármint az idegenek nem voltak tisztelettel a vallásra, az emberi megbecsülésre, a magyar múltira és ott is lőszerraktárnak használták azt. Fehérváron ebben a templomban nemcsak az ősi dokumentumokat őrizték, hanem királyaink, ősapáink végső nyughelye is volt. A puszkapornak köszönhetően, az egész felrobbant és mondhatni teljesen megsemmisült. Az

andocsi búcsúzarándoklat tulajdonképpen azért jött létre, mert a kalocsai templomba a törökök bekötötték a lovaikat. Az 1593-95. évi esztergomi várviasszafoglalás során, a jelentős ágyútűz, és a lőszerraktár szintén megtette a hatását. Szinte egy épen maradt tetejű épület sem maradt az akkori metszetek szerint. A nehezen visszafoglalt terület azonban ismét kellett a töröknek. A magyar látta, hogy a török mennyire megveti, és el akarja pusztítani a múltját. A magyarnak szent helyei szűntek meg a török megbecstelenítés által. A várkápolna jelentősen megsérült ekkor, de mégis megmaradt. S azt látjuk, hogy nemcsak egyszerűen földdel temetik be azt, mintha nem kellene, hanem a bejutásának két útját is lezárják, befalazzák. Védelemül látták el azt, hogy mi megmaradt azt ne pusztíthassa el senki emberfia. S minden valószínűség szerint az volt a terv, hogy **HA ELMŰL A VESZÉLY, ÚJBÓL FÖLÉPÍTSÉK AZT.** A magyar azonban csak tíz évig tudta tartani e várat, s egész 1683-ig ismét török kézen volt. Ez időre azonban már meghaltak az emberek, meghaltak a fiaik: **SENKI NEM EMLÉKEZETT MÁR A SZENT HELY LÉTÉRE.** Egyébként is ott volt az újabb idegen veszély, a Habsburg, mi a magyart ismét be akarta darálni.

Az emlékezet elmúlt, az álló faldarabok ott voltak a megmaradt töredékeik társaságában, s 1934-38 folyamán a hely belső tere újból fölépülhetett sokak elismerését kifejezve. E könyv a második vakolatréteggel kevésbé foglalkozik, hiszen a lényeg most az alatta elhelyezkedőn, azaz az első vakolatrétegen van. Az eredeti vakolatréteg és festése ugyanis magának az épületnek a létrehozását is mutatja, vele együtt készült, egyidős. Én amikor a képét először megláttam, az utolsó fejedelmeink gondolatvilágát láttam benne tükröződni. Egyszerű vonalvilágával mély archaikusságot hordoz, s nem olyanok, mint modernebb kápolnabéli társaik. Nem akarom rögtön a történet mélyébe átszöppenteni az olvasót, hanem inkább a mindenre kiterjedő figyelmes út az, amellyel megérthetjük a dolgokat; elméleteket sosem állítok, s ebben az esetben is nem zártam ki magamban azt a lehetőségsort, hogy szinte bármikor készülhetett eme várbéli rész, hiszen ma már nem tudjuk, hiszen mára már elfelejtettük az egészet.

Az esztergomi várhegy déli részén emelkedik ki a várfalak társaságában a vár palotaegyüttese.

Az ősi lakótorony és a vele szerves kapcsolatban lévő templomi hely ('várkápolna') eme palotaegyüttes legdélibb részén helyezkedik el, amely egyben mindenki szerint a legősibb része az egésznek. Tőle délre már nem lehet építeni, hiszen ott van a mély sziklaskadéék. A későbbi korok tehát csak tőle kifelé, azaz északi irányba tudtak építkezni. És az is logikus, hogy mindig egy meglévő részhez toldanak, nagyobbítanak, mint ahogy az ma is látható rajta. Az emberi logika is rögtön azt a kézenfekvő helyzetet diktálná, hogy III. Béla is hozzáépít az ősi fészkekhez. Hiszen mit érne, mondjuk két különálló, megosztott, és ekként szintén kicsi palotarész, bővíteni csak úgy tud, ha a régihez hozzáadja a sajátját, s egy 'kicsi' építésével nem kicsit kap, hanem 'nagyot'. A mai palotaegyüttes legbelső magja a lakótorony a szent helyével, s ha ehhez told, akkor ez nem lehet más, mint Géza fejedelem építésének hagyatéka. István az általa építtetett fehérvári székesegyházat hangsúlyozza, s Géza és III. Béla közt leginkább lakatlan a királyok által a várhegy.

De mit tételeznek föl mások Géza fejedelem bizton tudott várbéli építkezéséről? Szó szerint idézek egyet: "kazettás, faszerkezetes földsáncvárat". (ISBN 963 554 454 5) Szinte megtisztelő ekképp Gézát a nagy Hun uralkodó, Etele nagysághoz hasonlítani, hiszen róla azt írták le, hogy favárban élt. A nagyság valóban hasonló, de ezt a nagyságot ma még nem értjük, nem érthetjük. A gondolatalkotók fonala valamikoron primitívséget keresett és tételezett fel, s ez megfelel a ma tanított nézeteknek is; az olvasó sem talál általában benne semmi kivetnivalót, s azt mondja rá: helyes. A csupán elméletek, feltételezések szinte kivétel nélkül logikai buktatót rejtenek, mert ki próbálnak találni olyat, melyet mélyebb környezetben nem is ismernek. Favár – nincs ebben önmagában semmi kivetnivaló. De elképesztő, hogy az érv földsáncvárat gondol a várhegyre! Honfoglaló magyarjainknak valóban voltak földsáncváraik, de ezeket a sík vidéken építették, hiszen ott kell egy természetben nem létező akadályt a védelem gyanánt létrehozni. Esztergom várhegye abban az időben sziklaoromzatként magasodott fel minden irányból, s nem kellett olyan mesterséges védelmet létrehozni, mint az alföldön! Földsáncvár egy sziklamagasulaton? Elképesztő. Esetleg egy földsánccal való kiegészítés. Favár azért talán

lehetett rajta?

De ez megint oda lyukad ki, hogy eleve primitívséget keres, pedig inkább a megközelítés az. Szent István előtt a magyarjaink valóban nem ismerték, és alkalmazták volna a kőépületeket? Miért nem, hiszen hát az tartós, annak van értelme? Nézzünk helyette inkább körbe, s csupán csak Géza fejedelem korából említek néhány példát a teljesség igénye nélkül. Induljunk ki rögtön innen az Esztergomi várhegyről, s ugyanez a fenti forrás azt állítja, hogy Géza KŐTEPLOMOT épít eme magaslaton. Ha elmegyünk István székesfehérvári székesegyházának helyéhez, akkor annak csak alapjait láthatjuk, ha innen megteszünk néhány száz métert, akkor szintén egy kőkemény alapfalakhoz jutunk, s mellette a tábla azt írja: Géza fejedelem által építtetett templom a nép számára. De ha jóval a mai nyugati határunkon túl jutunk a Duna mentén fel, akkor Melk helyénél a németek a turistáknak azt mondják: eme apátságot Géza fejedelem alapította. Magyarország egyik szent helyén, a Szent Márton hegyén (ma Pannonhalma) az 1001-ben kelt, István király által hitelesített írás azt mondja: az ottani magaslat templomát és apátságát Géza építtette. A mai keresztényi magyar vallásosság két legkiemelkedőbb helye Pannonhalma és Esztergom, s azt találjuk, hogy mindez Géza fejedelem építkezése által lesz az, ami ma is. Ha mindenhol kőépületek vannak, akkor kővárnak kell lenni ott.

A lakótoronnyal a szemlélőnek nincs is baja, s ott zavarja meg valami ha innen a várkápolnába lép. A kultúrismeret megpróbálja rögtön behelyezni az egészet s rögtön valami kora-gótikusnak gondolja. Az évezred templomát azonban ne így szemléljük. Más helyre is ha elmegyünk, akkor évszázadok egymásra épülő és épített építészeti hatását láthatjuk **EGYSZERRE**. Itt is ugyanaz az ismeretszerző utunk, mint a falfestésnél: az alsót szemléljük, hogy nehogy valami zavaró tényező által téves feltételezésekhez jussunk. Nézzünk a kettős oszlopszat alá, az eredeti falszerkezet felé, s azt láthatjuk, hogy a mögötte lévő ősi oszlop kiterítve az Iszter csillagát hordozza magán. Egy olyan valamit találtunk, ami a középkori keresztény Európától régebbi időkre mutat. Idegen térítő megint csak nem hozhatták magukkal. Iszter. Emlékszünk-e még rá? Iszter által juthatunk el a Szentlélekhez.

Mások a kora-gótikushoz hasonló ívek által jutottak el III. Béla francia kapcsolataihoz, s az oroszlanos falfestést is ekkorra tulajdonítják. III. Béla fia, Imre király 1198. évi oklevele szerint a palota még épülőfélben van, amit valószínűleg 1186-ban kezdtek el. III. Bélának francia földről való felesége volt, s a gótika is innen terjedt el, olyannyira, hogy egyesek 'francia stílusnak' is nevezik. A következőkben a nagy történelemtudó, Dümmerth Dezső elismert egyik munkájából idézek (Az Árpádok nyomában): "Bizonyos jelek azonban arra mutatnak, hogy nem egészen az volt a helyzet, mintha Béla hirtelen, a "semmiből" varázsolt volna elő egy kultúrált udvari környezetet... Géza fejedelem hagyatéka is látható volt még az esztergomi várhegyen: Szent István vértanú temploma, valamint az ősi lakótorony." Lám lám sehol sincs a favár. Majd a szerző is tobzódik, s ugyanazt teszi mint a vármúzeum manapság, a lakótoronyt burkoltan, hol III. Béla korába, hol Béla király előtti korba helyezi, s egyszerre állítja mindkettőt úgy, hogy közben nem is állítja. De tulajdonképpen maga a várkápolna a megoldás kulcsa, hiszen az a belső tere által szervesen egybeépült a lakótoronnyal. A várkápolna azonban egyöntetűen szerintük csak III. Bélát kívánja. Dümmerth azonban megint valami ősbibb jelleget helyez előtérbe: "Ismerve a francia gótikának sok csodáját, nem kételkedhetünk, hogy itt, Esztergomban ugyanaz a szellem kezd megnyilatkozni. De mégis: III. Béla nagy művészettel kiépített királyi lakóhelye több annál, mintha egyszerűen csak egy külföldről áhozott minta követése lenne. Nem egyetlen külföldi mintáról van itt szó, és nem pusztán, mesterséges, gyökér nélküli talajba való átültetésről. Ezt különösen akkor látjuk, amikor a pusztulás véletlenéből épen maradt, úgynevezett "oroszlanos korongok" kis részletéből az egész kápolnakifestés fölényesen nagyszerű freskóit csodálhatjuk meg." Itt most nem az az elsődleges, hogy kinek tulajdonítható a falfestés, hanem az hogy mit láthatunk róla, mit közöl maga a látvány képe. Maga az oroszlanábrázolás nem alapvető jellemzője a gótikának, s mégis találtak ennek egy 'párját' franciaföldön: "Csakhogy ebben az esetben a francia oroszlanábrázolás formaadása meg sem közelíti azt a bizonyos kézre, fölényes tudásra való könnyedséget, melyet Esztergomban láthatunk. Bizáncban pedig, ahol egy későbbi időből

való textilmintán láthatunk hasonló oroszlánképeket, SZINTÉN NEM FEDEZHETJÜK FEL AZ ESZTERGOMNAK SZOLGÁLÓ MINTÁT. Már csak azért sem, mivel a bizánci stílus figuráinak teljes megmerevedése éppen ellentéte az esztergomi, ritmikusan hullámzó vonalvezetésnek.” Egyszerűen nincs, mit követni lehetett volna, mert egy másolatnak mindig gyengébb minőségűnek kell lenni. III. Béla a bizánci császár, Mánuel udvarában nevelkedik fel, s ezért van a bizánci kapcsolatkeresés. A ’vármúzeum’ egyébként megint nem tud dönteni, hogy most akkor Béla a bizánci földről, vagy franciahonból hívott magának mestereket a hely kifestésére, s egyszerre ugyanolyan kettős állítása van, mint a lakótorony esetében, ami egymást kiüti, mert vagy-vagy. Higgyünk, amit akarunk? Aki ismeri a kora középkorának bizánci stílus jellegzetességeit, az megint csak nem találhat ilyet, mint a gótikánál sem. Egyvalamit azonban találtak, ami ”egy későbbi időből való”, a későbbi azonban nem lehet a mintául szolgáló alap egy korábbinak, hacsak nem találta fel valaki már akkor is az ’időutazást’. A gyengébb ábrázolati módok inkább mintha azt sugallnák: az esztergomi ábrázolás szolgálhatott alapjukul, ha volt átvétel.

Van tehát valami, ami ŐSIBB. Rajtam kívül senki sem vizsgálta meg azt a tényt (legalábbis nem publikálta), hogy nem készülhetett-e Géza fejedelem korában. Pedig annyira kézenfekvő volna. De miért van az, hogy amikor az ismeretlen tettesnek listát állítanak, akkor nem kerül rá? A ’tettes’ nagy dolgot alkothatott, hogy bújtatni próbálják tettét. Ez a bújtatás a szakirodalomra is vonatkozik. Egyszerűen két éven át, nem kaptam ott-, illetve nem árultak a turistáknak semmilyen leírást! Mégis szerencsém volt ezáltal, mert az ismeretlen tények, és azok mindenfélét állító szálai nem tornyosultak előttem kibogozhatatlan akadályként.

Első ottlétemkor a várpalota templomi helyén magával ragadt annak varázsa, tulajdonképpen mégsem voltam boldog, mert éreztem azt a pusztulást amelyet e hely szenvedett, s nem fizikailag. Magam léteztem benne, s ő létezett bennem. Hatalmas lélekterher volt a részem, melynek tisztaságát mások nem érezték és fel sem tételezték, hogy létezik, létezhet. Tisztaság. Tisztaság, tisztább mindentől mely létezik, maga a Teremtő

lélekfénye. A régi dolgokra gondoltam otthon, a régi világra, melyben népünk élt, s a maga egyszerűségében még tudta, mi az Élet. Napok-nap hegyére teltek el, én ismertem, de meg akartam szólaltatni, mert életfa nélkül nincs élet a világ számára. Esztergomi életfa. Mások az oroszánt látták benne először, én az Életfát. Keveset pihentem, de mindvégig a létezésében gondolva elbóbiskoltam. Megérintett. S már értettem. S tudva, hogy MEGVAN, tudtam hogy le kell hoznom, mit abban a pillanatban kaptam. Mert különben elvesz, örökre. Nem oly rég még bóbiskoltam s a másik pillanatban homályos szemmel nyúlok a körülöttem elhelyezkedő könyvek egyikéhez, örült lapozásba fogok, majd hirtelen egy helyen kitárom a könyvet: egy ’honfoglaláskori’ női hajfonatkorong fekete-fehéres egyszerű rajzolati képe néz szemembe. Majd hirtelen kidomborodik Életfájának csúcsa, körvonalai, s Láttam, hogy ez ugyanaz mellyel Esztergomban is farkasszemet néztem.

Miért írok ilyeneket? Mert ez történt. Lényeg a lényegtelenségben, hogy nem idegen mesterek, hanem magyarok készítették az oroszlanos falfestést. A mai Anarcs települése mellett talált női hajfonatkorong az utolsó fejedelmeink korából egy mívés ezüstlemezre vitt Életfát tartalmaz aranyozott borítással. Eme életfa felső része olyan, hogy míg egyrészt két oldalsó levele kicsúcsosodik, s ezeket egy átívelő forma köti össze, addig alul két befelé kunkorodó levele van. S ugyanezek a formák figyelhetők meg az esztergomi oroszlant körbevevő kettős körgyűrű közé ékelve, valamint előtűnik a ’szegélyek’ díszítő motívumaiként is. Fölfelé csúcsosodó levelek egy átívelő formával és a tő felé való levélbékunkorodás itt is látható. A különbség annyi, hogy az esztergomi a forma körvonalaival emeli ki, míg az anarcsi egy kimunkált ékszerként a részleteket is megjeleníti. A forma egyébként visszaköszön ránk szinte minden tarsolylemezünkről, itt gyakran látható a fölfelé néző levélpár, az összeívelő vonulat viszont egyszerre több életfahajtást is egybeköt. Az anarcsi hajfonatkorong mégis egyedülálló az esztergomi forma-azonosság tekintetében, nemcsak az Életfafeje teljesen azonos vonulatú, hanem a FORMÁT az anarcsi Életfa egész teste is hordozza; mert ez életfának a tövéből kiinduló majd visszakunkorodó levelei vannak, de a szárból kinőve a másik irányba, fölfelé is csúcsosodik, majd e csúcs-

kat a 'fejresz' kettő vízszintes levélzete olvassza egybe. Az utolsó fejedelmeink korából származó ötvösremekeink formája oly jellemzően magyarok, hogy a régészeinknek ezt a legkönnyebb felismerni. Az oly jellegzetes magyar életfa-forma viszont visszaköszön ránk az esztergomi ábrázolásról is. Egyáltalán nem lehet idegen mester, ha magyar kéz alkotta.

Magyar kéz, de mikor? Alapesetként sosem zárom ki semminek a lehetőségét. Jószerivel csak két esélyes volt a korra vonatkozóan, Géza vagy Béla. Egy ősi formát vittek volna föl magyarjaink a falra Béla korában? Ez csak akkor lehetséges, ha teljes mértékben átöröklődik az ősök tudása. Az utolsó fejedelmeink korában nagy fejlettségre szert tevő ötvösremekeink voltak, az idegen krónikások is dicsérték azt, amikor meglátták a magyar ruházatokon. A mindennapi élet gondolati fonálát, hitbéli rendszerét mélyen tartalmazták ezek az ötvösmunkák. Géza fia I. István alatt viszont megjelent a nyugati kereszténység erőszakos térítése a magyarok alatt. A sírleletek azt mutatják, hogy a XI. század elején hirtelen és időben előrehaladva egyre fogyatkozó számban találhatók ilyen ötvöskimunkálások, s III. Béla XII. századvégi kora pedig már irtózatosan messze volt a forma eltűnésének idejétől. Egy régi, kihalt formát miért éltetne királyi kápolniján, amikor Európa-szerte valami egészen mást visznek a falra a mesterek! Egyetlen esélyes van Géza fejedelem, hiszen ő viszi székelyét Esztergomba, és pont halála után következik az az időszak, amikor a forma eltűnik.

Sok mindent próbáltak már a magyar embertől elvenni. Bárhol bármikor egy földből előkerült több évezredes leletre, rá lehet mondani azt, hogy nem is az a nép készítette, hanem vásárolták azt, s így egy messzi föld odakerült kincse az. Egy használati- vagy dísz tárgy esetében ezt el lehet 'játsszani', hogy nem 'ezen' a földön készült, hanem egy messzi távolin. Egy vakolatrétegen elhelyezkedő falfestés szervesen összenő az épület falával, az épületet nem lehet hurcibászni, az ott van, ott készült. S legmegfelelőbb így egy épület fala melyet nem lehet hurcibászni, nem lehet eltüntetni, HA VALAMI NAGYON FONTOSAT ÜZENNI AKARNAK.

Szent István királyunk a térítésével a népét ketté osztotta, vélt jókra és vélt rosszakra. S ez oly mély lenyomatot ad az egyszerű nép számára,

hogy évszázadokon keresztül megveti személyét, s csak – az idegen – Mária Teréziának sikerül Szent ünneptiszteletet bevezetnie számára. Személye ma is megosztja a közvéleményt, én inkább semleges maradok a témában. Keresztényi térítés. Ma tévesen azt hiszik, hogy István király ideje alatt indul ez meg. Géza alatt Róma püspöke azt a jelentést kapja innen a térítőktől: "az egész magyar nép hajlandó a szent hit felvételére". Az egész? S a 'pogányházadásoknak' közel sincs híre. Géza fejedelem iránt senkinek nem volt ellenvetése, s ez ma is így van, senki se ejt ki rá egyetlen rossz szót sem, hanem ki tudja miért becsülik és tisztelik. Hogyan volt képes ellentmondás nélkül összeolvadni az új és a régi?

Géza fejedelem (972-997) megmaradt templomának részlete sok mindenről mesélhet. A tartalmi, hitbéli lenyomat rajta van, s valamifajta totemisztikus természet-tisztelet is egyöntetűen felénk vetül egy olyan képen, amelyet máshol sehol sem ábrázoltak. Mégis hogyan tudta e kép kifejezni azt, hogy a térítők hitének nem mondott ellent? Hogy nem mondott ellent a régi tartalom az újnak?

Megértették egymást. Hiszen csak egy Mindentható tartalom van. Egy olyan párbeszédfonatot vázolok föl e kép alapján, mely nem hangzódott el, de valami hasonló történhetett ott. A főszereplők: Géza fejedelem (G), s annak egyik mágusa (M), majd az idegenből jött térítő főpap (F).

Az esztergomi szentélyben tartózkodik Gécső Úr testőre védelmében, s egy igen sokat tudó mógus (mágus) melyet a táltosok, a táltospapok is tisztelnek; s ebben a helyzetben kér bebocsátást a keresztényi hitet néhány év óta itt térítő főpap, hogy megcsodálja az újonnan létrehozott hely kifését.

F – Dicsértessék a neved Nagyúr, s áldjon a Teremtő mellyel megengedted, hogy néped közt szabadon terjeszthessük a hitet...

G – Egy az Urunk, egy az Istenünk.

F – ...szent helyet építettél hajlékodon, s tudom, hogy nem hívtál, de mégis vártál.

G – A tudóknak Látása van. Nézzél ím szét, hátha látsz.

F – Látok ó jó Uram, látásom mégis vak. Megkapó a látvány, mely a szembogárban látszik. Képe tükröződik, de értelme nem. Valóban magával ragad, de mégse érthetem.

G – Jóapám, mikor éltéből mögusnak vonult vissza, kezembe adta a jogart és ezt mondta: ”Ez népednek útja. Ez a te utad népednek által. Jó vigyázz rá, hogy Megtartsd.” Mit látsz: ’Ez népemnek útja. Ez az én utam népemnek által’.

F – ... jogarodban oroszlán képe van. Az oroszlán tekintélye valóban méltó hozzád, ó nagyúr. Ha itt hét oroszlán-pár van, nem ez-é a te hét törzsed fejedelemséged alatt? De bocsáss meg, ez így nem szentély, hanem trónusodnak helye...

G – Szent Hely az melybe léptél fiam, a neve **TEMPLOM**. Ez az a templom, melynek hosszúsága, szélessége és magassága egy. Hiába keresed azt itt, mi nem itt van. Ha máshol nem találtad meg, itt sem fogod látni. E falak állnak kicsinyként hajlékom mellett. A Hit a Tudás nem ismer falakat. E templom fal nélkül jóval nagyobb lesz, befogad népeket, nemzeteket egy tető alatt. Elmondtam, mit elmondhattam, testőrömmel távozom. Mögusomé a szó melletted, mely látta azt az utat melyet... De inkább ő szóljon, s kérdezd őt!

Céza fejedelem távozása után.

F – Méltóságteljes az oroszlán lépte, olyan, mint uradnak lélek-képe. Táltosaitok a szabad ég alatt tartják szerjeiket, s szavaik hozzám is eljutnak, én is megértém. S, mikor végre egy zárt helyen, melyet templomnak mondotok, hallhatok szavakat, mintha fölényesen többet tudnátok, mint én, ki hozzátok jött Krisztus szavával. Mögusokkal példálóztok, s bocsáss meg, de te is mögus vagy...

M – Mielőtt káromolnál, mi volt Krisztusod zsidók előtti vádja? Mágusnak tartották. S a három Napkelet felől jövő bölcs, ismerte fel legelőször Eljövételét. Ők is mágusok voltak. A mágia nem valami lecsupaszított varázslat, a mágia jelentése: Isteni tudásból való. Jézus urad Isteni tudással rendelkezett, ezt magad is elfogadod. Személyét még se mérd hozzám, mert mikor elmúlik a szó, akkor látszik a tett. Én még beszélek, s hozzád is, mert feladatam van. S annyit láss belőlem, mely te magad is vagy. Ki befogadja az Életet, csak az érti meg szavát.

F – Valóban igazad van! Tudásod a legnagyobbakhoz való. S gyakran úgy beszélsz, mint mi. Mégsem értem, mit ábrázoltatok itt. Mi leggyakrabban az embereket formálunk a képekre a hit erejével: apostolokat, prófétákat vagy csak egyszerű szenteket ábrázolunk a fejük körül aranyló glóriával a Szentlélek megértett jeleként.

M – Valóban nem látod magad előtt legnagyobb Urad, mely egyben Jézusod? Amit te glóriának mondasz, az a fejtető legtetőjén metsződő Élet-tengely, s a Lélek legtisztább fényű aranyló kisu-gárvázódása mely néha szabad szemmel is látható ’ezen’ személyeknél. A földből kinövő Élet-fája aljának tengelye megegyezik itt, avagy párhuzamos az oroszlán fejtetőjének tengelyével; tehát a hiányzó glóriád is itt van. Dániel próféta történetét a hited által a legjobban ismerheted. Fiatalon Dániel ugye nem rendelkezhetett glóriával, tanulása s útja során vált azzá, aki, s prófétikus látásai voltak, s a ’fény’ is megjelent a feje fölött. És elgondolkoztál-e azon, hogy mikor az oroszlánok ketrecébe vetették, miért nem marcangolták őt szét az oroszlánok? Mert már ő maga volt az **OROSZLÁN**. Magának a glóriának az ábrázolása bizonyos értelemben nincs értelme. Mert vagy van, vagy nincs. Ha nincs akkor nincs is értelme róla beszélni, de ha van, akkor az nem csak a fejtetőjének fényjellemzője. Ez a tartalom immár áthatja az egész testét, minden porcikáját. S testének minden mozdatát, minden cselekedetét ez jellemzi, a Lélek uralja. Az aranyló szín tehát az egész testre kihat, s ekképp láthatsz itt aranyló testű oroszlánt. Vanak, akik eme megvilágosodást nem itt szerzik azon életükben, hanem a születésükkel már hozzák, ama tiszta lélek-tartalmat. Mint Jézus urunk is. Testében benne van ez a ’lélek-fény’ s egész életét ez jellemzi. Egy test, s ha ránézel s belegondolsz az oroszlán testébe, mit látsz? Felépíti őt valami, mely anyagi alkotóelemekből áll, s azokat valami magasabb tartalom uralja. Egy adott időben egy fizikai testdarab mit hordoz magában? Nem akkor alakult ki, tehát a múltat mutatja, de hirtelen sem szűnik meg létezni ama testdarab, ezért a jövőt is jellemzi. Az aranyló testű oroszlán egy olyan lélekszemély, aki egész életében hordozta ezt a tartalmat, s semmilyen körülmények közt sem hagyja magát eltéríteni ebből a tartalmából bármilyen nehéz sors is jusson neki. Jézus urunk már születésével magára vállalta eme sorsát. A templomban, mikor legelőször felolvasott, az írásokban magára mutatott. Kizavarták őt onnan, de ő megmaradt annak, aki. Akinek született, és amiért eljött. Mikor a pusztába kivonult, győzelmét nem-e épp az szolgálta, hogy tántoríthatatlanul megmaradt Hite mellett? Tanítványokat fogadott, s még a keresztfán sem a saját teste, ha-

földből, vízből, levegőből, fényből a növény növekedik, s a növény az állat uralma alatt van, neki teremtetett. De ha nincs állat, akkor az ember a hatodik teljessége szintjéről visszaesik az ötödikre, embertelen lesz, s állat módjára viselkedik. De az ember a földet, vizet, levegőt sem szennyezheti minduntalan mocskával, s az élőfát sem tüntetheti el, mert kiejt egy láncszemet, s ez őt ismét a mélybe veti, s nem a világ uralkodója, mert folyamát nem értheti, ha pusztítja, s kifejtett láncolati hatásán nem tud uralkodni, nem tudja befolyásolni. Saját, neki szánt képmására kell hát cselekedni, hogy uralkodjon, uralkodni tudjon.

F – Saját képmására. A képmás Isten. Emberként Jézus így lett Istennek fia. Uralta a világot, s nem volt birodalma, de mégis királynak nevezték.

M – Mert értette...

F – Mert értette a kör lényegét.

Géza fejedelem halálával annak fia, István férkőzött a trón közelébe. Természetesnek tartotta a keresztényi hit térítését. Meghatározó dolgok történtek ekkor, amelyet teljességgel még nem érthetünk. Hiszen, aki ellen ment, annak is a somogyvári székében ott állt egy templom. (A régészet Koppánynak is megtalálta a kőtemplomát.) A bonyodalmat az idegenek adták. Na nem az idegen papok önmagában, hanem a katonák, akiknek nem volt semmilyen hitük. Nem volt hitük, de az erejükkel uralni akarnak. Ha nincs Hit, de az uralmi-vágy megvan, akkor 'a kör tanítása' alapján az eredménye a pusztulás. Ők ölték meg Koppányt is. S mikor István a német katonáival a mögusok csoportjáért küld, szintén ezen katonák kaszabolják le őket. István nem ezt akarta, mivel szüksége lett volna a mögusok bölcsességére. A mögusok eltűntek, s nem voltak, kik már megmagyarázzák a régi korok értelmét, az újjal egybeolvadó természetességét. A keresztényi hit terjedt, a tartalmi múlt pusztult.

Mindenkinek az alapot a nem oly rég elhunyt Géza fejedelem kora adta. Hiszen akkor a kereszténység is élhetett és valami régebbi Hit is. Nem kellett egymást üldözni, öldökölni, egyik a másik javára-kárára által. Megbomlott az egység, az élet helyébe a halál került, sokak halála. De mindig valami megfoghatatlan és megmagyarázhatatlan dolog történt Géza korában. A Tudói eltűntek, de Értői még voltak, s magyarázatként egy képre mutatattak Esztergomban. A magyarázat a tisztelet

jeleként a Koronára került. A Templomban már nem Uralkodott senki, de tróntermi képe a Koronára került, annak adta át, az uralmat, a trónt. S csak az, akit e Szent Koronával megkoronáztak, az lehetett népe fölött király.

A 2000. évi várpalota-felújítás során kicserélték az eredeti állapotában megmaradt fénykaput a 'várkáporna' főbejárata fölött, hiszen a korábbi darabjaiból visszaállított 'ablakot' erősen megviselte az IDŐ. Eme tizenkettes osztatú ablak közrefog egy szimbólumot, amelyet ők ('munkások') a NAP szimbólumának neveztek, de én azt a teljesség igényével a FÉNYESSÉG jelképishordozójának mondom. A lényeg a történetben az, hogy mikor e mesteremberek a fényt beeresztő kapun munkálkodtak, s azon aprólékos és tökéletes munkát végeztek, akkor természetesen ráláttak és igen sokat látták a szentély vakolatrétegét és kifestését. Mindenhol azt a szimbólumot fedezték fel, amely munkájuk közepét is díszítette. A szentek képei alatti eredeti vakolatréteg mindenhol a fényesség szimbólumot hordozza alapmotívumként! Feltűnik például a második vakolatréteg 'függönyfestésdísz' alatti réteg képéből. De amikor a restaurátorok a szentképes fülkék bemélyedő peremében megnézték, hogy mit tartalmazhat az azok alatti réteg, akkor ott is a fényesség négy körbe kidudorodó szimbolikája tűnt elő. Az eredeti falfestés tehát ezt tartalmazza: EGYMÁSSAL SZEMBENÉZŐ LÉPŐ OROSLÁNPAÁROK, VALAMINT ALAPMOTÍVUMKÉNT MINDENHOL MÁSHOL A FÉNYESSÉG JELKÉPHORDOZÓI. A Szent Koronán, mit láthatunk Szent Péter és Szent Jakab oldalain? Szintén egymással szembenéző oroslánpárokat, amelyek itt is ugyanúgy lépnek, s ennek háttérében telis-tele van a fényesség négy felé kidomborodó szimbólumaival. Az esztergomi mintát tehát láthatjuk a Koronán is. A Koronát megalkottató Szent István királyról (1001-1038) viszont tudott, hogy itt született és nevelkedett fel Esztergomban. Korábban nem tulajdonítottam még jelentőséget az ősi lakótorony földszinti termében található ma úgynevezett Szent István teremnek, mely korábban, a 'feltárásokat' megelőzően Szent István-kápolnaként működött, s amelyről egy múlt század eleji könyv így ír (Szőnyi Ottó: Régi magyar templomok): "A régi esztergomi vár déli bástyája alatt van, a Szent István-kápolna, amelyről azt tartja a hagyomány,

hogy ez az épület még Géza fejedelem várához tartozott és hogy itt született Szent István király és ebben a kápolnában keresztelték meg. ...Simor János hercegprímás 1874-ben Lippert József terve szerint restauráltatta, Szent István életéből vett jelenetekkel kifestette és műmárvánnyal burkoltatta.” Bár önmagában jelentős dolgokat tartalmaz az előbbi idézet, de ma ezt úgy hangoztatják mintha ez egyszerű népi hagyomány, ’kitalálás’ volna, s nincs szükségünk a korábbi falfestésére sem. Mindez akkor kapott nagyobb értelmet, mikor tudatosult bennem Géza fejedelem szentélyének legmegfelelőbb elnevezése: Templom. Az ’Istváni’ születési teremből egy lépcsőn feljőve rögtön, közvetlen a Templom oldalbejáratához jutunk. Majd akkor értettem meg a száz évvel ezelőtt is létező egyházi hagyományrendszer alapját, amikor egy XIV. századvégi dokumentum szövege került a látókörömbe.

Esztergom Szt. István káptalanjának 1397. évi canonica visitációja szerint egy bizonyos templomot még István születése előtt Géza építtette Esztergomban: ”...dictam ecclesiam esse fundatum ante tempora beati Regis Stephani scilicet per dominum Geyzam regem (!) patrem eiusdem, qui constuxit etiam castrum Strigoniense ...”

Ugyanennek a jegyzőkönyvnek a 22. pontja pedig egyenesen azt állítja, hogy ISTVÁN KIRÁLY A TEMPLOM MELLETTI HELYSÉGBEN SZÜLETETT: ”in capella, in qua natus fuit beatus rex Stephanus ...”

A fent említett 1397. évi canonica visitacio szerint az esztergomi várat is Géza kezdte építeni: ”...qui construxit etiam castrum Strigoniense...” Ezen kijelentésre a fenti kettő mellett már nem is csodálkozunk, de mégis megerősítést ad.

Valóban a későbbi Szent István kápolna, amely István születési helye is volt, a Géza fejedelem Temploma mellett helyezkedik el! Legismertebb krónikánk a Kálti Márk-féle Képes Krónika (Cronica Picta) 1358-ból szintén megemlíti a király születését és egyben ábrázolja is a helyet, az eseményt egy miniatúrán (a 37. lapon), melynek a képfőlirata csak ennyit említ: ”Szent István első magyar király születése.” Kálti Márk mindamellett, hogy eme krónikát is megírta, egyben az ősi iratok, kiváltságlevelek és dekrétumok őre a székesfehérvári bazilikában (őrkanonok), s ezáltal

nemcsak időben jóval közelebb élt a megtörtént eseményekhez, hanem számára még létezett és teljes mértékben rendelkezésre állt az évszázadokkal előtti forrásanyag. Az írás szűkszavú, de az alatta elhelyezkedő képi világ sokkal beszédeesebb. Mit ábrázol azon kívül, hogy egyértelműen a születés utáni pillanat látható rajta? Esztergomot. Mégpedig azt az Esztergomot, AMELY A VÁRHEGY ŐSI FÉSZKÉBEN MÉG MA IS LÁTHATÓ! A lényegiségét tekintve teljesen azonos a ma is látható képpel, olyannyira hogy MINDEN APRÓSÁG MEGEGYEZIK. Teljes mértékben ezeket föl nem tudom sorolni, de mégis megpróbálom.

Ma az ősi lakótorony többszintes (kétszintes) tömbje emelkedik ki az esztergomi várhegy legdélibb részén. A krónikában ugyanúgy látható a kiemelkedő vártömb, amely itt is többszintes, hiszen az ’ajtó előtt állók’ terének belmagassága, azaz az előtér tető-szintje alacsonyabban van, mint a vártömb, tehát a vártömb mellette is kétszintes. Az ábrázoláson szintén látszik, hogy kővárról van szó, hiszen lőrés-fűrészfogak láthatók rajta. A vártömb születési termébe a kép szerint egy földszintes folyosón keresztül lehet bejutni, és ma a ’Szent István-kápolnába’ is kívülről, egy hosszanti földszintes folyosón keresztül lehet bejutni, és valóban a vártömb azon részén helyezkedik el ma is, amelyet a kép mutat. A ’folyosó’ fölött a vártömb falában egy félköríves nyílás (ablak) található mind a képen, mind Esztergom mai valóságában.

Kívül teljes azonosság van, de belül is, mégpedig a születési terem képében. Én jól ismerem ezt a termet, de a leíráshoz a pártatlanság végett szintén Szőnyi-től idézek, amikor ’a várbéli Szent István-kápolnát’ írja le: ”A kápolna teremmagyságú (6 m hosszú, 4.5 m széles), alaprajza szabálytalan négyszög. A kis tér is tagozva van a középén lévő oszlop által. Az oszlopból kiinduló félköres hevederívek négy boltszakaszra osztják, amelyeknek sarkain, tehát az oldalfalak középvezetében és a terem sarkaiban féloszlopok állnak. A boltszakaszokat éllel bíró keresztboltozatok fedik.” A krónikában megmagyarázhatatlan módon középre kerül egy oszlop, miért? Valóban ilyen kicsiny ott a tér ma is, mert ha behelyeznénk oda egy két méter hosszúságú ágyat, mely mögött még személyek is állnak (fél méter) közvetlen, akkor ez az elhelyezkedés úgy nézne ki, hogy az ágy túlnyúlik

a terem közepén, azaz e terem közepén elhelyezkedő oszlopán. A kép oszlopa a terem negyedének boltozatát is elének tárja, ami valóban négy irányból csúcsosan jövő, s középpütt találkozó ívek képe a valóságban is.

Az átjárónyílást a Templom felé függöny takarja, s nemcsak az anya és a gyermek intimitása végett van a tér lezárva. Márvány-lépcsőzet van ott a képen, mely mutatja, hogy valóban van tér ott és valami 'megszentelt' és nagybecsben tartott dologhoz juthatunk el általa. A szem mégsem láthatja, mert a korlátolt elme kevésbé tudja felfogni ANNAK HIHETETLEN LÉLEK-TISZTASÁGÁT.

Akinek van füle, hallhatja, akinek van szeme, láthatja. Nem írok le semmi olyat, ami egyszerű szinten is ne volna érzékelhető. Nagyszerű dolgok ezek. A szavakat édesen vettem a számba, mégis amikor megízlelem, keserűvé vált. A keserősége még ma is létezik, de ezt az ízt nem én adom. Sokan azt is gondolhatják, hogy mennyi mindent jót is felismertem e mű kapcsán. Én nem ismertem fel semmi újat, mert amit tudok, azt valahol, valamikor MÁSONK IS TUDTÁK. Csupán a tudása halt meg. Munkámat nem az anyagi haszon fejében teszem, nem akarok önzően kisajátítani, s ennek is köszönhetem, hogy saját erőmből nem tudtam eddig megjelentetni két korábbi alkotásomat. 2002 halottak napján kezdtem el ezen írást, hogy egy hét alatt befejezzem, hiszen a 'holtak' élni kívánnak. Egy kisebbet alkottam, mely sokkal na-

gyobb, s a kettő ellenébe 'Géza fejedelem Esztergomának' adom a Koronát. Mindörökre. Mert neki készült az, mi az övé.

E művet megírván, s annak hetedik napjának reggelére kelve egy kép játszódtott le előttem. Mintha az esztergomi vár Szent István kápolnájának félköríves oldalbejárójának (ami a folyosószerű teremből nyílik) jellegzetes kis oszlopait látnám, s az események, mintha egyszerre előtte és mögötte is játszódna le. Egy rövidre nyírt fekete szakállas fiatal ember egy helyütt áll ott, s körülötte a többi fiatalember munkájukat végezve serénykednek, s közben meg nem állva, de a felismerésük jeleként odaszólnak egyenként az előbbihez, mely inkább a tanítójuk óhajtana lenni: – "A magyar egy fejlett kultúra volt."

Majd egy másik is kinyilvánítja az egyértelmű tényeket:

– "Nincs nyom arra, hogy egy idegen mester készítette volna."

A rövidre nyírt szakállú ember azonban tarthatatlan és továbbra is 'egy helyben áll':

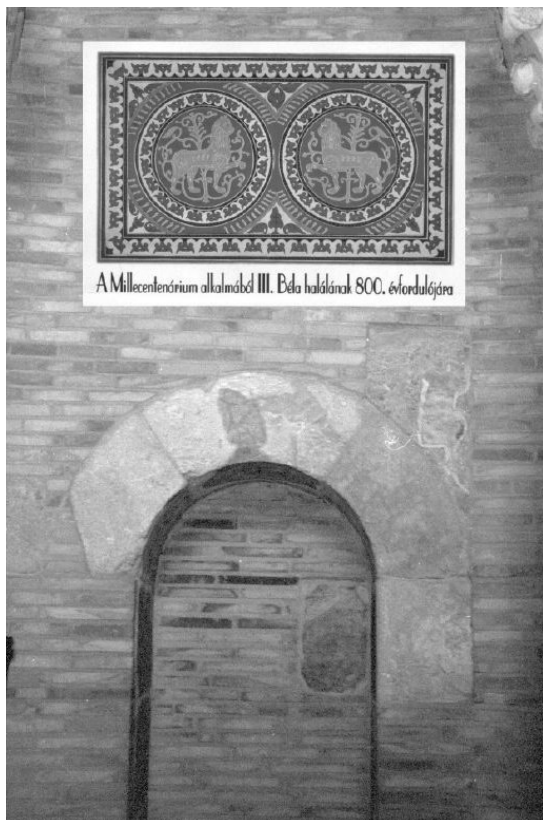
– "Igen, de az európai kultúra egy fejlettebb szint – a kezét tartva egy magasabb irányba emelve egyidejűleg –, így mégsem készíthették ők azt." (Értsd, mármint mi.)

Én csak ennyit mondok:

– Igen, de hol van Európa, Hol van Európa közepe? Ott ahol e Templom áll.

A feltárás pillanatairól készített fényképanyomatok a Vármúzeumban.

A Millicenténium alkalmából III. Béla halálának 800. évfordulójára

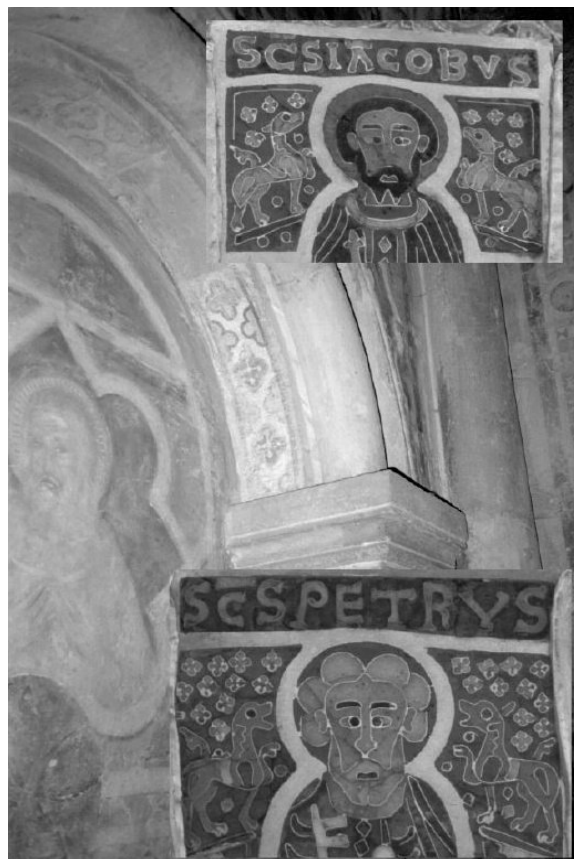
A Keletre nyíló vakablak,
és a ma már nem árusított rekonstrukciós képeslap.
(A rajz Harkay István munkája.)

Női hajfonatkorong az utolsó fejedelmink korából
és az esztergomi életfa-fej párja.

Régi idők esztergomi tanítása :
“Az oroslán maga a Teremtő.
A körök elvezetnek hozzá.”

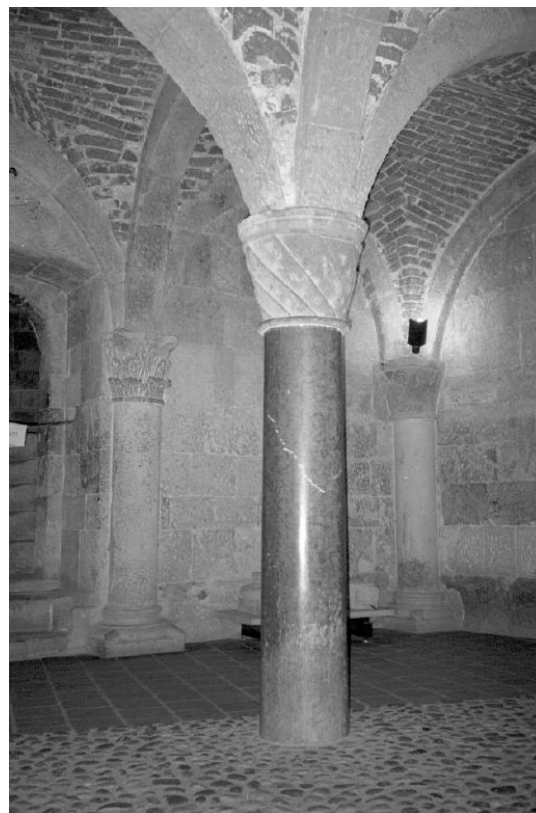

A Szent Korona lépő oroslánjai
a fényesség szimbólumokkal;
valamint a fal ívének belső felén előtűnő
alsó festésréteg ‘Fényesség’ jelei.

‘Szent István-kápolna’ 2002-ben,
és a feltárások előtt egy képeslapon,
ahol még be van falazva a nyílás.

Még a ‘békaperspektíva’ sem képes felnagyítani a
termet. Az oszlopok közt a távolság itt 2 m.
A nézőpont a Képes Krónika szerinti irány,
egy ‘ágynak’ valóban szűkös a hely.

“Szent István első magyar király születése”
a Képes Krónikában (1358).

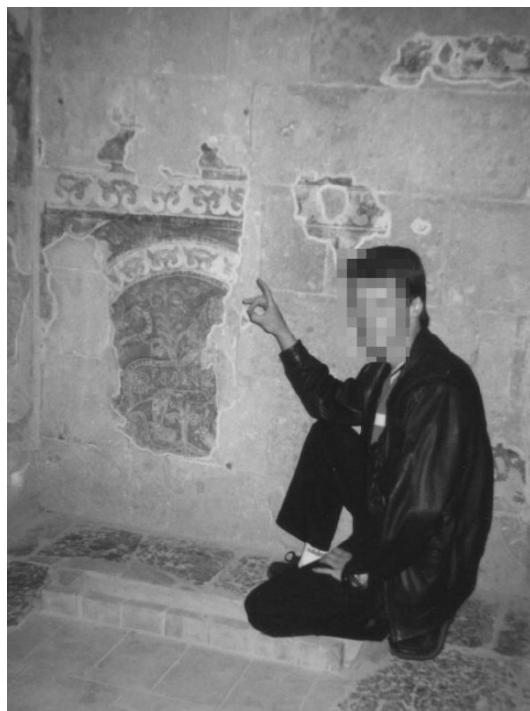

A földszintes folyosó közvetlen a lakótorony
‘Szent István termébe’ nyílik.
A háttérben a Templom.

**Kilátás a bazilika kupolájából dél felé
a várpalota együttesére 2002-ben.**

**Mi lehet a mondanivaló, a mondanivalóm?
A fényképet nem én készítettem,
mivel ez a gondolatiság csak a legszükségesebb
esetben alkalmazza a közvetlen emberábrázolást.**

“E templom fal nélkül jóval nagyobb lesz, befogad népeket, nemzeteket egy tető alatt.”

Bognár Ferenc

Az Életfa csillag-gyökerei

Az égisz éri fa koronájának titkai mindig is vonzották a tudásra szomjazókat. Ám a feladat lehetetlensége a többséget elriasztotta, és csak a legelszántabbak kísérelték meg a gyötrelmekkel teli, félelmetes feljutást. Vállalva a teljes bizonytalanság védtelen állapotát, csak a mindenre (halálra is) elszántak mertek neki vágni, józan megfontolások ellenében elérni az elérhetetlen eget.

Korszakos értelmi irányítású világunkból, elveszett a „lehetetlen ellenébe induló” mentalitás, hisz minden lehetetlen célt, értelmi megfontolásokból sürgősen elvetünk. Így tagadunk meg, egy rejtélyes világot, a láthatatlan, de még is jelentős befolyással bíró érzelmi tartományt. Ezt figyelembe véve válik érthetővé, hogy a vallásos szemléletek szimbolikus nyelvezetű érzelmi ismereteit, éppen úgy be kellene építeni szemléletünk körébe, mint az értelmieket.

A mai értelmi szemszögből nézve, a korai valóságok is csupán egy gondolati megközelítésnek tűnnek, holott valójában a testi-lelki, környezeti és társas érzelmi-viszonyok megvilágításán keresztül, a természeti törvények ismeretéhez, a gyakorlati életben való eligazodáshoz szolgáltak szemlémi térképül.

Újszerű gondolat, hogy biológiailag kódolt agyféltekés megközelítéseink folytán, az emberi művelődéstörténet is két természeti valóságrendet ismert, és ezért két leírással is számolt:

1) A RÁCIO vezette tudatos értelmi-féltekénk, – idő (születés és halál) és okság törvényei alá vetett – öntermészetét tükröztetve, megalkotta értelmileg megokolt és elfogadható Teremtés-elméletét. Ebben a világ és a fejlődés is épp úgy lineáris vonalú, mint az értelem szülte gondolat, azaz kezdő és végponttal behatárolt. Kívül álló, „hímesült” teremtő Istene, a saját képmására teremti meg a férfit, majd abból a nőt.

A Lét itt látszólag kétpólusos jellegű, hiszen Isten a jóság, és ellenpólusa, a vele szembe forduló, önhatalommal bíró Gonosz. Ám azzal, hogy csak a jó oldal kap hangsúlyt, gyakorlatilag egy-pólusos rendszer válik belőle. Isten és a Gonosz harcának párhuzamára, a bűn és a megváltás ket-

tős tengerén kell keresztül eveznie az embernek. A Sátán eszközévé vált nőtől származik a bűn, melynek büntetése lett az örökléte megakadályozó halál. A szorultságból Isten, kívülről, felülről segíti ki földi gyermekeit, saját fia leküldése és feláldozása árán. Minden további gyakorlati hangsúly egy-pólusos, egy-gyökerű, és a férfihoz kötődik. E felfogás tehát látszólag kettősséggel számol, amikor ellenpólusos ellentétet gyárt, ám azt egyből el is utasítva, valójában egyoldalúvá teszi a szemléletet.

2) Az érző-félteke tapasztalatai szerint viszont, a valóság másik, érzelmi oldala lényegileg előrébb való! Az eredetmítoszok elemzésénél kiderül, hogy a teremtett világ gondolata mellett, már a legkorábbi időkben számoltak, az örökké fennálló, ellentétes ikerminőségekből kikerekedő, kerek-egész világ létével.

Ebben, az egymást váltó ellentétek egymás kiegészítőiül szolgálnak, és ciklikus váltakozásukból áll össze az Univerzum teljessége, amely analógiás megfeleltetésbe hozott a nő hasonló ellentétállapotokból összeálló érzelmi világával. Innen jön az Ős-Istenanya jelkép, aki ÁLLANDÓ, DE RÉSZLEGES megújulással tartja fenn a Mindenséget. Ő tehát önmaga teljességéből Szűzen, azaz férfi nélkül szüli meg a megújuló világréseket és a megújuló iker-minőségeket.

E szemléletben, az önmaguk ellentétébe átváltó, majd onnan visszatérő folyamatok, körkörös ismétlődő képet mutatnak, hasonlóan, a természeti erők és az érzelmek hullámzó, és önmagába visszatérő alakulásaihoz. Vagyis a Mindenség és az ember életfolyamatai is, ciklusosan váltakozó, egyenlő fontosságú, de ellentétes irányú iker-hatások és események örök körforgásából áll. Az ellentétes polaritású erők és végállapotok egyenlővé tétele, tágabb, „kettő az egyben” szemléletet nyújt. E szerint:

– Egyfelől tapasztalva, örökletes lelki adottságunk a bennünk lévő finom energiájú isteni szubsztancia, aminek következtében Istennel érezhető lelki közösségre, (belső egy-

ségre) lehet jutni.

– De egyidejűleg valódi az érzéketlenebb értő félteke meggyőződése is, mely képtelen a halovány érzetekben megnyilvánuló Istent érzékelni. Innen nézve, a testi önmagunkhoz kötődő tapasztalatok elérhetősége, és a finomabb erők észlelésének hiánya, megérleli az ÉN-tudat és a sűrű-anyag egyedüli valóságosságát.

(A két, eltérő félteke tapasztalatai, két, külön emléktartományban tárolódnak, és az átjárhatóság mai hiánya miatt, egyszerre csak egyik emlékanyag fölött rendelkezünk. Nappal elvésznek az álomemlékek, ahogy álmunkban sem emlékezünk az ébrenlét világára.)

A lelki és értelmi folyamatoknak önmaga el-
lentéteibe átváltó vég-állapotai tehát itt valójában egymás kiegészítői, amiktől átjárhatóak a hozzájuk tartozó belső tartományok. A nappali elkülönült Én-tudati oldalban időző léleknek, az éjjeli álom-tudat kínál visszatérési ösvényt, Isten közösségi élményéhez. Mivel ez ma már tudattalanul zajlik bennünk, és nem emlékezünk rá, ettől NINCS Isten. Viszont a korai időkben ismert volt a tudatos átjárás lelki módszere. Ezért az istentiszteletek is főként, az elragadtatott vidám éjjeli ünnepekre, körtáncokra és egyéb bálozó tevékenységre irányultak. (Innen eredtek a későbbi körmenetek és körtáncok rítusai.) Az érzelmi tartalom hangsúlyában, a férfiak is az átéléses tanulást állították előtérbe, és az ismeretek csúcsára, a lelki folyamatokat szimbolizáló misztériumjátékok közösségi élménye került. Látva ma a játékfilmek bűverejét és lelki befolyását, nem is csodálkozhatunk a látványra építő színjátékok korai alkalmazásán.

Az Anyaisten egyeztető kultúrájában, a papkirály fogta egybe a lelki és a világi vezetés intézményeit.

Kultúrák, civilizációk épültek e két filozófiai alapfelfogásra, és minden további módozat, pusztán csak változatukat jelenti. A vallásos felfogás szülte kultúrák, társadalmi berendezkedések és történelmi folyamatok, valamint élettani jellegzetességeink is mind-mind, magukon hordják a nemi polaritás fenti jégeit.

Sajnos akkorát fordult a világ, hogy az élet in-

formációáradatából, már csak a hím jellegű adatokat ítéljük fontosnak, és azokat szemezgetve ki, egyoldalúvá tesszük az eredendő kettősséget. A váltakozó, kettős-jellegű élethullámból, szaggatott egyenesű „egyféleséget” faragtunk, ami megokolja, hogyan vesztett el szem elől, a nőies jellegű ismeret-részek világa. Innen tekintve láthatóvá válik, hogy a szeretetvallások közösségi érzései, a női érző félteke virágai. Korai jelképes leírások szóltak az érző félteke finom tapasztalatai között élő Isten elérhetőségéről, de az uralomra jutott értelem, e képies megfogalmazással már nem tud mit kezdeni, és így a csacska mesék régióiba utalja tanításait.

Történelmünk korai szakáról, „bűnös” Nimródí őshagyományunkról csak a népélet őrzött meg adatokat, a történetírás szinte egészét elhagyta. A törlést, a hím hatalmi törekvések félelmei és elutasító gyűlölete okozták, és e mentalitás, még napjainkban is szedi kulturális áldozatait, lásd a tálibok szoborrombolásait, avagy az iraki régészeti lelőhelyek amerikai bombázását.

A „férfias” felfogás tévedése odáig fajult, hogy tudósaink az írásos adategyezések egy részét véletlennek tartva, figyelmen kívül hagyják. Teszik ezt annak ellenére, hogy a véletlenek halmozott egybeesése, már törvényszerűségért kiált.

Ám a párhuzamos történelmi jelenségek támpontokat kínálnak a teljes folyamat rekonstruálásához. Ezért amikor elénk kerül a történetíró Herodot tollából, hogy:

„Most ugyan mind már a Ionesek, (jon) mind az Athénbeliek, nem akarván ioneseknek hivatni, elszégyenülni látszanak ezen nevezetre.” – akkor felvetődik a kérdés, hogy mit jelenthetett a ION avagy JON név, és miért volt szégyenletes környezetükben?

Az ó-görög Jonok esetével, előre kívánunk vetíteni egy történelemformáló gondolati alapsémát, mert a késői történelmi események során, újra meg újra elénk kerül a népi bűnösség bélyege, valamint a vele járó, „elszégyenülő” népi mentalitás. Mivel a bűn és a szégyen miatt lett elvetve az emberiség másik féltekés ismeretvilága, az úgynevezett nőelvű ősműveltség tudáskincse, ezért ennek okát már az elején fel kell tárunk!

R. Graves angol történész szerint, a görög mi-

tológiai elemekből és fennmaradt ábrázolásaiából kihámozható, hogy kb. 3000 évvel ezelőtt, gyökeres szemléletváltozással egybekötött szellemi forradalom zajlott le az élettevékenységet irányító vallások és a gondolkodás terén. Ez volt a nőközpontúságot felváltó „hím-elv” uralomra jutásának ideje, melyben a titánok és a gigászok, mint Gaia Földanya gyermekei és kultúrájának hordozói, elbuktak a jövevény villámisten, Zeusszal szemben. Tehát szerinte, az olymposzi férfiistenek színrelépésével elkezdődött folyamat, valójában a korábbi nőelvű kultúrák háttérbe szorításáról szólt, a hímelvű gondolkodás jegyében zajlott. (Átfogó ismereti kép híján, e váltás jelentőségét képtelenség felfogni.)

Keletebbre tekintve, ezzel egy időben zajlott Bactriában, az iráni méd Zarathusztra vallásreformja. Történeti iratok elmesélik, hogy az akkoriban itt élt keleti szkíta, (chusita-hun) népek körében új vallási irányok kerültek felszínre, amit egyes törzsek elfogadtak, más törzsek viszont ragaszkodtak a régi hagyományokhoz, amiből sajnos komoly és elkeseredett vallási testvérháború alakult ki.

Bővebben a (Ghaznavi, X. sz-i szeldzsuk fejedelem által íratott) Sahname című őstörténeti műből értesülhetünk. E szerint, a zoroaszteri Ormuzd (Ahura Mazda, Aramazd) Isten új parancsainak engedelmeskedő Iránnal szemben, a testvéri Turán a maga ősiségét félti és védi, így lett azután az iráni árják és későbbi perzsák szemében is a turáni nép, az ellentét Ahrimán, (Sátán) híve. E szerint az iráni kultúra, és az indogermán felfogás eredete, egyaránt az ősi, szkíta kultúrkörben keresendő.

(Az alávaló, hamis hit bélyege pedig, mintha csak a későbbi korok keresztény-pogány ellentétét állítaná elénk, az önigazolással elmaradhatatlan, másikat lenéző, és bűnösnek tartó mentalitással fűszerezve.)

Új gondolat, új felfogás születésének vagyunk itt tanúi, és az emberiség tragédiájának, ez volt a Turáni-átok című felvonása, az ősi, lelki meghasonlás kezdete. A létet korábban egységesnek tekintő ősfelfogás ekkor változott meg, amint a belső lélek-út elágazott lelki, és világi irányokba. A ketőssé vált belső áramlat ágai, a nemi viselkedési hajlamok szerint különültek el egymástól. A valójában szorosan összetartozó lélektartalmak kü-

lönválásával, az emberiség kiesve a harmóniából, elindult a VÉTETT ÚTON. (Erről szólnak húsvéti tojásaink „vétett út” elnevezésű hímjei.)

A hatalmi struktúra kettéhasadásával, érdekellentétbe került a pap, és a király, és ezzel együtt, a lélek és az ész útja is elvált egymástól. Testvér a testvérrel került halálos ellentétbe a valóság történelmi színpadán, ahogy a lélekvezető eszmék hím-, és női-jellegre hasadtak az emberiség belső oldalában.

A modern kori viselkedés kutatás eredményeinek tükrében, e társadalmi átalakulásokat generáló és kísérelő lélektani folyamatok domináns jellemzői, jól felismerhetően egybecsengenek féltekéink nemi jellegeihez köthető működési dominanciáival. Más szavakkal mondva, a régi, női kultúra, a nőiesnek titulált féltekénk érzelmi jellemzői szerint szemlélte és modellezte a világot, ellentétben a mai hímelvű idők értelmi megközelítésével.

E belső elválás során rivalizálás indult meg, melynek folytán a nappali értelemhez kötődött, „hím,” én-tudatosság, szinte feloldhatatlan ellentétbe került a „női,” érzelmi-alapú mélytudat tartalmaival. Mitológiai képek és történeti leírások mutatnak rá, hogy ekkor az értelem szemében, el-lenségessé vált a mélytudat átlátatlan és uralhatatlan lelki világa átlényegült, majd végül Pokolnak minősítettet.

A nőelvű úton maradók is átértékelődtek, és a győztes utódok szemében gonosz Sátánimádókká váltak. Főszereplőiből pedig, gonosz, kerülendő alakok lettek, akik lassan az alvilág népes táborába soroztattak be. Az eredetileg napminőséget hordozó Bál istenből, ördögi Belzebub és Belfegor, a hajnalcsillag Vénuszról, azaz Fényhozó angyalból pedig Lucifer, az ördögök fejedelme lett. Számunkra szokatlan, de így vált gonosszá Nimrud ősapánk is, akit mind a héber, mind a perzsa és görög-latin források gonosznak állítanak be, ahogy a keresztény történetíró, Chorenei Mózes is hasonló emlékét tartotta fenn.

Mindez szükségszerűen kivetült az élet és társadalmi folyamatok minden területére, és ma már csak a végeredményt látjuk. Bár a Sahname nem említi a régi vallást, – mert az érzelmi alapú anyatiszteletnak, bizonyos okokból még az emléke is

törlendővé vált értelmi világunkban, – de szinte biztosak lehetünk benne, hogy ami hellén területen zajlott Zeusz előretörésével, azaz a hím elv harca az előd anya-kultúra ellen, az indult el vele kb. egy időben Közép-Ázsiában, a zoroaszteri válásreformációval is, ahogy az indiai hőseposz, a Mahabharata cselekményében is ilyen események rajzolódnak ki.

Ezen folyamatok mentén, furcsa végkifejletet nyert a valóság! Eltűntek nő-elvű kultúrgyökereink!

Amikor a nyugati tudomány a XIX. sz. közepén megismerkedhetett az iráni Ahura Mazda (Ormuzd, Aramazd) isten Zend-avesztájának tanáival, rögtön megindult elemző vizsgálata. A biblia-kritikai keresztény és zsidó hittudósok, váratlan végkövetkezésre jutottak. Bár meglátásuk azóta sem kapott kellő nyilvánosságot, de a feledett tudás-oldalban ott van, mert leírták, hogy a Zend-aveszta gondolatvilága, meghatározó befolyással volt mind az Ó-szövetségi írások, mind a későbbi keresztény kultúra kialakulására. (*1) E szerint **a tanultakkal ellentétben, Jézusi Kereszténységünk a női hitvilághoz még viszonylag közeli, reformált szkíta vallásból, az Avesztából hajtott ki.** De Aveszta-gyökerű a Biblia Ó-szövetségi része is, hiszen a zsidó szellem, a babiloni fogság termékeny időszakában, közvetlen kapcsolatban állva szívta magába, az ott éppen uralmon lévő Aveszta hitvilágát.

A fogság után bővül ki a zsidó vallásos felfogás képe, számtalan elemet magába szippantva az iráni gyökerű Avesztából. Ekkor jelentek meg az Ó-szövetségi iratokban az avesztai tanítások angyalai, élen a hét főangyallal, (az avesztai Amaszpandok) a káld-babiloni szárnyas alakok, és ekkor tűnik fel a lelki bajokat okozó Asmodeus alakja, az Aveszta Asma-devája is. De mindezen túl, a jóval korábbi Gilgames-eposz vízözön legendája világosan mutatja az átvétel irányát és tényét. A zsidóság vallási vezetői, új történelmet kreáltak népüknek a fogságban megismert iráni vallástörténet átvételével, melynek régi szereplői a zsidó változatban, csupán új zsidó neveket kaptak.

Az Ó-testamentum isteni ihletettségének védelmében, a vallási előjogokkal bíró keresztény teológia nem mer szembenézni azzal a ténnyel, hogy a fénytisztelő, és valójában egy-istenhívő

Mazdajaznanban, egy korai előképére lelni a monoteizmus Ó-szövetségi gondolatának, a Jézusi szeretet-vallásnak, és a megváltás gondolatának is. Különösen jelentős vallástörténeti tény még, hogy a Krisztus földi eljövételéről és megszületéséről szóló isteni kinyilatkoztatást sem a választott zsidó nép kapta meg előre, hanem a keleten ekkor az asztrológiát vallási szinten űző avesztai papok, a mágusok rendje.

Minderről köznapi szinten már semmit sem lehet tudni. A később jött érdek szülte mellékajtasok, teljesen elnyomták, és lassan felismerhetetlenné tették az eredeti szkíta ősvallást. Azóta pedig dogmák uralkodnak felettünk. A tekintélyelv hatására, keresztény többségünk annyira átítatódott az ószövetségi-eredet gondolatával, hogy már teljes képtelenségnek tartja az itt hozottakat.

Sajnos a vallási visszatekintéseknél, tudós korszakunk teljesen belefelejtkezve leragadt, a kereszténység előtti naptisztelet és napvallások eszmevilágánál, holott a még távolabbra mutató nyomok, a feledett, és elhanyagolt nő-elvű hitvilág csillagtiszteletéhez, mint vallási gyökerekhez vezetnek minket vissza. Valójában, ismereteinkkel szöges ellentétben, a hímelvű naptiszteletet megelőző nem is távoli múltban, egyetemesen elterjedve volt nőelvű, földművelő-csillagtisztelő kultúra alapozta meg az emberi fejlődés és műveltség útját. Ne feledjük, hogy a matematika szakága is, csak a csillagászatból eredő földmérés nyomdokain juthatott később a tudomány csúcsára.

Kizárólag szkíta-gyökereink kínálnak magyarázatot nép-, és díszítőművészetünk ősi, keleti motívumaira, földműves hagyományaink gazdag termékenységi rítus-maradványaira, nyelvünk ragozó szerkezetére, írásos kultúránknak ősi, székely-hun rovásjeleire, és legfőképpen a kereszténység előtti időkből származó, Boldogasszony-tiszteletünk szívos életben tartására. Műveltségünk nőelvű elemei, mind a mai napig fellelhetőek, annak ellenére, hogy a kutatók nem is igen foglalkoztak még az összegyűjtésükkel és rendszerezésükkel.

Az egész kérdéskört a tiltó dogmák sűrű homálya takarja. Az Istennők történeti jelentőségéről már nem tudunk, a velük való ősi kapcsolat emléke teljesen elveszett. Többségében felvettük a zsidó-kereszténység hímelvű tanításait, melyből kiszorultak a női minőségek, és képviselőik.

Ugyanis a zsidó gondolatvilágból, eleve hiányzik az Isten közelébe helyezett női ideál. Ezért lett a Bibliában is, a régi NŐISTEN-ből, gonosz NŐSTÉNY.

Holott, már a legkorábbi életvitelben és vallási cselekményekben, a nőé volt a domináns szerep. Ezért járultak már legrégebb vallásos misztériumokban a beavatásra várók, Ízisz, Demeter, Gaia, avagy Rhea Cybele, stb. néven tisztelt Istenanya elé, hisz Ő volt a tudás, az isteni titkok birtokosa. Mára csupán apró, nevetséges adalékká vált, hogy papnők őrizték az Anyaistennő titkait, szent elragadtatásban hirdették próféciáit, közvetítették akarátát, hiszen a mai hivatalos vallásokban már mindezeket kizárólag férfiak végzik.

Ám a kora ókori viszonyokat elfogulatlanul pásztázó, megdöbbentő módon, a vallás és lelki élet, a tudás és jog terén is szerte szét, női kiváltságokra és főszereplőkre bukkan. Az Anyaistennő főként éjjel ünnepelt kultuszában, a belvilág, a lélek alkotó átérzései álltak a központi helyen, és nem véletlenül mutatja a latin nyelv, a **MÁTER**, (anya) a **MOTIVÁCIÓ**, (érzelmi indíttatás,) és az **EMÓCIÓ**, (érzelem, eredetileg **EMOTIO**) fogalmakat is egy-gyökerűnek.

Elődeink számtalan néven fohászokdtek az Istenanyához. Anahita, Inana, Istár, Afrodité, Diana, Cybele, Vénusz, stb., akik eredetileg éjszakai termékenységű életistennők voltak.

Szokatlan szemléletű ősbölcsesség csillan itt elő. Elődeink szerint, az élet, egyéni és egyetemes szinten, képletes és valódi értelemben is az éjszakai világból, és a hozzá kapcsolódó csillagos univerzumból ered. Ma már előrébb járva tudjuk, hogy életünk fenntartását is, az intim éjszaka időszakában domináló vegetatív idegi működés végzi, még ha az én-tudat a nappali oldalhoz kötődve, erről tudomást alig szerez.

Éjszakai szerepkörük miatt került a legkorábbi ábrázolásaikra a hold-sarló. A hold-jelkép pedig, egyenesen a keresztény Szűz Máriához vezet, akihez eleinte szintén elmaradhatatlanul hozzátartozott a hold-sarló, jelezve valódi minőségét. Még a megítélésükben is hasonlatosságot mutatnak, a szajhának tartott Istár, Anahita, Vénusz, és a zsidó felfogásban szintén szajhának tekintett Szűz Mária.

Az anya-vallások elleni hím-elvű törekvésekkel szoros hasonlóságot mutat, az Ó-szövetségi

szellem nő-kiszorító, és a csillagvallásokkal szembeni elutasító mentalitása. Minden régi vallásban, így, vagy úgy, de jelen voltak a csillagtisztelet gyökerei.

Mindezen ismeretek eltűntek. R. Graves, szerint, (Az aranygyapjú) a női korok szimbolikus, képies ábrázolásmódjával, az utánuk jövők már nem igen tudtak mit kezdeni. Idézzük újszerű gondolatait:

„– Nem nehéz megérteni, miért vált a klaszszikus görögség számára misztérium tárgyává, az aranygyapjú eredeti értelme, ha elfogadjuk, hogy az aranygyapjú elragadása annak a vallási összeütközésnek egyik epizódja, amely a matriarchális Holdistennő hívei a pelaszg őslakók, valamint a görögök, a patriarchális Villámisten Zeusz tisztelői között zajlott le.

– Későbbiekben, a mindenható Villámisten mellett, megcsappant a Holdistennő jelentősége, és az utóbbi követőit, akiket addig hősöknek kijáró tisztelettel és dicsóséggel öveztek, bűnösnek találtattak és örökös alvilági szenvedéssel sújtottak.

– Azután meg, félremagyarázták a Holdistennővel kapcsolatos képszerű ábrázolásokat is. Rituális esküvőjét, amelyet mint Pasziphaé ült meg Minósszal, a Napistennel, akinek a bikát szentelték, a későbbi klasszikus írók, obszcén értelemben magyarázták, mintha Pasziphaé perverz szerelmet érzett volna a szent bika iránt, melynek természetellenes gyümölcse lett a bikafejű szörny, a Minotaurusz.

– Zeusz papjai féltékenyek voltak minden őshéroszra, – így Prométheuszra is, – aki valamilyen kapcsolatba került a tűzcsinálás mesteriségével, és azt szajkózták, hogy a tűz eredete a villám, mely Zeusz kizárólagos tulajdona. Hasonlóképpen gyűlöletes volt számukra Szalmóneusznak még az emléke is, mert utánozni merte a mennydörgést, és ezzel esőt fakasztott.

– A rómaiak általában unalmas, betű szerint gondolkodó népség volt, a képi ábrázolás zavarba hozta, sőt többnyire felbosszantotta őket. Horatius is maró gúnnyal beszélt a kentauokról. „Ugyan ki látott, – kérdi – félig ember, félig ló szörnyszülötet?”

Nem fogta fel, hogy a kentaurok, szilénoszok, szatírok és más hasonlók egyszerűen pelaszgok,

akik e képszerű jelzés szerint a lovak, kecskék vagy más totemállat testvériségéhez tartoztak.”

Graves szeme, már jó 50 éve megakadt, a patriarkális féltke uralmával érkező szellemi hanyatlás folyamatán, de mi semmit sem tudunk róla, mert iskoláinkban az ellenkezőjéről tanítanak.

A Zend-avesztára visszatérve, annak szövege, eredetileg Ó-BACTRIAI, (méd) valamint PEHLEVI (parthus-hun) (*5) nyelven maradt fenn. Viszont e PEHLEVI név is, csupán BACTRIA (Baktria,) hun tartomány későbbi BAHLK avagy PAHL nevéből torzult változata. Sajnos a történeti tisztánlátást akadályozza a régi írások sokfélesége, a hangrögzítő betűk keveredése, és a kiejtés változása. (*6)

De a nyelvi törvények mentén, ha a BACTRIA=BAH-ik=PEH-lvi, akkor ez a kiinduló BAH-PAH formát mutatja fel, ahol a BAC (BAK) csak a H hang keményebb kiejtéséből eredő késői változat.

Vagyis a földrajzi egységben álló bemutatott nevek, azonos alapformára vezethetők vissza, és ez halvány tisztulást jelent, a látszólagos ókori zűrzavarban. Ősi rend nyomára lelni, mert a területi nevek régebben, mindig a helyi, vagy törzsi istenről nyerték hangalakjukat.

Hasonlóképpen, ha a Vénusz bolygót egyes népek ISTÁR néven tisztelték, és Zoro-ASTER főpap nevének utótagja szintén őt idézi, akkor ez a szál is visszautal minket, a babiloni kultúrkör rég elfeledett csillagtiszteletéhez, amely ugye a matematikai és csillagászati ismereteivel, alapkövét jelentette a későbbi egzakt tudományoknak.

De a kezdeti névrokonság e témában megszorodik, mert a csillagvallás eszmekörén belül, a főszereplő **Istár** istennővel értelmi kapcsolatban állnak még, az **asztrológia**, (csillagtan) az **asztroida**, (kisbolygó) a **sztár**, (csillag) az **astura** (latinban az égen körölgő sas) a **start** (kezdet, indulás) valamint a **historia** (történetírás) a latin **hesternus** (tegnap) stb. szavak. (*7)

Istár nevére utaló hasonló szavak jelentéskapcsolata, logikailag összefüggő képet ad, ezért ideje szemrevételeznünk az anya-elvű kor szokat-

lanná vált szemléletét. Ezen régiek, isten-központú és analógiás (egyeztető) felfogása, különös közlőrendszert alakított ki. Lexikális adatokkal, statisztikailag is igazolható a földrajzi neveknek ókori, helyi istentől eredeztetése, és ezt megtoldjuk azzal az ismerettel, hogy minden tárgy, dolog, és tulajdonság is, a vele kapcsolatban álló istenről nyert nevet. A mai egyediséget favorizáló mentalitással szemben álló egyeztető-elvek érvényesítve, a női időkben, az istenükről adtak nevet, a hozzá hasonló minőségű dolgoknak. (A kételkedőknek előre bocsátjuk, hogy semmi túlzás nincs ebben, bőséges adatbázis áll rendelkezésre az igazoláshoz.)

Lásd Erosz és az erotika szó, a lélekvezető Hermész és az eredetileg útjelző hermák jelentésének kapcsolatát, de Gaia-GÉ Földanya nevéből lettek a görögben *Gé*, (*geo*), = föld, szántóföld, ország, és szárazföld jelentésű szavak. Flora, a tavaszi virágzás ős-itáliai istennője után lett a latin flora (növényzet) a flores (virágok) a floridus (virágzó, nyíló) az angol flower és a francia fleur (virág). E logika miatt lett a SPANYOL vadászeb, SPANIEL, és az ősi római-hispán ellenségeskedés miatt, a latinban SPION a kém, stb. stb. stb.

Mindez, a nő-elvű idők körkörös, ellentét-feloldó és hasonlóság kereső szemléletéből alakult ki. E felfogás, a természeti folyamatok ciklusos ismétlődésében látva a lényegét, az ismétlő másolást kultikus cselekménnyé emelte. A természet struktúráit követendőnek tekintve, utánozták a társadalmi berendezkedésükben, a vallási gondolkodásban, és főként, a természet hangjait másolva alkották meg, a közlő beszéd fogalmait is. (Innen erednek a legkorábbinak tartott hangutánzó és hangulatfestő szavaink.) Ezzel, két legyet ütöttek, egy csapásra, hiszen e másoló-hangutánzó szavak, szükségszerűen „BESZÉDESSÉ” is váltak, azaz, a megjelölés mellett, még utaltak is, a szóban forgó lények vagy tárgyak jellegzetes tulajdonságaira. (Ezen ősi másoló elv célszerűségét ösztönösen elismerve alkotjuk „beszédessé” még ma is, az új kifejezéseket, pl. porszívó, fagylalt, stb.) Tehát az Isten állva az ősi gondolatvilág központjában, nem csodálkozhatunk, ha a hozzá hasonulni vágyók, a közlésnél is másoló-egységesítő, Isten-központú rendszert alakítottak ki, és Istenükről adtak nevet, környezetük fogalmainak.

Ezért a helyi vagy törzsi istentől való száрма-

zás jelzéséül, és a hozzá való hasonlóság hitében, hasonló elnevezést kapott:

- maga a törzs vagy nemzetség,
- az isten fennhatósága, oltalma alatt álló terület, (ország) és a környező földrajzi elnevezések nagy része is.
- Istene nevével egyező címet viselt földi képmása, a törzs vezetője is,
- és hasonló módosulat jelölte az istenség gyermekeit, azaz a törzs egyedeit, a mai ember szónak megfelelően.
- Az emelkedett eszmények, a kultikus jelentőségű tárgyak és fogalmak is mindmind, hasonló gyökkel jelöltettek. Ráadásul, minden gyök „beszédes” azaz tulajdonságra utaló értelmet hordozott.

Még egy példán keresztül összegezve:

a „svéd-germán” kultúr-ős, a **gotland-i gót** törzs királya **Göttrich**, **Gotenburghan** (**Göteborg**) székelte, (itt hömpölyög a **Göte**-aln folyó). A gótok **Gott** Istene jó, azaz **gut** lévén, láthatóan a jóság szavát is tőle vették. **Götze** = bálvány képében szimbolizálták. A német és svéd nyelv hasonló alakú szavainak nagy része az emelkedett eszményekről, másik részük pedig a kultikus tárgyakról szólt, pl.

a német: **gut** = jó, **gatt** = férj, hitves, **gütig** = jóságos, kegyes, szives, **götze** = bálvány, stb.

A svéd: **gud** = isten, bálvány, **gudinna** = istennő, **god** = jó, kitűnő, kedvező, ügyes, bőséges, képes valamire, döntő bíró, gondnok, **godó** = békésen, barátságosan, **gods** = vagyon, anyag, áruk, javak, kötelzet, **godta** = elfogad, elismer, **gata** = utca, út, irtás, nyiladék, **gatt** = nyílás, luk, hajózható út, tengersiz, **gott** = édesség, kitűnő, jól van, **gotta** = éli világát, élvez, örül, gyönyörködik, **gitta** = bír, képes valamire, tud, szeret, kedve van, **gáta** = talány, rejtély)

Tehát egyrészt a származás jelölésére, másrészt az Istenük jelenvalóságának örök előtérben tartására alakult ki a beszédben, a nevét idéző, hasonló gyökökre épülő nyelvi rendszer.

Erről szól a biblikus bölcsesség:

Kezdetben vala a IGE, az IGE Istennél vala, és **Isten maga vala az IGE.**

Szükséges, e ma már ismeretlen és hihetetlennek tűnő ősi, istenközpontú nyelvi logikával

megbarátkozni, – amihez egyébként rengeteg igazoló adat áll még rendelkezésre, – mert a magyarországi JÁSZ-ok, az ősi JAZID vallás, valamint JÉZUS neve között volt kultúrkapcsolat, csak így tehető világosabbá.

A világrend váltása óta különös kulturális folyamatok zajlottak le. Az ősi műveltség háttérbe szorulásával, kicserélődött minden, az új hit új rendező elveket hozott, és felfogásában kettévált a korábban egységesnek tartott Lét. Önigazoló módon, az új győztes hit képviselői, a korábbi főszereplőket és a velük kapcsolatos eszményeket is mind, az Alvilág régióiba utalták. Az éjszakai belső (érzelmi) élet, és értelmileg megragadhatatlan entitásai, az értelmi hím-félteke oldalából nézve, félelmetes, gonosz Alvilági szörnyeknek látszóttak, és így lettek Fekete Madonnává, a régi Élet-anyak mind.

E helyzetet azonban képtelenség lehetett egyből megvalósítani, mert a régi ember lelkében nagyon mélyen gyökerezett az Anyaistennő érzete. A kultúra váltás lassú folyamatában, legelőször csak névcserék jöttek létre, és az újonnan jött vallás főszereplői, egybeolvadva, rátelepültek a korábbiakra. A sikeres fúziót követően, és megszilárdulva a csúcson, eljött a kitasztítás ideje, hát kivetették magukból a régi vallás elemeit.

Egy ókorilag „jegyzőkönyvezett” történetben, így települt a jövevény Zeusz is a prehellén Arcadiában, az ősi Lycaioszra, és lett belőle Zeusz-Lycaiosz, akit itt a későbbi hit, rettegett alakká avatta, és egy lokális „farkasisten” tulajdonságai ruházta fel. Idővel az alvilági figurává vált gonosz Lycaiosz, nevét kezdték lassan elhagyni, és megmaradt a diadalmas isten-rész, Zeusz.

Hasonló módon járt el a kereszténység is az előző vallás szereplőivel, így épültek a templomok a korábbi áldozóhelyekre, és lettek keresztény szentté, a korábbi hit eltűntethetetlen szereplői. (Lásd Szent Brigitta és Szent György esetét.)

Rejtőzik tehát a mélyben, egy eltemetett ősi felfogás, amit a mai szemlélet kiegészítéséül, a vallási folyamatok végigkövetésével fel kell tárunk. Az ismeretek bővülése, és színesedése, a valóság teljesebb képéhez segít.

Lényegesen több rejlik a mélyben, mint ahogy tanították. Magyar vallási gyökereink, nagyon messzi múltba érnek. Ősiségünk igazolására

számtalan adat áll rendelkezésre. Az újonnan megismert névadó logika fényében, már bátran felemlíthetjük, a föníciai műveltséget kutató F. Movers meglátásait. (*8) Különösen becsesek számunkra, az ősi, görög idők előtti Macar Istenről (Makar) szóló ismeretei Fáy E. tolmácsolásából:

„Movers igen részletesen foglalkozik Makar isten kultuszának elterjedésével és a Makar névnek azon különböző változataival, melyekben az, hol, mint az őt tisztelő népek, személynek vagy vidéknek, hol pedig valamely vele összekötött természeti tárgynak nevéként szerepel.”

Hát Movers kutatónak e múlt századi tudományos közléséből, nem az Isten-központú névadó rendszer köszön ránk?

Megállapította még, hogy a görög Szamosz, Kiosz, Kosz és Rodosz szigetek, Macar Isten boldog-békés uralmának emlékére viselték a „makarok szigetei” jelzőt, (boldogok szigetei) valamint Ciprus, Rodosz és Kréta szigetek a Macaria nevet. Tehát Movers szerint is, a görög MAKAROS (boldog) szó, Macar Isten nevére vezetendő vissza, és ebből lett a Makariosz görög, Makarij orosz, és Macario spanyol név is.

Makar isten figyelmes eredetvizsgálatánál viszont kiderül, hogy a tiszteletétől megjelölt földrajzi pontok **mind**, a görög-idők előtti kár-föníciai helyek voltak, de Herodot szerint a görögök amúgy sem tartották görögnek Makar istent. (A makarosz = boldog szót tehát, már csak örökölték.)

Nos, figyelemre méltó, az elénk került MACAR isten és a CAR (ejtsd KÁR) nép nevének véletlen egybeesése, a honfoglaló KÉR és a KURTU-germatu törzssel, valamint a középkori német krónikákban fennmaradt aGARenus, és aCKERenus (akerenus) nevünkkel. (Pl. A szent galleni portyázó magyarokat.) Mindezen nevek gyökei, szoros hangtani és jelentésbeli rokonságban állnak.

A GY hanggal nem rendelkező görög leírásból, a görög nyelv megtartotta a MAKAR jelentéskör „boldog” oldalát, ahogy nyelvünk meg a MAGYAR szóváltozatnak, a nép, az isten, és a magyaráz, mint „okít, felvilágosít, és így boldogít” jelentéseit.

Tehát az ókori MAKAR-ok legalább is eszmei-lelki rokonaink lehettek, hiszen ők is Makar Is-

tent, azaz Boldog Istent tisztelték, mint mi. Erről meggyőző minket, a pogány eredetű „szegény ember szándékát Boldog Isten bírja” közmondásunk, megőrizve régi Istenünk Boldog nevét. Ez a szinte feledésbe merült Boldog névforma, szervesen illeszkedve kiegészíti, a Szűz Máriával fuzionálva továbbélő, Boldogasszony Istenanyánk tiszteletkörét. Bár Boldogasszonyunk a hím-keresztény felfogásban, a „másodrendű” Szűz Mária képében rejtve ugyan, de tovább élhetett, ám a csúcsra jutott Atyaisten mellett, a régi rivális Boldog Istennek, Lycaios mintájára, már csakis a teljes enyészet juthatott.

Hasonlóan folyamatokra utal a bálvány esete. (Révai Lex.)

– A régi palóc ház Boldoganya nevű, mesztergerendát tartó oszlopát, hagyománytiszteletből, minden újonnan épült házba beállították. Igen ám, de két ilyen oszlop is volt, a másikat már csak simán bálványnak hívták. Rejtett kultikus összetartozásukat mutatva, együtt jelent meg a Boldoganya és a bálvány. A női isten-fél, a Boldogasszony, lényegtelensége miatt tovább élhetett a keresztény jegyek alatt rejtve és rangvesztve, de a pogány hím riválisnak, Boldog Istenünknek mindenképpen el kellett tűnnie, s maradt helyette a „neve-sincs” azaz csak utaló, bálvány szó.

– De kultúránkban Bulcsú vezér neve mellett földrajzi „névtömörülés” is örzi Boldog Isteneink nevét, lásd régi Boldva folyó, (a mai Bódva,) Boldogkő vára, Boldogkőújfalú, Boldogkővára, ugyan úgy, mint a Bálványos nevek is.

– Sőt, a mai viselkedés-kutatási ismeretekre utalva, ezek is oda mutatnak, hogy az ősi logika miatt van kapcsolat a BAL, és a BELSŐ, szavak között, mert a Bal oldali testrészünket felügyelő félteke a Belső érzelmek idegi fészke is egyben, aminek működési dominanciája főleg éjszaka érvényesül, ami a régi istentiszteleti maradványnak, a BÁLzásnak is ideje egyben. Istennel telt állapot a BOLdőség, a BÖLcsesség, BOLondság, amihez BÁL és BELITTA ősi istenek neve köthető. Nyilván, a téli alvilágba készülő BÁL Napisten nyár végi búcsúztatójának emlékét hordja még, a vidéki búcsú, (régen BULcsú,) ünnepünk szava. A pogány isteneket a szent áldozati állatok BELSŐségei illették meg, ez volt a szent rész, így nem véletlenül jóstak eleinte ezekből, stb.

A női entitást képviselő Istennők az éjszaka

domináns folyamatokat ölelték át, és ide kötődik elsősorban a termékenység intim ideje is. Ez kínál magyarázatot, hogy a legkorábbi ábrázolásokon, az Istennőket miért fáklával, avagy csillagokkal, holddal együtt lehet látni.

A nő jelentőségének emlékét, az elszigeteltsége miatt viszonylag sokáig épen fennmaradt kelta mitológia megőrizte. (*9) Ez, tele van az országot képviselő istennőkkel, sokszor egy asszony, egy istennő testesíti meg az országot!!! Írországban az istennő vagy királyi, papnői képviselője rendelkezett az ország felségjogával. Akié az istennő-királynő, azé az ország, ezért a királynak és az országnak a szent egyesülése, násza, a kelta királyságészme egyik fő jellemzője. Az uralkodó frigye az országgal, a koronázási eskü, és a gyűri elengedhetetlen volt. A korona eredetileg anyai ágon öröklődött.

A kelta hagyomány, a nő gyakorlati szerepéről mesél:

ország = istennőjével.

Ezt tudva, a keleten található ISZTÁN-os országnév-alakulatokban, a régi szkíta névadás nyomaira ismerhetünk. Ezért hasonló a magyar ISTEN szavunk, a parsziban, (perzsásított pehlevi) is istent, és egyúttal országot is jelentő IZDAN szóval, míg az ISZTAN pedig több keleti nyelvben már csak az ország értelmet tartotta meg.

Magyar	ISTEN = isten
parszi	IZDAN = isten, és ország
török	ISZTÁN = ... ország,
örmény	ASZDÁN = ... ország, város
szanszkrit	SZTÁNA = ...hely

Az egyeztető szemléletben, éltető lényegi azonosságuk miatt egy körbe vonódik az ország és istennője, és így hasonló szóalakot kaptak.

Lássuk a példákat:

Pakisztán, Kirgizisztán, Afganisztán, Üzbegisztán, Türkmenisztán, Turkesztán, Kazahsztán, Beludzsisztán, Tadzsikisztán, Hinduszán, Madzsarisztán, stb.

Az ősi hagyomány virágzásában, nagyobb területen használták:

Sag(k)asztán, Seisztán, To(k)harisztán, Chusisztán, Lazisztán, Baltisztán, Dagesztán, Dardisztán, Kohisztán, Kafirisztán, Kurdisztán, Ghar-

sisztán, Badakhstan, Kandisztán, Arabisztán, (Khuzisztán, Dagsasztán) Lurisztán, Farsisztán, Hajasztán, Boristhenés, Radzsasztán, Esztónia, Dsenaszdtán, (Kína) és Phalestina, stb.

A perzsiai Gul-isztán = Rózsa-kert, azaz itt, az isztán = kert, míg a közeli Mog-isztán pedig, Pálmák-vidéke, Pálma-föld, vagyis itt az isztán = föld, vidék, jelentésű.

A város, a kert, a vidék és az ország fogalmak, a „behatárolt, kijelölt fennhatósági terület” jelentéskörében szintén rokonok, hisz az előzőek kicsiben azok, ami az ország nagyban, tehát lényegi hasonlóságuk fenn áll.

Remélhetőleg statisztikailag elegendő a hozott példák száma bizonyítéknak, mert szó sem lehet ennyi véletlenül előkerülő ISZTÁN szóalacról, ha ráadásul historikus egyezések is adódnak. Mára, a rokon kultúr-gyökerű parszi és török nyelvek esete mutatja meg a nyelvi szakosodás folyamatát, ahogy külön váltak, és így más-más jelentésoldalát tartották meg a közös isztán-izdan (istenország-vidék-hely) fogalom-körnek.

Istenekre emlékeznek a személynevek is.

Celesztin, Jusztin, Gasztin, Krisztina, Konsztant, Sztani-szlav, Augusztin-Ágoston, Trisztán, Sebasztián, Suetonius, Stanli, Thurstan. Egy oláh vajda, Fark Sztán névvel, és Galíciában kerület, és kerületi székhely is Stan-islau, (ahol a slau = szlávval).

Ennyit kívántunk bemutatni a régi, központi, Isten szavunkról. Az összetett szó, TEN végződéséről már sok kutató kimutatta, hogy az hordozza tulajdonképpen az Isten értelmet. IS előtagjáról már eltérnek a vélemények. Az ősi névadás ismeretében ez pedig, az ÚZ, avagy jésített kiejtéssel JÁSZ népre és istenére, avagy tulajdonságára utal. (*10)

Térjünk tehát a JÁSZ néppel kapcsolatos ismeretek bemutatására, a számtalan, de mégis véletlennek mondott azonosság feltárására. Már a Révai Lexikonnak több, ókori nyelven tudó szerkesztője azonosította történeti egybeesések alapján a JÁSZOKAT az ÚZOKKAL, pusztán kiejtési módosulaton látva az eltérő névformákban. Egy gyökerű, de természetesen több irányban és hullámban terjeszkedő népességről van esetükben is szó. Lényeges, hogy az eltérő névváltozatok, pusztán az eltérő kiejtési szokások miatt különböznek,

és ez hamarosan látható lesz.

A jászok eltagadhatatlan történelmi jelentőségére térve, ideje felidézni a Széchenyi Országos Könyvtár, 1800-as évek elején működő, oklevélkutató Igazgatójának, Horvát Istvánnak feledésre ítélt megállapításait! Ő vette észre, hogy a **régi magyar királyi törvények és oklevelekben jászainkat**, a jasones és jazyges forma mellett, a bibliából megismert PHILISTAEUS, (**filiszteus**), néven regisztrálták. (*11)

Jászaink ezen középkori JAZYG névalakja, feltűnően egyezik, az **ókori pannoniai** (Duna-Tisza közi,) **JAZYG nép** nevével, ami **Kárpát-medencei létfolytonosságunkra** utal!

Tudományosan, kétirányú egyezés van tagadva:

Véletlen a magyar jászokról előjövő JAZYG, és az ókori pannoniai METANASTA JAZYGES nevek közti hasonlóság, valamint, tévedés még jászainknak a PHILISAEUS-okkal való egybevetése is!

Ennek ellenére, a jászok PHILISTAEUS nevezete SEM VÉLETLEN ELÍRÁS, hiszen, egyes korai magyar nyelvű biblia-fordításokból előkerült fordított irányú azonosításuk, ami tudatos egyeztetési törekvésekről árulkodik. Figyelem, a bibliai **Philistaeusok, magyar nyelvre jásznak** lettek lefordítva!!! (*12) Ez pedig a jászok ókori, szentföldi jelenlétére utal.

– De a moldvai **JASSI** (Jászvásár) korábbi, kettős, a Forum **JAZIGORUM** és Forum **PHILISTINORUM** nevében is fennmaradt az azonosítás emléke.

Komoly jelentőséggel bír az a Horvát István hozta kiejtés változásra mutató adat, mi szerint a tót nyelvi szótárban, a Jász=GAZ, és JASSI város pedig, GLASIUM formájú. (*13)

E kiejtésváltozás okolja meg, hogy a Fekete-tenger mellékén a IV. században még JAZYG nép, de 300 évvel később ugyan itt, már GENS **GAZORUM** (azaz GAZ nemzet) valamint **KAZAR** népnév került említésre, (*14) de a tudomány mégsem hozza közös nevezőre őket. Holott Chorenei Mózes: Nagy-Örményország története, 65 fejezetében,

egyenesen I. századi Kazár népet említ, mely név alatt beazonosíthatóan Jazygokról szolt. Vagyis a XI. századig fennmaradt fekete-tengeri kazárok a római kori, ottani jazygokkal azonosná tehetők, ami támogatja a pannoniai jazygok és a honfoglaló kazárok azonosításának éssze-rűségét.

Mára teljesen idegen gondolat lett, hogy a magyar régiségben a Jászok, a kor hozzáértői által azonosítva voltak, a zsidók nomadizálása idején már nagy városokkal bíró, sőt, egy ideig még a frigyládát is birtokló „bűnös” Philistaeusok egy ágával. A hajdani azonoság emléke az uralomra jutott keresztény elítélő felfogásban, idővel szégyenletessé, elhallgatni valóvá vált, és lassan még a jászok között is kiment a köztudatból. Hasonló történt, mint a már említett IONESek esetében:

„(Herodot) Most ugyan mind már az IONESek, mind az Athénbeliek, nem akarván Ioneseknek hivatni, elszégyenülni látszanak ezen nevezetre. (*15)

Ma, a Jászok ókori Pannoniai léte is tagadott. Egy középkori betelepülési hullámuk miatt, figyelmen kívül hagyódik a korábban jött ágak lehetősége, és így a sarmatiai JAZYGes néppel való egyezésük, a lejegyzett névazonosság ellenére is kétségbe van vonva.

– A folytonosság tagadók elfelejtik, hogy az ókori Duna másik oldalán még szorosabb ókori névegyezésekre lelni, hisz köbe vésve megmaradt, az ott élt IASII nép neve, és államalakulatuk, a RESPUBLICA IASORUM, (*16) (amikor nem volt J betű).

– Figyelemre méltó az ókori Duna két oldalán fellelhető **IASI és IAZYG népek tér-, idő-, és névrokonsága, valamint a középkori duplikátumaik egy pontban, a jászokban való összefutása.** Ilyen fokú egyezés-halmaznál, a véletlen esete kizárt. Okmányaink szerint, a jászok középkori megjelenéséhez, csatlakozik a filiszteus nevezet. De vajon csak oda?

– Nem! A középkori jász-filiszteus azonosítást támogatja, az ókori viseleti hagyományok egyezése, amikor még a díszítő és kulturális sajtósságok mind, ismeretközlő szerepet töltek

be. Ugyan is a harcoló filiszteus Góliát öltözékét a Biblia halpikkelyesnek írja le, és ugyancsak pikkelyes bőrpáncél viseletben láthatóak a Trajanus-domborművek **jazig** harcosai is.

– A név és hagyományegyeztetésen túl, még a nyelvi azonosításnak is nyomára akadni. Ugyanis a palesztinai filiszteus városok nevében ott lapang a jász előtag. (Ugye ősi szokás vezényszavára lett a magyar jászsági helynevekben a népre utaló **JÁSZ** előtag, mint Jászapáti, és Jászberény).

A filiszteus **AS**dod, és **Askalon** városnevek **AS** részének, figyelem, figyelem, a mai napig **JASZ** kiejtése van, és a fentiek szellemében, ezt már a véletlen számlájára írni nem lehet! De, **GAZA** városukról is leírva maradt a jász kötődés. (*17) Sőt, a Gaza név csak kiejtés-módosulata a **JAZA** ősalaknak, **Asdod-Azotus** városuk neve pedig, kísérteties hasonlóságot mutat **Ózd** névével.

– De nem csupán a filiszteus városok hordozzák a jász név hagyatékát, hiszen **Izrael-Izrael** állam, meg **Izsák** nevét is **JISZ** előtaggal ejtik arra felé ki, lásd **Jicchák** Rabin miniszterelnököt, avagy a mai országot, **Erec Jisraelt**, stb. ami az itteni ősi „Jésítő” hagyományra mutat, párhuzamban a jász és úz névváltozatokkal.

Mind idáig, a hozott adatokkal tényeket soroltunk. A környezeti és kulturális viszonyok ismeretében, következtethetünk a történelmi folyamatokra, melyek iskolai tanulmányaikkal ellentétes képet festenek meg. Régi dogmák megkövesedett kapuit döngetjük, amikor tagadjuk **JISZrael** ország és népe neve egyezésének véletlenségét, az ottani őslakosokéval! A kánaáni **jász-filiszteusok**, korábbiak lévén a bevándorló izraelitáknál, amitől a **Jisrael**, **Jisák**, **Jisrael**, **Jisszakár**, stb. név-gócosulás esete, az ősi **JÁSZ-FILISZTEUS**-októl eredés valósága mellett érvel, ahogy az etióp-zsidók **FALASSA** neve is erre utal. Különös figyelemmel, a hím-elvű vallásváltásra, az időbeli egybeesésre, és a hasonló történésekre, ahogy más népek is megtagadták törzsi gyökereiket, és halálos viszonyba kerültek testvéreikkel. A zsidóság is dicső **jász-filiszteus** származék, ezért kaphattak kitüntető kiváltságokat a babiloni fogságban, ahogy ...főpapjuk ott egyenesen miniszteri rangra emelkedhetett. Vagyis

nemcsak az **Ó-szövetség** vallási gondolatai jöttek iráni, (azaz turáni, tehát keleti hun) **jász** körből, de e mellett nyomára lelmi a **jászoktól** átvett nevének.

A zsidóknál szintén fellelhető az ősi névadás rendszere, mert a **Juda** és **Judit** nevek, a korábbi **Jehuda** és **Jehudit** alakoknak fejleményei, mely utóbbiak már **Jahve** Istenük nevére utalnak, és így biztosak lehetünk benne, hogy **Juda** törzse és **Judea** országa is **Jah-Juh** szótövű lehetett. A bibi ott kezdődik, amikor rájövünk, hogy a **Judit** név az őslakos hettitáktól jött, mert **Izrael-Jisrael** **Ósatya** testvérenek, **Ézsaunak** (**Jészau** ?) hettita származású felesége viselte először a bibliai történetben.

Elismételjük, hogy az elfeledett szent hagyomány, a törzsi, és a hatókörébe tartozó helyrajzi neveket az **ósatyáról** vagy a **törzs istenéről** eredeztette, amit a neveikben hordott istenre utaló szótaggal fejeztek ki.

– Erősen lehetséges, hogy az időben rokon, és térben szomszédos **Asszíriának** is meg volt a **J-sített** kiejtése. (Lásd a szláv nyelveken belüli esetet, ahol ma is két, **JEZERO** és **OZERO** alakban van meg a tó szó.) Itt viszonylag éppen ránk maradt az ősi rendszer: mert **Asszíria** **Assur** városában örködött népén az **asszírok** **Assur** istene, és az uralkodók nevének **ASAR-ASUR** tagja nyilván őt, népet, esetleg földi helytartóját jelenti, pl. **Nabopol-ASAR** stb.

– Adott tehát az összefüggő térben élt ókori népeknél megjelent, azonos nyelvi törekvés, ami, mint láttuk szent kulturális hagyományokból eredt. Ebből következően, **Jézus** Urunk neve is, egy ottani **jász törzsi ósatya**, avagy egyenesen a **törzsi isten** nevére utal. Lásd a **Jesu**, (**Jeszu**) **Jeshua**, az arameus **Jesse** (**Jesse**), és az arab **Issa** alakot. Ha tehát a névvariánsok területi és kulturális kapcsolata kimutatható, akkor közös gyökerekről kell eredniük, és nyilván a korábbi nép az átadó. Esetünkben ez, a **jász-filiszteus** volt.

Badiny Jós Ferenc professzor, **Jézusnak** a szomszédos **Parthus Birodalomból** való származását bizonyította be, nem tudva a korábban itt virágzott **filiszteus**, meg a későbbi **parthus néptörzsek** azonosíthatóságáról. Viszont közel 200

éve, Horvát István kikeresve régi kútfőkből a filiszteusok nevének jelentését, kutatási adatával öntudatlanul rövidre zárta kérdéskörünket:

A filiszteus nevet:

– etiópiai eredetűnek, és száműzött, **kivándorló**, jövevény értelműnek tartották a régiek, ahogy a későbbi parthusokról is ugyan erre a megállapításra jutottak a XIX. sz-i kutatók.

– Naná, hogy a Metanasta Jazygok METANASTA része is (ellenőrizhetően) **vándorlót** jelentett.

– Kiegészítésül idekívánkozik, miszerint a parthusok is pikkely-páncélt hordtak.

Több irányú kapcsolat mutatható ki a szóban volt népekről (*18):

- A névváltozatok egyezése,
- a kettős névhasználat,
- nevük azonos jelentése,
- a viselet,
- az élettér,
- és az íjász harcmodor.

A véletlenül túlmutató azonossági pontokban kapcsolódnak egybe tehát a felhozott népnevek, mintha egy-azonos népségről beszéltek volna több név alatt. De miért is tűnt volna el, egy régen volt összefüggő, hatalmas néptenger, hiszen itt a szentföldi vonzáskörben is, mint látjuk, egymás mellett virágoztak néptörödéki államalakulataik.

Lassan nőtt a homály, mire kialakult a múltnak, e mai kaotikus képe. Nagy lett a középkori népnevek száma, egymással való viszonyuk megzűzavaros, mert meg akarják egymástól különböztetni őket, pedig sokszor több név alatt is ugyanazon nép bújik meg, ahogy ránk is rengeteg kifejezést használtak már a középkorban, de elég legyen itt megemlékeznünk jelen kori ungar, hungar, madarsko, madzsar, vengerszki, uherski, megjelöléseinkről.

– Még egy láncolaton kell végig mennünk, mely egészen más körből közelítve kapcsolja egybe a magyar és a jász őstörténelmet.

A bibliai Ábrahámnak, egyiptomi származású szolgálója és ágyasa, **Hágár** szülte IZMÁEL-t, az izmaeliták ősatyját.

Árpád-kori történelmünkben felbukkan az Izmaelita név, hisz 30 városokról tudni, e mellett

kereskedelmi és pénzverési kiváltságokat kaptak királyainktól. Szaracén, és böszörmény néven is feltűntek, és mint bolgár eredetű, mohamedán vallású nép történik beazonosítási kísérlet.

Segít egyeztetésükben, ha tudjuk a háromkuti ciszterci kolostorról, hogy azt Béla király, a mohamedán jászok megtérésére alapította. Valamint tudhatni a jászokról, hogy szívósan ellenállva a térítésnek, a XIV. századig izmaeliták maradtak. (*19)

Vagyis a hazai jászok egy része, eleinte izmaelita valláson volt, tehát a két névforma, egy azonos népességet jelölt. Az izmael névnek is lehetett „jésített” jisz-mael kiejtése, amikor MAEL utótagja, a régi keleti nyelvekben a KIRÁLY jelentésű.

További kapcsolódási pontokat ad, hogy az Izmaelita név, a középkori magyarországi oklevelekben, több helyen azonossá tétetett az ÍJÁSZ jelentéssel, és a Biblia is közli Izmaelről, hogy felnőve íjas vadász lett, amikor ráadásul, magának a magyar JÁSZ névnek is ÍJÁSZ jelentést tulajdonítottak a hazai kutatók.

Ezzel beszédes IJÁSZ szavunk került a sokirányú kapcsolatrendszer fókuszába!

A magyarországi jász-izmaeliták, jöhettek később is, avagy folyamatosan, de egy részük megtelepedhetett Pannoniában már korábban is. Kereskedők is lévén, állandó vándorlásban éltek. Azaz egy elfeledett állapotra, archaikus népkapcsolatokra mutat mindez, főként, hogy Hagar ősanynjuk, különös kapcsolatba kerül a magyarokkal:

„**Hagar**-ország, az új-héberben Magyarország elnevezése, innen **hagri** annyi, mint magyar.” (*20)

A bibliai Hágár–Izmael rokonság adata tehát, a középkori Magyarországon valósággá vált, a magyar-jászok esetével.

Mivel **Hágár** héber jelentése **VÁNDOR** (*21). Ezzel újra csak lényegi adat-egyezés került elő, a jász-filiszteusok, a parthusok, a metanasta jazygok és a magyarok között.

De a zsidó Targum hagyományok szerint Hagar, egy Nimród-származék fáraó lánya volt, amiktől a jász-izmaeliták is Nimród-sarjakká válnak, akár csak a magyarok!

A magyarok **HAGAR** népneve viszont fel-

bukkan az ősi Arábiában is! (*22)

– Horvát Istvánt a tudós világ örültnek tartotta végkövetkeztetéseiért, melyben a bibliai történeteket magyar népek őstörténetének látta. Mi itt erről nem ítélkezünk, pusztán az oklevelekből és külföldi történetírókból nyert adataira támaszkodva vizsgálódunk. Hitelesnek tekintjük külföldi leírásokból hozott adatait, mert minden esetben pontosan idézi a hozott szöveget, vagy megjelöli a források konkrét helyét, amivel tehát elődei adatgyűjtésére épít. Ő még annak a régimódi tudósvilágnak volt képviselője, aki hajlandó lett latinul és görögül megtanulni, hogy eredetiben olvashassa a régi forrásokat.

– Feltűnt neki is, a magyarok X. századi nyugati krónikákban (Szent Gallen) előjövő **AGARENUS**, **AGARENI** és **ACKERENUS** neve, valamint a görög és római írónál, és a Bibliában előforduló, korábbi **AGARÉNU**s nép nevének egyezése. (A Hagarenus csak hehezetes formája az Agarenus-nak, ezért fedi egymást a nyugati Agarenus, és az új-héber Hagar népnév.)

– Majd meg összegyűjtötte a fellelhető, egymásra hivatkozó névfelsorolásokat, melyek a beazonosítást segítik, pl. Szent Hieronymustól: „Az Arabsok és Agarenusok, kiket most Sarracenusok-

nak neveznek”.

Avagy másutt: „Az Ismaelitákat és Agarenusokat, kik most Sarracenusoknak hivatnak.” Ezek szerint az Agarenus-magyarok rokonítva lettek a Sarracenus-Izmaelitákkal és Arabokkal. (*23)

Ezután Horvát István bizonyosságul összegyűjtve, közös nevezőre hozta, az ókortól a középkorig folytonosságot mutató leírásokat. A különböző névformák között megtalálni a **HAGARENUS** és az **AGARENUS** formát egyaránt. Mind ezekből tényként leszűrhetjük, hogy a középkori nyugati megjelölés mintájára, léteznie kellett Arábiában is egy korai águnknak, amely szintén **AGARENUS** volt.

– Lelkiismeretes tudósunk legvégül, a tévedés kizárására és az egyezés bizonyosságául, idézi még a fordított állapot helyeit, amikor az arabok által említett keleti **HAGARENUS** nép lett, **ELMAGARIN** néven megnevezve.

Ezután felteszi Horvát István a kérdést, miért hivatott a magyar nép már az ókorban, majd a középkorban is **AGARENUS** néven, és annak változatain? Kimondja azt, amit mi a szógyűjtéssel kívánunk láthatóvá tenni.

német
latin

-acker, = szántó föld
-ager, = föld, szántó föld, mező, vidék, környék, falu
-agrarius, = mezőre, szántóföldre, vonatkozó, földművelési

ó- görög

gé (geo), = föld, szántó föld, ország, szárazföld,
-agrosz, = mező, szántó föld, vidék,
-agraules, = mezőn, szabad ég alatt tartózkodni
-cora (kora) = ország, vidék, szántó föld

A német **Ackarénus**, láthatóan párhuzama a latin **Agarenus** szónak, de mindkettő megegyezve a görög hasonlókkal, a **termőföldről és művelőiről szól**. Azaz **AGARENUS** nevünk foglalkozásra utalva, földművelő értelmű, és innentől már nem tűnik a szószármaztatás nagy marhaságnak. Nyilván honfoglaló turk vezetőink melletti köznép adta az **UGOR** réteget.

Ezek szerint régi **uGOR=aGARENUS elemünk, földművelő lehetett**. Az okoz tudomá-

nyos gondot, hogy a magyarságot, Árpáddal keletről jövő etnikumnak tekintve, előtérbe sem kerül, egy esetleges korábban leszakadt nép-ág vagy néptöredék arábiai meglétének gondolata. Pedig leszakadt baskíriai ágról tudunk, ahogy kaukázusi Kummagariáról is, sőt most találtak Kazahsztánban, genetikailag is rokon **MADJAR** törzset. Az ókori népáramlás egyetemes jelensége ordít a történelmi leírásokból. Ezért kaphatott a földművelő kultúrát tovább terjesztő nép még, **VÁNDOR** jel-

zót is.

Mivel AGARenus nevünk egy, a HAGAR névalakkal, ezért a középkori jász-izmaeliták magyarsága és Hágártól eredése egyaránt megokolódik. Ahogy Magyarország = Hagar-ország, és az arab krónikák Agarenius = Izmaelita azonosítása, a Nimród-tól eredésben is egyeznek az említett népek.

Hatalmas területi szórásban élve, ami megokolja nyelvünk elterjedtségét is, őseink valóban GIGANT-ikus népek voltak, hisz a Biblia szerint, Nimród ősapánk gigas-gigant volt.

De csupán a késői korok hozzá nem értése csinált itt is, Nimród király GÉ-GENT, azaz „föld-nemzetség” népéből, tévesen elferdítve, testi óriást. A félreértés kiderül a jelképekből, amikor a mítosz, a Gaia Földanya gyermekeinek mondott, kígyótestű gigászokat harcba állítja Zeusszal. A kép ismét sokatmondó. A szimbólumokba ágyazott történetek szerint, gyakorlatilag, a Földanya régi, földművelő anyajogú műveltsége állt ellen a hím-elvű, hódító nemzedéket képviselő Zeusz istennek, és ezt már R. Graves is észrevette. Gaia név szerint említett két gyermeke közül is, Erechteus kígyótestűnek mondva volt, míg Typhoneus egyenesen sárkánytestűként szerepelt.

Görög: GÉ=GAIA = föld-anya, és
-gé, (*geo*), = föld, szántóföld, ország, szárazföld
genosz, = származás, nemzetség, törzs, faj,
geneto, = születés,
genea, = nemzetség, nem,
genészia, = születésnap,
genezis, = teremtés

Innentől nyugodt szívvel kimondhatjuk:

hogy mithológikus őszünk beszédes GIGANT-GIGAS nevének értelme idővel feledésbe merült, ami valójában tehát „föld-népe, azaz földművelő” jelentéssel bírt, egyezően a más irányból fellelt AGARénus nevezetünkkel. Sőt, ez magyarázatot kínál, földműves rétegünk igen gazdag népművészeti és néphagyományi kultúrájára, és a bennük fellelhető ősi, termékenységi rítusmaradványokra.

Így minden összeáll.

Azaz még valamit! Észre vette-e valaki, hogy végig az ősapákról elnyert törzsi névadó logikáról

A régiek szemében, az öregkor bölcsessége egybe vonódott a szellemi nagysággal, és a korábbi anya-elvű kultúrát képviselő népe is, „nagy, öreg, és tisztelt” jelzővel bírt eredetileg.

Csoda-e tehát, ha Cató idejében (i.e. III sz.) a legnagyobb dicsőretnek számított, a: „jó földműves, jó telepes” szállóige. (*24) Hol van ma már ez a felfogás? Mára a paraszt szó is alantas értelművé vált.

Nyelvünkben az ÖREG fogalma máig szinonimája a NAGY jelentésnek, ezért Öreg-apa=Nagyapa, és az Öreg-Magyarország=Nagy-Magyarország, Magna Hungária. Tehát az öreg=nagy. Így lett a korábbi föld-nemzetség értelmű GÉ-GENT-ek öreg, hatalmas lélekszámú, és hatalmas szellemiségű, (földművelő) szóképből, félreértés útján a fizikaira értelmezve, „testileg nagy”, azaz GIGANT-GIGÁSZ nép. Az óriások koráról szóló bibliai leírás is félreértés, és valójában a földművelő korszak képviselőiről szól, amitől sokkal valóságosabbá válik minden.

A gigászok Földanyai származása, valamint kígyófarkuk bizonyítja, hogy jó úton járunk, és eredetileg tehát a GIGAS-GIGANT, az, GÉ-GENT avagy GÉ-GENS = „föld-nemzet” jelentésű volt:

soroltunk adatokat, kivéve HÁGÁR-t, aki nő volt, no meg GÉ-GAIA Földanyát. Vagyis a két külön néven és szálon érkező, de valójában egyaránt földművelő-körbe tartozó középkori **Agarénus** és ókori **Hagarénus** népek, **jelentésükben és eredetükben is hasonlóságot mutatnak, a női őstől** eredve. A nő-elvű kultúra hordozóiként, ki-lógnak a késői hím-mentalitásúak sorából. Ezért is van világunkban pusztulásra ítélve ősi kultúránk, (és már el is tűnt a régi agrár-Magyarország).

Az eltűnt nőelvű idők hagyományai, az emberi belső érzéstartomány, a lelki-világ törvényeinek tiszteletén alapultak. Pásztoraink faragott tükrösei, a parasztházak kapubálvány tükrői, mind, a befelé, a lelki tartományokba tekintés fontosságára utaltak, és ezzel az isteni parancsra emlékeztették az embert. Vagyis a belső lelki rend és harmónia állva mintaként a kultúra és az életmódbeli sajátosságok középpontjában, a nő-elvű vallás azonosító elve, a boldogság felé segítette az akkori idők emberiségét.

A kétpólusos hagyományban, kettősség itatta át az életet, a szellemi tartalmak átszármaztattak a hétköznapi gyakorlati oldalára. Ezért a Földművelő paraszt, (szántó-vető) a rituális értékű szántással jelölte, (szentelte) feleségét, a Földanyát, majd az elvetett, „életnek” mondott gabonaszemekkel meg is termékenyítette Őt, és ezért ekkor, e tavaszi vetéssel Szent Nászt, (hierogamosz) ült és életet vetett. Boldog volt a Magyar.

A szakrális életvitellel, a személyiség isteni, teremtő oldalát ösztönözték, ahogy ma a lélekgyógyászati módszer lett a szerepjátékból.

Tehát a magyarok elődeinek egyik ága, földművelő volt, de mi a helyzet a **jász**-ággal, történelmük meddig nyúlik vissza?

Vegyük elő újra őket, és zárjuk rövidre a nyomozást, mondjuk ki, amit már Horvát István is megállapított a hazai és a külföldi párhuzamos névhasználatokból, hogy a **JÁSZOK, ÍJAIK-RÓL** kapták nevüket itthon, ahogy minden jász vonatkozású népre is, köztük a jászokkal amúgy is azonosságba hozott filiszteusokra is, jellemző kifejezésként alkalmazták az íjas megjelölést, már a legkorábbi időkben.

– Legfőbb érve még is, az ó-görögből előkerülő, **IO, IA, IE, és a magyar ÍJ szavak azonos jelentése** lett. (IO-IA-IE = ÍJ, amikor nem volt J betűjük a görögöknek!!!)

Horvát, a történeti iratokban együtt előjövő ION és IAS alakok miatt, egybekötötte a jász nemzetet, a görög IO-N törzs nevével.

Tudnunk kell, hogy mindkét nép, az ókori ION és a magyar JÁSZ esetében is fellelhető a kettős, JON-JÁSZ névváltozat. Mert az ION-oknak is meg volt a kevésbé ismert IA-S formájú név-

alakjuk, ahogy a magyarországi JÁSZok pedig időnként JON-nak voltak említve. (*25) (Azért lehet azonos az IAS és ION forma, mert az eltérő N és SZ hang, már ragozó nyelvi toldalék az IO alapszó végén.)

Horvát meglátása igaz, de nem teljes minden szempontból, mivel akaratlanul is belekapaszkodott az **ÍJ** szóképbe. Népek, eredetileg istenükről nyertek nevet és nem tárgyakról, kivéve az idegen nyelvre tévesen lefordított jelentéseket. Helyes a magyar **jász** szó és a görög **ion, ias** és **íjász** nevek eredetének rokonítása, de nem íjaikról szereztek, hanem egy mélyebb értelmű kapcsolattal, a hasonló szógyökű istenről! Azaz, mint láttuk a régebbi népek eseténél az ISTENNŐRŐL.

Horvát látta a **jász** és **íjász**, és **ion**, és **ias** értelmek egymásba folyó átfedéseit, de nem tudva az ősi rendszerről, nem kapcsolta ide a prehellén **IO Holdistennőt**.

– Az **ÍJ** szó ó-görög **IO alakja** egybe-kapcsolódik a prehellén argosi nyelv **IO=Hold** szavával. (Emlékezzünk itt Makar istenre, akinek uralma szintén a hellének előtti időkbe nyúlik vissza.) IO-val elénk került, a gyökérpontot kínáló istennév, mely női lévén, a korábbi magasműveltség körébe vezet vissza, a róla való névvétel.

Ó-görögben tehát IO=íj=holdistennő, és nyilván a hold és az íj egyaránt félköríves alakját rokonították hangzásban is, amiről a korai Holdistennő ábrázolások meg is erősítenek minket. De a beszédes szóképi természet több irányú kapcsolatrendszere miatt, a FELAJZ szóban egybekötődik az íj felajzása a női ajzó bujasággal.

Mindezek szerint, ugyan arról a népességről beszél a jon, a jazigok, a parthus-hun, és a jász jelölés, csak nekünk ez még egy kicsit magas. Szerencsénkre akad állításunkra még más irányú igazolás is, keleti híradásokból! Dr Blaskovich Lajos: Óshaza és Körösi Csoma S. célja c. mű 47 oldalán, ezen előzményekről mit sem tudva közli:

– mi szerint a görög **IO** és a kínai **JUEH egyaránt hold jelentésű**, (lévén csak kiejtés-módosulatai egymásnak) miért is a kínaiak **HOLDFAJÚNAK** nevezték, a Kína határvidékéről Perzsiába költözött **JUEHTI**, avagy **JUECSI**, hun népeket!

Az **io=(ijo-jo)=jueh** szavak jelentés egyezése, azonosságot bizonyít a hunok és az ion-jonok között, mindkettőt a hold-istennő ősi, kitüntetett származási körébe utalva, és megokolja egyben a későbbi szégyenletessé váló eredet-tudatot is.

Az örmény nyelvből szintén igazolódik azonosságuk, mert örményül a görög = HUIJN, ami JONIAIT jelentett. Ennyi egybeesés, már statisztikai bizonyítékot jelent.

Mivel a jon és a hun névnevek alapjaiban egyek, ezért lelmi a János névnek is Jan, és Hans formáira egyaránt.

– Tegyük apró kitérőt! A J és V hang egyetemes képzési rokonsága által lett nyelvünkben is rokonítva régen, az **ÍJ** jelentés az **ÍV**-vel, ezért kézj=kézív, ahogy a németben is a BOGEN, egyszerre **ÍV** és **ÍJ** jelentésű.

Az **ÍJ** és **ÍV egyaránt** a tárgyak hajlott alakjáról szóló, **hangulatfestő** kifejezés. **íJaz-aJz = hajlít, ível, és feszít.** (Az **ijedtség** természeti folyamata elbújásra és lehajlásra, és izom **feszülésre** kényszerít.)

– Ettől válik beszédessé az ívesnek, (íves = „íjas”) ábrázolt **IO** Istennő neve. A képzőművészetben **IO**-t először tehén alakjában ábrázolták, aki bebolyongja a földet, majd szarvakat viselő hajadon lett belőle. Az ókori ábrázolásokban, a tehénszarvak nagyon találóan, a hold-jelleg általános jelölőjévé váltak.

Vagyis az ábrázolások leginkább, a **hold-istennő sarlós, azaz ÍVES** ajzós-hajlós jellegét emelték ki.

Figyelembe véve, hogy az ó-görög ABC-ben nincs külön **J** betű, a jelölésével való kínlődás, az **ij** szó háromféle, **IO, IA, IE**, ó-görög változatát hozta! De a latinban is **IU**, és **IANA** változatúvá lett a hold szó, ami a szavakban lappangó **J** hanggal való további bajlődásra mutat, valamint a magánhangzók egybefolyó, alakuló természetére. Törökös nyelvterületeken már az **AJ** szó képviseli a hold értelmet, rokonságban a magyar **ÉJ** szavunkkal.

A görögök **EU** betűkkel írták a „**jó**” értelmű szót. Az **EU** = (jésítő kiejtéssel) **EJU**, és **JU**, (lásd Eugén-Jevgenij-Jenő, stb. változatokat.). Tehát **EU=EJU=JU**, és a jelentése pedig **JÓ**. (*26) A magánhangzók könnyű váltakozása, és a bemutatott változatok egybevetése belső lényegi rokon-

ságot mutat. Ezáltal már az ó-görög nyelvben a **Hold**, lényegileg eggyé válik a **Jó** jelentéssel, ami egyenesen következik is, a nőelvű vallások kiemelt **Föld-**, és **Hold-tiszteletéből**, és névadó rendszeréből. A kétkedőknek bizonyosságul, adódik hasonló, „**férfi**as” párhuzam is.

Úgy viszonyul értelmében a német **GOTT** (isten) → a **GUT** (jó) szóhoz, mint **IO** (**JÓ** Holdistennő) → az **EU** (**JÚ-JÓ**-hoz.)

A **BOHÉM** gyökerű cseh nyelvben is:

BOHa-BUH (isten) → **BOHac** (gazdag) és **BOHatyr** (hős, vitéz)

Vagyis a legrégebbi egyeztető szándék gyakorlati folyamánként, a régi istenek nevei, valóban mindig természeti képeket hordoznak, egyes eszményi tulajdonságokkal való ősi azonosításuk miatt.

Az eddig feltárt belső összefüggések ténye, a legősibb névadó rendszerhez utalják vissza a jázsok esetét is! Az archaikus névadás **többrétegű** egyezése szerint:

a **jász** nép **íjjas** is volt, őszágai **Ismael, Ion, Ias, Jüehi, Hun, Kazar**, stb. névváltozattal bírtak, és mindegyik néptörredék, a legfőbb **jó**-t képviselő **Io-Jó** Holdistennő kitüntetett köréből származott. Még a hím-elvű görög mítosz is összekapcsolja neveiket, **IO** apjául, **IASUS**-t téve meg.

Hasonló módon, több irányú analógiás jellemzők adják ki, **IO Istennő teljességét.**

IO=JÓ, és egyúttal **ÍVES**, (azaz **AJLÓ**), (belső erő) hajlik és változik, (ez a hold-jelleg,) egyszóval az Istennő lényegi tulajdonságaira utaló metafora, azaz **beszédes szókép** áll élénk. Teljessé téve **IO** összképét, jósága és ívessége mellé kell állítanunk bemutatott bolyongó-vándorló természetét, és már is előttünk áll az ókori jász-íjász magyar népek nomád vándorló jellege. Még a harcmodoruk is jellegzetesen nőies volt, ahogy a nyílt küzdelem elől elhajolva-kitérve, menekülést színlelve, maguk után csalogatva, valódi ütközet nélkül győzték le ellenfeleiket. Mintha csak a férfi hódolóját pajkos bújócskával maga után csalogató ifjú leány jelenetét adták volna elő.

Horvát István tehát a történeti leírásokból azonosította a jonokat a jász-filiszteusokkal, a jazygokkal, (a későbbi kazárok,) az ismaelitákkal, meg a görögök előtti Kréta (Makaria) és Athén ős-

lakosságának egy fő elemével, (*27) de mindet egyaránt, az Euráziát és Afrikát belakó szkítá-hun ősnép egyik alkotójának felismerve. Szemléletes módon a történetírók, még az íjat is Krétáról eredeztetik, onnan, ahol a földművelő Makar Isten tisztelete dívott, és az ottani őslakosság között találjuk az ION-IAS népet, amikor a görög kultúra bölcsőjéül, a mai tudomány is a Kréta-Mükénéi műveltséget jelöli ki. Itt is együtt Makar isten, az íj, és a jászok őstörzse, ahogy a filiszteusok kora krétai jelenlétéről szintén tudott a történeti emlékezet. Ami ma eltérő kettősségnek tűnik, az sok esetben régen egy-azonos volt. A Hold, a Vénusz, és a Föld, mind ugyan annak az őslényegiségnek voltak az eltérő arculatai. A Vénusz volt a Szűzlány,

Ősi műveltségünk kapcsán két nagy iker-területet vettünk a kutatói nagyítónk alá. Gaia földanya földműves, és Io holdanya vándorló-íjász kultúrköre kapcsolódik múltunkban össze, lelki szemeink elé vetítve, a földművelő Magor és az íjász Hunor, testvér-atyák lélektípusát.

Érdekes módon apjuk, a mi mitikus ősapánk Nimród, még egybeötvözi a későbbi kettősséget. Róla tudott a GÉ-gent, azaz földnemzetségű, továbbá vadász, mint íjász volta, mely utóbbira égi csillagképe is mutat. A mítosz tehát a maga képi nyelvén, a lélek belső folyamatairól mesél. E lelki folyamatok valóság íze, a női analógiás műveltségben természetes dolog lett. A földi ember, az égi lelki folyamatokat igyekezett élete során beteljesíteni, azaz másolta a mítoszt, és ezen a ponton ragadható meg a korai életfelfogás szakralitása, amit a rituális szintre emelt életvitellel valósítottak meg.

Persze a mai fajt-kereső kutatók, nem látnak folytonosságot az ismeretlen származású „görög” ION nép, és a keleti JUEHTI hunok között. Viszont nekünk, az őslógiával egyező ismertetőjegyek már bizonyítékot jelentenek, esetünkben ez, a Holdfajúság lett. Ez mutat utat a további szófejtési kísérletekhez. Sose keressünk konkrét jelentéssel bíró szó-őst, mert eleink nyelve, a belső, lényegi lélek-azonosságok mentén, **analógiás** szóképekre építkezett!!! Ettől, isten-neveik körül, hasonló jelentésű, szóbokorszerű csoportosulások

virágzottak ki. A prehisztórikus időkből származó nevek egyszerre több, sőt sok, lényegileg hasonló értelemmel bírtak, például ahogy a SZÉK hangalak is székelyeinknél, a törzset jelző, valamint, a területük, (országuk,) de még hatóság, hatalmi központ, uralom, és ülőhely, meghatározására szolgáló jelentést is hordozott. Éppen ez a szokatlan, analógiás nyelvi jellemző bír, a régiség jegyével.

Tudományunk a részletkülönbözőségek miatt különíti el néptörzsek történetét, így a jászkun és jón népek kulturális egyezése elsikkad, és külön szakad a zsidók múltja is. Pedig még a mai Erec Jisrael nevét is, az ottani „holdfajú”, Jász-filiszteusok IO Holdanyájáról vett névadásából eredezteti a logika. A mai zsidó Atyavallás kiáltó belső ellentmondása lett a hold-alapú időszámítás, és az anya-ágon való eredetiség megtartása. Mindez, a jászok korábbi nőelvű kultúrkörébe vezet vissza, ahogy JAHve-IAHve neve is, a jóval korábban virágzott IA-IO Holdistennő kultúrgyökereiről szökött szárba, úgy mint a római IUppiter és IUno istenek neve is. E vándorló és idő közben bűnössé vált Hold-jelleg emlékezetét őrzi, a Bolygó Zsidó történetének mitikus képe is.

Tehát a Szentföld kora ókori népessége között, a mai népelemeinkkel egyezőkre lelteni. Teljesen hihetetlen módon, a műveltség hordozójának számító zsidóság, a kulturális és történelmi hagyományain túl, mintha még a nevét is jász népelemünk elődjétől vette volna át. Meggyőző erővel szólnak erről, a további egyezések. A zsidóság spanyolországi SZEFARDI, és a keleti ágú ASKENÁZI neve, szintén kiáltó hasonlóságot mutat az ősmagyar SZAVÁRDI, valamint a JÁSZKUN népnevekkel, főként ha Izrael-Jisrael párhuzamában, JASZKENÁzit ejtünk. Ráadásul az askenázi zsidó népelem túlnyomóan Kazáriából telekezett, kiknek a Fekete-tenger melléki Kazária-Gazaria területe volt a görög írók földrajzi leírtaiban, a JAZYGESEK azaz jászok ősi birtoka. Hasonló következtetésekre vezet, az etiópiai néger zsidók esete. 1995 körül Izrael, az Etiópiában élő zsidó vallású, de néger FALASSA népcsoportból bevándorlókat fogadott. A szigorú izraeli bevándorlási törvények melletti honosítási engedéllyel, el lett ismerve a falassák zsidó vallásának ere-

detisége. Hagyományaik érdekessége, hogy szer-
tartásaik régebbi „mózesi” elemeket hordoznak,
mint a mai ortodox zsidóké. De további érde-
kességek is adódnak még. A régi etióp bibli-
ákban, az Etiópiában is élt philiszteus néptöre-
déket FALASI ill. FELESET néven hívták, és a
régi etióp Szentírás történeteiben, a philiszteust,
FALASÁNAK fordították le etióp nyelvre. Már az
egyiptomi kultúra is Etiópiából került át, nem
csoda tehát, ha a philiszteusok egy ága szintén on-
nan jött, és a zsidó nyelvnek nem lévén F betűje,
leirataikban Philisteus formában jelölték őket. Te-
hát Etiópiában a Philisteus nép Falassa volt.
Mindezekből következően, az etiópiai ősi falasa-
philisteusoknak modern kori falassa utódait nézik
zsidónak, a mai zsidó vallási jegyek miatt. Az ősi
vallási egyezést tévesen zsidó gyökerűnek vélik,
holott az adatok az ellenkezőjéről, a jász-philis-
teus-falassák átadó, és a zsidók átvevő szerepéről
tanúskodnak.

Kazáriából származik az askenázi zsidóság,
de innen indult honfoglalásra a magyarság is. Ál-
lítólag akkoriban, „zsidózó” vallásra tért át a ka-
zár uralkodó. A fentiek szellemében, az ősi jász
vallás visszaállítási kísérlete is lehetett ez, az iz-
maelita vonalon keresztül, akik csak később let-
tek mohamedáná.

Az örményeknél hosszú időn át uralkodói di-
nasztiát adó parthusokat, ókori átfedésbe hoztuk a
jász-filiszteusokkal, és lám, örmény földön még
100 éve is fellelhető volt maradványuk, mert a ke-
reszténység elterjedése ellenére, virágzott a kur-
dok jazid „Ármány-vallása. Az ősi névadó rend-
szer ismeretében bizton feltehetjük, hogy:

– Az iráni médektől eredeztetett Mazdajaz-
nan reformált vallás Aramazd főistenének, vala-
mint a társistennő, Anahitának örmény nyelvű
„pogány” Aszdigh nevében, (*28) található kö-
zös formák, az Úz-Jász nép műveltségi köréből
erednek, főként, ha az ókori Médiában található I-
sonius (Jaszon) hegy és egy másik Gaza város ne-
ve, tovább szűkíti a véletlen egyezések lehe-
tőségét. Együtt található itt meg nép, isten, vallás,
hegy és város neve, a hasonló szógyökkel. To-
vábbá a méd Astiages, és perzsa Izdegerd (Yas-
degard) stb. királyok (*29) nevében lévő hasonló
tag, a kiejtésváltozás ellenére is e körbe tartoznak.

Örményben megmaradt az **aszduaszd** = igaz isten
kifejezés, amikor az **oszdán** = nemes szóval, a
méd királyi család leszármazottait illették. A Maz-
dajaznanban helyet kapott a csillagisztelet, és a
Vénusznak, (perzsául Anahita,) az örményben
meg **Aszdlig** (csillagocska) lett a neve, és hatágú
csillaggal jelölték mindet, mint **Istár-Astarte**-t is.
Ezen kultúralapokra helyezték egyes tudósok az
Ó-szövetség eredetét, amit a hasonló alakú **JÉZUS**
név csak alaposan megerősít.

A múlt században a szintén iráni médektől
származó kurdoknak, még két kasztjáról lehetett
tudni: **asszíret** (jasszíret) és **jezide** akik állatte-
nyésztők, valamint a guránok akik meg föld-
művelők voltak, és mintha megint csak a jász és
agarenius népnevek állnának elénk, sőt az ősi
felfogás beszédessége által, foglalkozási ágakról
szólnak. Vallási szektájuk: a természet-imádó
kizilbas, és az ármány-imádó **jezidak**, írja a R. L.

Tudunk az anyavallást megtartó turáni hu-
nokra szintén rámondva volt a sátán-imádó cím-
kéről, ebben is egyeznek a jezidákkal. De maga a
Kurdok nevének ókori alakulataiból is az Agareni
népnévre ismerhetünk, (*31) ami azért sem kü-
lönös, mert a mellettük lévő Grúzia-GE-ORGIA
neve szintén földművelő jelentésű, ahogy az aga-
réniről is kimutattuk már (*32).

Az iráni médektől származtatott még, a
parthus-hunok szent pehlevi nyelve is. Ennek
JAZISU szava, **ÁLDOZATOT** jelent, és ez meg-
int olyan kiáltóan szoros és kettős egyezést ad
JÉZUS nevével, és **ÁLDOZATIBÁRÁNY** minő-
ségével, ami világosan és letagadhatatlanul mutat,
a korábbi keleti-szkíta gyökerű, iráni Mazdajaz-
nan vallás átadó voltára. Az analógiás névadó ha-
gyomány miatt, Jézus nevében, a jazid ősvallás fe-
ledett központi figurája ismerhető fel, társa le-
hetett (Istár)-Aszdlig, és a hasonlóságok véletlen-
ségét a közös történeti gyökerek miatt kizárhatjuk.
Ezért említettük már tanulmányunk elején, a ke-
reszténység Mazdajaznan, azaz Aveszta gyökereit.

Már régen rájöttek a kutatók, hogy a korai is-
tenek és hősök, a kiemelkedő életutat befutó em-
berekből lettek haláluk után idealizálva. Figye-
lemmel az ősidők másoló szemléletére, hozzá-
tehetjük, hogy másik oldalról nézve is hasonló
jelenségre lelünk, hiszen a földi emberek pedig,

isteneszményeiket utánozták életük folyamán, azaz a mitologikus-szimbolikus történeteket és képeket, igyekeztek valóra váltva megélni.

A másoló szemlélet miatt, sok esetben azonos nevű lehetett az eredeti isten eszmény, valamint az őt megtestesítő uralkodó egyaránt, és e helyzet, bőséges táptalajt kínált a későbbi azonosítási zavarokhoz.

Az ide kapcsolódó Mazdazjan vallás ARAM-AZD istenének nevééről tudni lehet, hogy előtagja az ARAM-HARAM „szent és elkülönült” értelmű, mely az ARMÉN-ÖRMÉNY ősnéppel van ARAM ősatyjukon keresztül, történeti kapcsolatban. Mivel vallási képzeteik angyalait, az ide illeszkedő JAZATA, ill. IZED szó jelölte, ezért ARAM-AZD nevének AZD (Jazd) végződése is a jász névadó körbe utalódik JÉZUS nevével, és a sok hasonló alakkal együtt.

A sok néven jegyzet isten, Ahura Mazda = Hormuzd = Ormuzd = Aram-azd, és ettől esetleg ősi Szent Jeszu = Szent Íjász, = Szent Hold olvasatok is adódhatnak, (már 800-1000 évvel Krisztus előtt,) amikor a későbbi Heliosz és Apolló napistent is nyilairól jellemezték.

Vagyis a jász-íjász kultúrkör korai ismeretei bontakoznak ki szemünk előtt, a későbbi keresztény tanításokból, megerősítve a zsidó teológia másoló és átvevő alaptermészetét.

A kazáriai őshazában, (melyről már tudjuk, hogy jász) csatlakozott honfoglaló népességünkhöz, a kazárokból kivált 3 törzs (*30). A Konstantin bizánci császár leírása szól a nyelvükről:

Árpád turkjai eltanulták e kazár törzsek nyelvét, és máig (Konstantin idejéig,) azon a nyelven beszélnek.

Mivel nem tudni nyelvváltásról, ezért ki mondhatjuk, hogy tehát ma még, „kazáru” azaz jászaink nyelvén beszélünk magyarul, hisz a jászok másnyelvűségéről történelmünkben sohasem volt szó. De hiszen már az ókorban azonossá tettett az izmaelita (jász) nép, az agarenus magyarokkal.

Ha a középkori JÁSZ, meg a korábbi IAS-ION, valamint a HIAS-HION=HUN népnevek nyelvészetileg is igazolhatóan csak kiejtési módosulatai egymásnak, és még történetileg is egyaránt

HOLDFAJÚAK, stb. akkor meg mondhatni, hogy hunul beszélünk, de valójában a hunnak is csak keményebb kiejtése a kun név, és összeér a szál, mert a kunok ugye már jászok is egyben.

Mivel e ION-HUN népek, ókori megfelelésben álltak az örmény=ARAM-IAN népnek, a IAN-JAN-HUN ágával, így a sok szálon kapcsolódó párthus-hun vonatkozások is megokolódnak. Ezért talált Badiny professzor annyi sok magyar vonatkozású adatot, az ARÁM nyelvkörben mozgó, pártus-hun Jézussal kapcsolatban, akit még a Biblia is Melkizedek rendjéből való papnak titulál. (A kutatók, a Melk-izedek nevében rejlő Molok = király szót elismerik, amitől Melkizedek = Íjászkirály = Holdkirály = Angyalkirály, stb. lehet, mert a sok jelentésű régi szavaknál nincs biztos, rögzített értelem.) Viszont idősebb Plinius történetíró szerint, az arameusok eredetileg szkíták voltak.

Mivel a helyi istenek hordozták hajdanán az összetartó erőt jelentő azonosság-tudatot, kultúrköreik szerint szelektálódott később a föld népessége, és nem etnikai alapon. Isteneik után nyertek nevet népeik. Ettől azonosítottak a magyarországi jászok is a filiszteusokkal, és a későbbi parthusokkal is, stb. A kör, vég nélkül folytatható lenne, mert egy ősi, egybetartozó kultúrnép szakadt szét részeire, a Turáni-átok örökségeként elfelejtve, a korábbi azonosságot.

De nem csak mi beszélünk jászul, mert a korai (í)jász-magyar anyaműveltség, továbbadta fogalmait gyermekeinek, és így a később nagy tekintélyre jutott jász Kazár Birodalomból, az iszlámon keresztül, az arab nyelvbe is átmentek egyes kifejezések. Például az arab GHAZA= háború, és a GHÁZI= harcoló, bajnok, és mivel különösen győztes háborút viselőket vették fel, vagy kapták e „bajnok” melléknevet, ettől a GHÁZI-ban, a vele egyező jelentésű GYŐZŐ szavunkra ismerhetünk.

A lényeg nem, csupán a külsőség, a leirati és kiejtési formák változnak. A mögöttes ősi rend azonosságait, elrejtik a későbbi kiejtészváltozatok.

Az előzőkben megemlített Astiages volt az utolsó a mész királyok közül, akit mágusnak bélyegeztek rivális utódai, (éppen, mint középkori táltosainkat,) neve, „nagy kígyó”, avagy „sár-

kány”, értelmű, és leszármazottai közül nem egy, a „sárkány-ivadék” jelzőt kapta. Keleten még ma is szent szimbólum a sárkány, miközben nyugaton pokolfajzat lett belőle. Túnnie kellett, mert a kígyó és sárkány, már a legkorábbi időktől kezdve, a Női műveltség jelölőjéül szolgált, és ezért ábrázolták kígyó, illetve sárkányfarokba végződő testtel, GAIA Földanya gyermekeit. De a hím-, és nő-elv késői harcában osztozva, minden nap-herosznak ugyan úgy meg kellett küzdenie a kígyóval avagy sárkánnyal, és szegény Herakleszt már a bölcsőben el akarta pusztítani két kígyó.

Érdekes egybeesést mutatkozik még, a keresztény legendáriumban. Éppen a FÖLDMŰVELŐ jelentésű szent, a György, a Ge-orgosz győzte le a föld jelképéül szolgáló SÁRKÁNYT oly diadallal, hogy a sárkány még a korábban dicső címerekről is eltűnt. A pártusok, a dácusok, és egyes kelta törzsek, valamint az angolszászok (szax-szaka) sárkányos zászlóiról maradtak még képes ábrázolások, tehát ezek a népek mind, a legkorábbi anyaműveltség utódai lehetnek. El is tűntek a történelem színpadáról. A német-szászok ellen, egyenesen irtóháború folyt hajdanán. Ja, nevük SACHS alakja, a perzsa SAH-ra, és a legősibb SZAKA szkítákra utal.

Nálunk, utolsó lovagként, egyedül a Miskakancsó őrizte meg hűségesen a kígyó képét, és nem véletlenül a Miska név kapcsolódik egybe ezen üldözött ősi szimbólummal. A Mihály név külföldi változatai igazolják, hogy a Mihály név, a Miklóssal egybefolyva, a mágusok népnévvel ad rokonságot. Ezért jön Szent Miklós nem sokkal karácsony előtt, a napkeleti bölcsek, a mágusok idejében, és szintén ajándékokkal kedveskedik a kicsiknek.

Az ókori Európában a görög által használt szkíta gyűjtőnevet, később a pikkely-páncélos sauromaták neve váltja fel. A SZAURO előtag, a latinban gyík jelentésű, és azon európai területen került forgalomba, ahol a sárkányos és kígyós zászlók lengedeztek akkoriban. Szerintem ez a sauromata név, a földanya hitén lévő kígyós szkítáknak a földjét, illetve népességét jelölte immár latinul.

A hím-elv képviselői, az értelem egyenes vonalú, (azaz lineáris) öntermészete miatt, a világot is hasonló keletkezéssel képelték el, kezdeti kiindulópontul tűzve ki az Atyaisten Világteremtési

aktusát, aminek párhuzamában hozta be a későbbi materialista irány a Nagy Bummot. Ezzel szemben a női féltékenység érzelmek önmagukba visszatérő öntermészete miatt, ezen oldalunk, a körkörös ismétlődő folyamatok által megújuló Világmindenség képét látja teljesebb leírásnak. Az önmagából eredő megújulásáról tanítva, az öröklét jelképe az önmaga farkába harapó kígyó lett, és ezt fejezték ki még, a Szűzen-szülés, azaz önmagából eredés költői hasonlatával.

A jelképi ábrázolásokkal nehezen boldoguló, racionális útra tért görögök és szellemi utódaik, a hivatalos apa nélkül szülő nő allegóriájában, a régi Nőistenek szajhaságát látták. Így kaptak egyes népek BASTARD, azaz FATTYÚ jelzőt. Ezért tartják a zsidók Szűz Máriát is szajhának.

Nyilván a parthus-hunok Ősanyja került, a jon-hunokon keresztül a görögökhöz, ahol Athene összeolvadt vele, és lett Athene Parhenios, a Szűz Athene. A sárkányzászlós parthusok, egész Európát bejárták, különösen Észak-Európában, (az ősi Szkítia) mozogtak otthonosan. Ezért Magdeburg régi Parthenopolisz (Szűz-vár) nevének tőlük kellett erednie. A szajhaság idővel, kényszerűen egybe esett a szolgálólányok kényszerű szexuális szolgálataival, és jusson eszünkbe a sok, kiszolgáltatottsága miatt megesett cselédlány sorsa! Innen válik érthetővé, hogy Magdeburg csak fordítása a Parthenopolis névnek, hisz a német MAGDE = szűz, és szolgálólány jelentésű egyszerre. Az utóbbi „szolgáló” értelem, később elítélő ízű melléközöngét kapott. A szűz és a szajha jelentések azonosulása, csakis a nagy Hármascú Anyaistennő ősi tanításaiból válik értelmezhetővé.

A bibliai hét-ördögös Mária Magdolna körül is hasonló zavar keletkezett. A zsidó hagyomány hajbodorító Mária (szajha)ként ismerte, ezzel szemben a gnosztikus evangéliumokban, Jézus legkedvesebb tanítványaként lép elénk. Magd-ala városából származva, nevével és történetével, az ottani Szűz-anyai és szent-szolgálói jellemzőket testesíthette meg, amit a zsidóság elítélően értelmezett.

Az már csak hab a tortán, hogy a zsidóság részéről ősanánkknak tartott, egyiptomi Nimród-szálon érkező Hágár, szintén szolgálója volt Ábrahám ősatyának, még az után is, hogy feleségül vette. Történetében tehát szintén keveredik a fele-

ség, és a szolgáló fogalma. Vajon véletlenül? Jézust pedig a Párduc Fiának mondja megvetően a zsidó hagyomány, és e mögött is a Nimród-vonali származás emléke él.

Nos, amennyiben Hágár földművelőt jelent, és nevében benne van az Agar = föld rész, akkor a Hagar forma elé, odakívánkozik az M hang, és máris a MAHaGAR népvünk áll elő, Nagy, azaz ŐsiFöldi értelemben, de adódhat Anya-földi magyarázat is, amiből egyenesen következik az átvitt értelmű Boldog jelentése. Mindezen következtetések nagyon szépen belesimulnak a korai fel-fogásba és névadó hagyományokba. Vagyis Hagar nevezetünk elején, állhatott M, és csupán a bibliai leirat aprócska hibájaként maradt le a szókezdő M hang. De el is nyelődhetett, vagy más funkciót betöltve, helyenként szükségtelenné vált. Az arabok, az „iszlám” vallási szóról képezik a Moszlim, azaz iszlámkövetője kifejezést, és ehhez hasonlóan, a Mahagar-Magar név az ősi Arábiában, lehetett egyben Földvalláskövető értelmű. Ez utóbbit jelentette eredetileg a magus szó is.

A női egyeztető szemlélet, a jelenségek közös nevezőjét igyekszik megragadni. Az egybemosódóan hasonló ideák világa, az ellenpólusos értelmi megközelítésben, ellentmondásos masszának látszódik. Nem létezve szétválaszthatóság az érzelmi minőségek hullámzó, egybefolyó tartományában, ezért elutasítandó, pokoli régió lett a kategorizálhatatlan női érzésvilág. Fordított logikájú rendszere pedig, belső rész ismereteivel együtt, lassan teljesen eltűnt a szemünk elől. Kulturális követőinek is csak a lenézettség, a szégyen és a bűnöség tudata jutva, a hatalmi szuggesztió egy idő után megtette a magáét, és odáig vezetett, hogy az érdekeltek elhitték a vádló szavakat, és engedelmesen az önfeladás, az önmehtagadás útjára tértek. Így eshetett meg jászok hasonló esete, mikor is a kereszténységben szégyenletessé vált „bálvány-, illetve sátánimádó” filiszteus múltjukat, szégyenükben elhallgatták, majd végül származásuk vonalát is elfelejtették. A JON-jászokról szerencsére, Herodot lejegyezte e folyamat lezajlását.

Kreatív agy-féltekénk mélyén, isteni titokként szunnyad, egy feltáratlan rendezőelvek szerint felépülő, elgondolhatatlan mágikus világ.

Részleges szemléletünk homályában, belvilágunk ijesztőnek tűnő érzelmi tartalmait elutasítjuk, és sátáninak tanuljuk meg elkönyvelni már a gyermekkorunk óta. Pedig Boldogasszonyunk belső világában, ott parázsluk, ott pislákol a láng. Lelkünk mélyén őrzi még ősi szeretetvallásának fénymagját, de a hozzá vezető úton, mint a téli napnak, alá kell szállni a tudati alvilág és az éjszakai égbolt mélységeibe, hogy a helyes tudás fényénél, megtalálhassuk az Élet magját, a magyarságunkat, azaz a boldogságot.

Húsvéti tojás-hímjeink VÉTETT ÚT motívuma előtt, érthetetlenül áll a mai kutató. Jelei kozmikus allegóriáknak tűnnek. Az ősemlekezet üzen, hogy bizony vétett úton járunk, mert a magyar elvesztette eredendő boldogságát, „Makarságát”, megtagadva érzelmes ősvallásának lelki tanításait. A ma nyelvezetén mondva, kizárólagosan az értelmi valóság felé fordulva, megtagadtuk, elfojtottuk mélytudatunk érzelmi valóságát, így a mélytudat elfojtott tartalmai, az éltető figyelem hiányában fulladoznak. A tudattalan világ görcsös kapaszkodása, értelmi oldalunkról szemlélve, eltérítő ellenséges manővernek látszik, és a szeretetteljességi áramlása helyett, folytatódik, és marad, az elkeseredett, öntudatlan belső harc.

Tanulmányunkban, az iráni eredetű jász népünk kultúrájának, az ókortól máig érő folytonosságát kívántuk hangsúlyozni, fényt vetve szerepére az ősi szerves műveltség körében. Igyekeztünk még a történelemformáló lelki indítatások anatómiai párhuzamait, és végül nyelvünk analógiás alapokon szerveződő képi szóalkotását bemutatni. Jász águnk, mint láttuk, messzi múltba nyúlik vissza, a hun eredetággal átfedésben, és Kárpát-medencei jelenlétük, ókorilag dokumentálva megtalálható.

Jelentős tény, hogy azonossági kapcsolatot találtunk a hellén hőskorban kulturális vezérszerepet játszó ION-JON nép, és a legrégebb idők szkíta gyökereiről eredő hunok egy ága között. De miszerint a JON = JÁSZ, úgy középkori jászaink is bevonódtak az egyezési körbe, akik meg a korábbi JAZYG néppel mutatnak pontos átfedést. Az ókori Pannonia, (PAN-ION = össz-, illetve minden jón) tehát a mai hazánk területén élt IAZYG

és IASSI nép, szintén az ION-okra megy vissza, ahogy a mai Erdély területén, tudtak is ókori ION népről. De nem csupán névazonosságokkal találkoztunk, hiszen a kb. 2500 éves, ó-görög IO-IA = ÍJ szó is láthatóan magyarul szól, tanúskodva gondolatmenetünk igazsága mellett.

Magyari águnk is antik egybeeséseket mutat. Sőt, mind a besenyő, mind a székely népességünk, szintén dokumentáltan hasonló ősi származással bír. A legrégebbi időkre visszanyúló kultúránk termékenyítette meg a vallásokat, fejlődésükre jelentős hatással bírva. Ősnépeink bölcsességének gyermeke a turáni Zarathusztra, a szakaszki Buddha, a párthus-hun, avagy jász-hun Jézus. Ők mindnyájan előrébb tolták, az emberiség akadozó kultúrszekerét. Persze hatalmas ellenzéssel kellett dacolniuk. A női jelképiségünkkel nem boldoguló népek szemében szálkává váltunk, és ezért törlésre ítélték. Értékeinket átvették, de saját szája ízük szerint bánva, jócskán kiszélelték belőlük a lényegi lelkiséget. Nem csodálkozhatunk hát, ha ebbe a sorba beleillik a zsidóság története. A jászok tudományát átvették, de kihagyták belőle a jászokat magukat. Szakadár vallásújítóként megtagadták jász gyökereiket. Kiszakadásuk tudatosságára mutat, ahogy irányt váltva az átvevőkből, átadókká léptették elő magukat. Uralmi törekvéseik során még a lényegét, Betlehem valóságát is megtagadták. Mert a galileai Názáret mellett lévő galileai Betlehem elfedése, és helyette Jézus születésének a júdeai Betlehembe helyezése, pusztán előnyfaragási kből történhetett. Jézus származásának zsidó körbevonása, vezető pozíciót biztosított vallási, azaz lélevezetői kérdésekben, már a legelső időktől fogva. Holott a Bibliák hátuljában lévő térképek egybevetésének tanúsága szerint, a galileai Názáret-Betlehem-Szkitopolisz városok területi egysége, élesen ellentmond a judeai Betlehem valós szülővárosi voltának.

Értékeinkkel jó ideje mások hivalkodnak, ráadásul kontár módon félreértve a lényegét, téves irányokba viszik a vallásos gondolkodókat. Mert mai, nyugati civilizációnk judeo-kereszténysége, értelmi féltekénk termékeként, hiányos külső vallás. Külső, mert a Teremtő Isten, kívül, és fölül állva az emberen, elkülönült teremtményétől. A gyermekeit és a világot is Szűzen, azaz önmagából szülő Istenanya, (a „fattyú” népek Istenanyája)

viszont az érzelmi félteke belső érzésvalóságából eredve, belső érzeti egyezésben állt korai gyermekeivel. Belsőleges viszonyuk érzeti, átéléses, de erről az értelem képtelen tapasztalatokat szerezni, valóságát tehát elutasítja. Mindezekből következő lelki tragédiánk, hogy érzelmi-tudás híján, megtagadva az érzelmi birodalmat, öntudatlanul elzártuk magunkat belső életforrásunktól.

Minden fénykereső szándék meddő és téves, a hibás helyzetértékelés miatt. A fényt kívül keresők, az egyetlen lehetséges úttól, a belső fény felfedezésétől zárják el magukat. A külső isten hite, ezt a téves utat gerjeszti, ezért hiányosak a mai vallások szinte mind.

*Hajdan Boldog Magyar Nemzet, mivé lett neved,
Ordassá vált világunkban helyed nem leled.*

JEGYZETEK, HIVATKOZÁSOK:

- 1) – Lásd az 1925-ben Magyarországon előadó indiai parszi professzor, J. J. Modi, A hunokról, akik meghódították Indiát. Mivolt a hunok vallása? c. művét.
- 2) – Zajti F.: Zsidó volt-e Krisztus
- 3) – Lásd Görög Mitoszok c. könyvét)
- 4) – Lásd Corenei Mozes örmény történetíró és J.J. Modi
- 5) – Mivel ez a PEHLEVI elismerten a későbbi uralomra jutott parthus-hun dinasztiák nyelve volt, ezért az ó-perzsák tartják az előd-nyelvnek. Viszont a perzsa hősmondákban felbukkanó perzsa nyelvű PEHLEVÁN (hős és harcos) szó jól mutatja ki is volt a kultúr-átadó. Valójában fordítva történhetett, és a perzsa nyelv vette át az ősi, és dicsőbb múlttal rendelkező keleti hunok nyelvéből, ezt a tovább képzett szót. A felejtésre kárhozott parthus-hunok történelmével és a magyarokkal való rokonságával, már sok neves kutató foglalkozott, nem lehet hát célunk őket a nyomozásunk fókuszába állítani. Legyen elég Szent Koronánk parthus-hun motívumaira, és Jézus parthus-hun származására utalnunk.
- 6) Ahogy Dárius király híres, háromnyelvű sziklafeliratát őrző hegy neve is több, BEHISTUN, BAGISTAN és BI.SUTUN alakban maradt fenn, az jól példázza a H hang eltűnési hajlamát, avagy G, vagy K hanggá keményedését. Egyes nyelvek kiejtésében teljesen eltűnik, ahogy a mai olasz is ungarit ír és mond, a hungaria helyett.
- 7) – Az Istár névnek volt H-s, Histár alakja is, mint az Isztria-félszigetnek is Hisztria, és ne kelljen itt egyéb példákkal untatnom a hallgatóságot, 20 éves kutatás eredményeire alapozom mondandómat.
- 8) – Dr. Fáy Elek, A magyarok őshona, (1910.) c. könyvében idéz Movers, Die phoenizier c. művéből.

- 9) – Caitlin Matthews: Kelta hagyományok.
- 10) – Hisz JAHve Isten után nyert nevet JEHuda törzse, és csak később lett Juda, amiből meg a JIDdis, majd Zsidó-Sidó név lett, mutatva a kiejtés-változás sokrétűségét.
- 11) – 1681-től, kettős névvel hol váltva, vagy meg egyszerre mindkét formát kiírva, így, „PHILISTAEUS azaz JASONES” jelölték. A történelem sodrában, csak 1741-től tűnik el végleg a Philistaeus nevezet, és jön a JAZYGES alak. (Horvát I. Jászok, 1829.)
- 12) – Az 1382-ik évi magyar nyelvű Ószövetségi töredékekben, a kánaáni Philistaeusok is, és a XVI. sz. eleji Debreceni Magyar Legendárium Szent Dávid életével kapcsolatban említett Philistaeusok is. stb. **JÁSZ-nak lettek fordítva**, a magyar nyelvű kiadásokban. Horvát: Rajzolatok)
- 13) – Nyelvünkben is hasonló jelenség által volt a Jásznak még GYÁSZ kiejtése. A jászruha=gyászruha, a kijó=kígyó, a hajma=hagyma, a jó=gyó, a gyógyul régen „jóul-jójul” volt, stb.
- 14) – IV.sz-i Ammianus Marcellinus még jazygokat említ, de 300 év múlva, a VII.sz-i Ravennai Geográfus, már GAZORUM nemzetről szól.
- 15) – Horvát Jászok II.
- 16) – Az Ókori Lex: Pannoniában, Daruvár mellett, köbe vésve találták REPUBLICA IASORUM, (egyenesen Jász Köztársaság) továbbá Toplicán megtalált kő felirata AQUA IASAS, (Jászfürdő városa) valamint Várhely körül talált kövön DACORUM IASSIORUM felirat, (dák jászság.) Ez időben nem volt J betű.)
- 17) – Stephanus Bizantus szerint a palesztinai Gáza város hivatott IONIA néven is, amikor meg Strabónál, Attika, (Athén) hajdan ionia, és ias néven hivatott, tehát ION = IAS.
- 18) – Több irányú kapcsolatrendszer egybeköti:
– A névmódosulatok leirata: az ókori IASI és IAZYG népet, a középkori JASONES és JAZYG néppel, akik jászok.
– A kettős névhasználat: A palesztinai filiszteusokat a középkori jászokkal.
– Nevük egyező jelentése: A metanasta jazygokat, a philistaeusokat, és a parthusokat.
– A viselet: A jazygokat, a philistaeusokat és a parthusokat.
– Az élettér: Pannonia, az ókori jazygok és iasok, helyén később a jász-jasones-jazygokat. Szentföldön, a filiszteus-(i)as népet a parthusokkal, (Róma, csak Jézus előtt pár évvel foglalta el Judeát.)
– az íjász harcmodor: a jazygokat a parthusokkal, a jászokkal, és a filiszteusok is Pharetrarius, azaz „íjás” jelzőt nyertek.
- 19) – (Hőke Lajos, Armenia)
- 20) – Lásd a1881-es, Héber kútforrások c. műre támaszkodó Révai Lexikon, Hagar-ország címszavát!
- 21) Bibliai Lexikon (1931.)
- 22) Horvát István **A Magyarokról mint Agarénusokról** c. 1828.
- 23) – (Horvát, Rajzolatok)
- 24) – Horvát: Jászok II.
- 25) – Strábo: Attika (Athén ősállama) hajdan Ionia és Iasz néven hivatott. Zonarás : Appianus 147 után írja: a dácok az ionesek mellett laknak, és ezzel vagy az IASSII, vagy a IAZYGES népről kellett szólnia. Dósa Tamás 1334-ben Ionia Főkapitányának íratott. (Horvát JászokII)
– A görög ion-ok nyelvjárását ias-nak nevezték. (R. Lex.)
- 26) – Pl. EU-PHONIA=jó, helyes kiejtés, EV-ANGELIUM=EU-ANGELIUM=jó hír, stb. vagyis az EU = EV, akkor IU nem csupán a JU kiejtést kaphatta, hanem lehetett a szintén kapcsolódó ÍV olvasata és értelme is.
- 27) Diod Sic szerint, a krétai Apolló találta fel a citerát és a muzsikát, valamint az íjat is, és megtanította a lakosságot a vele való bánásmódra, ezért leginkább a krétaiaknál virágzott a nyilazó mesterség, és az íj nevezetett szkíta íjnak. A krétai CURETES és a Iás nemzet, egy a philisteusokkal, és Gázában a krétai Juppitert imádják.(Horvát Jászok II)
- 28) – A Nagy-Örményország történetében, Chorenei Mózesnél Ahura Mazda neve Aramazd és Ormuzd formákat is ad, és az örmény Anahita pogány neve Aszdzigh,
- 29) gör. Astyages, = babiloni Azidahak, =örm. Asdahak, és jelentése nagy kígyó, sárkány.
A méd kultúremlőkről tejlő perzsák királyainak Isde-Izde előneve is ide kapcsolódik, pl. Izdegerd.
- 30) A kazárokból kivált kabar törzsekről van szó, kiknek nevét egyes kutatók, a kóbor (azaz vándorló) jelentéssel magyarázták már a XIX. és XX században.
- 31) – A Kurdok ókori Kürtii, Kordyaei, Kordyeni, és Gordyeni, Gordyai formáiból, a figyelmes szemlélő, az Agareni név változataira ismerhet, különösen, hogy mai guránjaik is még földművelők, mint a régi Agarenusok. Különösen a Kürtii (Cyrtii) forma ad honfoglaló Kürt törzsünk nevével szoros egyezést. A nevek utáni T és D hang, régtől fogva „utód” értelmű jelölés, mint nálunk az Ózd végén.
- 32) – az ó-görög GE-ORGEO = föld-organizáló, azaz földművelő.
- Hágár ősanya egyiptomi eredetének fényében felhozzuk Horvát Istvánt, aki a Rajzolatok c. könyvében megemlítette, hogy egy Egyiptomból származó antik pólyán, magyar rovásjeleket látott. E közlésnek Varga Csaba, íráskutató utána járt, és azonosította a székely-magyar rovásírásos ABC jeleinek, szinte pontos megfelelését, az egyiptomi demotikus írás jeleivel. Tehát ha egy ottani nép hajdanán, a mi hangkészletünkkel írt, akkor ős-nyelvünk is használatban lehetett azon a tájon. Ami pedig reálisnak mutatja Németi Kálmán kb. 100 évvel ezelőtti meglátását, mi szerint az egyiptomi szfinx hieroglif neve, HUN olvasatot ad.

Rostás László

„Lehel-kürt” és a „Szent László legenda” ikonográfiai azonossága
a szkíta kereszténység tükrében

egyben a kettő = egy + egy = három = eGy
Lyányos + János = ScS Jóhs'
mert páratlan

Mottó helyett álljon itt egy tanmese tanulságként:

Két Tiszavirág beszélget arról, hogy milyen szép az élet, mert mindig kellemes idő van és süt a nap, csak sajnos néha esik az eső. Mire a béka közbe szól: Persze! Csak tudnátok, milyen borzalmas, mikor hideg van, esik a hó és fagy. Erre a Tiszavirágok ráripakodnak: na ne hazudj, ne bomlaszd a rendet, hiszen nem is létezik, és meg sem tapasztalható az, amiről beszélsz. Majd sok lúd disznót győz alapon lenyomják a víz alá. Ekkor az utolsó szó jogán, a béka csak annyit mond: Bizony a Ti földi életetek pár napja ehhez valóban nem elegendő, hogy megértsétek azt, hogy AZ IS VAN, AMI NINCS.

A „tudomány jelenlegi állása szerinti” hivatalos művészettörténeti meghatározás alapján, a Jászberényben őrzött úgynevezett „Lehel-kürtjének” ábra anyaga egy bizánci cirkuszi jelenetet ábrázol, mely nagy valószínűség szerint Bizáncban készült. A Jászberényi múzeum látogatója a Lehel-kürtje megtekintése során, ezzel a helyi értékeket kizáró, öncélú megfogalmazással találko-

zik a múzeumi ismertetőben. Ami végül, akár lehetne is, amennyiben megelégszünk a felületes szemlélettel, és elfogadjuk azt – az egyébként minden tekintetben elfogadhatatlan – megállapítást, hogy létezik alacsony illetve magas szintű művészet, melyen belül a Magyarság paganus (vidéki) ága képviseli az „alacsony” ill. a Római-Bizánci civitas (városi) ága a „magas” művészet szintjét. Ezt a fajta öncélú felsőbbrendű szemléletet már ismerjük, és tudjuk hova vezet. Ezért elengedhetetlenül fontos, hogy a több ezer éves múlttal rendelkező Szkíta-Hun-Avar-Magyar szerves műveltség folytonosságát képviselő, egyetemes kultúránk mind máig élő hagyományát is figyelembe vegyük egy oly fontos nemzeti erekllye mint a Lehel kürtje elemzése során.

A Kárpát-medencei Szkíta-Hun-Avar-Magyar élő szerves műveltség folytonossága alapján a Lehel-kürtjén található faragások jeleneteinek és a karaszközi templom középkori falképén látható Szent László legenda falkép ciklusának folyamat-ábraként való párhuzamba állításával, a két ábrázolás közt teljes bizonyossággal kimutatható az ikonográfiai azonosság, a várból való kivonulástól, a fegyvertelen küzdelmen, a fejezés ábrázolásán keresztül, a révült állapotba szenderülés úgynevezett fa alatti „fejbenezés” jelenetéig. Ezzel teljes mértékben megkérdőjelezhető és elvethető a „bizánci cirkuszi jelenet” jelenkori „hivatalos” értelmezésének kizárólagossága. Kimondható, a Lehel-kürt és a Szent László legenda falképciklus összevetésének tanulsága alapján, hogy Szent László – mint Koppány unokája – folytatja a Szkíta kereszténység Nimrudi hagyományának útját. Az előadott tanulmány rámutat arra is, hogy miért tér el a „képes krónika” Lehel-kürt mondájához fűződő „Trón-bitta-fanfár” ábrázolás a Jászberényben őrzött eredeti Lehel-kürt formájától, mely viszont megegyezik a „Képes Krónika” magyarok bejövételét ábrázoló képén látható, zárt koronával ábrázolt Árpád fejedelem kezében lévő kürt formájával.

A tanulmányunknak nem célja és nem is lehet a mindenáron elutasítani vagy bizonyítani akarás. Nem kívánja elvetni a Lehel-kürtjével kapcsolatos eddigi kutatások valós értékeit, megállapított komoly eredményeit, hanem azok helyes felismeréseire, mint alapokra kíván támaszkodni. Emellett viszont Lehel-kürtjének a nemzeti sajátosságokat felmutató, s így egyetemes értékeket képviselő elemzésén keresztül mindenképpen szeretne rámutatni arra, hogy teljes mértékben tarthatatlan az a megállapítás, mely elveti s ezáltal elutasítja, az ún. Álmos-Árpád kori magyarok második bejövételénél is folyamatos élő hagyományként kimutatható, Szkíta kereszténység kultúrájának egyenrangúságát más korabeli kultúrákkal, miközben csak feltételezi, hogy az „alacsonyrendű” műveltséggel rendelkező „Bar-Bar” (világosság, világossága) magyarok nem ismerve a „magasrendű” kereszténységet, így azok egyetemes szimbólumait nem érthették, ismerhették, alkalmazhatták, mivel az csak Rómához (Bizánchoz) tartozhatott.

Még mielőtt rátérnénk a Lehel-kürt Szkíta-Hun-Avar-Magyar élő szerves műveltség irányából való részletes elemzésére, szükséges legalább nagy vonalakban a Szkíta kereszténységhez tartozó néhány fogalom tisztázása, mert könnyen úgy járunk, mint az egyszeri városi ember, aki Budapestre szeretett volna utazni, de a Bukaresti vonatra szállt fel, mivel a hangosbemondóban körülbelül úgy hangzott. Az élő szerves műveltségünkben, a Magyar Nemzet által vallott hitvilág a Szkíta kereszténység valóban nagyon lényeges és fontos része. Történelmi tény a Szabolcsi Zsinat jegyzőkönyvében található kijelentés, mely így fogalmaz a paganus, azaz a vidéki vallásosról: „...Szkitikos, etnikos, et ritos...” azaz: ...Szkíta nemzeti és rítusú..., mely nem azonos a civitas, azaz: városi hittételt vallókkal. Ennek a nemzeti rítusú vallásnak egyértelmű bizonyítékai megtalálhatók, mai napig élő szokásainkban pld. a hamuban sült pogácsa mint útra való szent kenyér, a XIII., XIV. században készült felvidéki templomaink freskóin, az Erdélyben lévő Bögözi templom Szt. László Freskóján, Hungarus Paulus (Magyar Pál) XIII. sz-ban élt domonkos-rendi Bonyai egyetem rektora által összeállított egyházi törvénykönyvben, de Nagy Lajos király által készített és a Pálos Rend lengyelországi tartományának megalapításra küldött (Fekete) Lengyel

Madonna képén is.

A Magyar Pálos hagyomány úgy tartja, hogy a képet Nagy Lajos király, Zách Kláráról készítette, mikor a király leprás lett, és ezt annak tudta be, hogy Károly Róbert, az ő apja, kivégeztette a Zách családot. Egyedül csak Klárát hagyták életben, mivel gyermekkori játszótársa volt Lajosnak, de büntetésül elcsúfították az arcát. Lajos vezeklésül, Kláráról készítettett egy idealizált Madonna képet, de Szkíta nemzeti rítus szerint, a gyász jelét, az arcon lévő bevágást is megejtették, mint ahogy ezt Hérodotosz is leírja, mint ősi szkíta rítust. (Természetesen erre a Lengyel hagyomány másként emlékszik, mint ahogy a Pálos Renddel kapcsolatban sok minden egyébre is.)

(Fekete) Lengyel Madonna

A Szkíta kereszténység szellemiségéhez tartozó fogalmaink tisztázásához, megértéséhez szükség van a szép ősi magyar anyanyelvünk tiszta használatára, a fogalmaink hiteles, világos értelmezésére, megmagyar-ázására, melyek nem a napi párt- és valláspolitikai érdekek mentén kerülnek megfogalmazásra, kifejtésre. Az Őr-eGe-k azt tartották, mint ahogy az Őr-eG ŐS-TE-EN harmóniájának egyensúlya is mutatja, hogy a szellemnek és léleknek is meg kell adni azt a gondoskodást, amit a testnek, mert egyébként elhagyják azt. Ott ahol az ŐS nevében ketten (szeresd felebarátodat mint TE-EN magad) vagy hárman összejönnek, ott Ő (IS) egylényegűként jelen van. Egyesszám három személyben Ő(S),-TE,-(É)N. Ezt az UT-AT mely az e(G) útja (kezdetben vala az i(G)e) őrzi az ŐR-eG. Ezt láthatjuk a szkíta un. "ívócimborák" esetében is, mely egyértelműen a vérszerződésnek, mint új szövetségnek, a megtestesülését fejezi ki, mint egyben a kettőTE-EN magunk. Ezáltal a szer által, valójában egyek a barátságban (Bar-Ata-ság=fény atyaság) és az (ŐS) Kos világhónap (kornu) kosszarujából mint az égi királyság koronájának koszorújából részesülnek a BOR-ból, mint átlényegült világosságból. S így lesz az egyben a kettő=egy+egy=három=eGy, mert páratlan új minőség. Ezt jelképezi a Képes Krónikában látható Árpád beavatott király kezé-

ŐSTÖRTÉNETÜNK, ÓSHITÜNK

ben lévő el-le-fa-an-t aga-ar-ból készült „LE-EL” kürt is, vagy jelenleg meg-le-elt nevén a Lehel-kürt.

Kul-Oba KUR-GA-AN

Most pedig ahhoz, hogy közelebb kerüljünk a Lehel-kürt ábráinak értelméhez, nézzük meg mit is értünk az általa is képviselt „kereszt-én-y-ség” fogalma alatt? Előbb keressük meg a „kereszt” értelmét. Ehhez a magyar nyelv adja a legjobb sorvezetőt. A KÖR, mely a világmindenség teljességéből a V-AN-ból a NIN-cs-et jelöli ki azáltal, hogy a végtelen tér egy részét körbeírja, mint a Szent Korona Pantokrátor képe a köldök helyén található KÖR alakú NIN-cs-et, mert egyébként a Teremtőt (TER-EM-TŐ) csak önmagával lehetne meghatározni. Erre a minőségre utal Nimrud mezopotámiai neve NIN-hur-ta, valamint a magyar közmondás is „Szegény lehetsz, de NIN-cstelen NEM”. Ez által még csak a NIN-cs került meghatározásra, ami VAN. Ahhoz, hogy a NIN-cs testet ölthessen, meg kell határozni az irányt, azaz a célt is, melyet a kör vízszintes és függőleges négy egyenlő részre való felosztásával lehet. Ebből ered a KÖR-OSZT azaz a KERESZT. Ez figyelhető meg a Lehel-kürt felfelé, mintegy célként előretartott, keresztrel négyfelé osztott körein is. A Pásztor ember úgy tartja ott van a világ közepe, ahová a Gamós botját leszúrta. Ezt a hagyomány szerint úgy teszi, hogy előbb maga köré a bot gamós végével kört rajzol, majd kör közepre helyezkedve leszúrja a botját, majd ezen, mint a

világ tengelyén megtámaszkodva subájában gubbaszt azaz révül. Így a KÖR-OSZT közepére behelyezi az ÉN lelket, a Káldeus hagyomány ÉN-LIL-jét, s ezáltal az Ósiségben egylényegűvé válik a NIN-nel, a Teremtő Istennel, aki V-AN. A Szent Koronán is ezért kerül a NINcsbe az ÉN-LÉL-ek teljességét jelző AR-AN(y) Gömb a rajta lévő keresztrel. Ez a pusztai pásztor ember (KÖR-OSZT-ÉN) azaz kereszténysége, mely a Kál-deus (Gal ill. Kelta) hagyomány EN-LIL isteni személyével való azonosulását is kifejezi, mint a „pásztor királyok” nemességének naponként szer-etettel megélt, nemes beavatási hagyománya. Ennek szerves megfelelősége, a négy égtájrta tájolt koronázási dombon (Szkíta időkben Kur-ga-an, mert az ősök szent teste fölött nem lehet büntetlenül hamis úton járni) Magyar Szent koronával való koronázás szertartása is. A különbség csak annyi, hogy ebben az esetben a „Kur-ul-táj” tábor helyi jelenése alapján, a nagyszalán kiválasztott „egyenlők közül az első”-ként, mint földre alászállt (ki-ra-al(y) áll a körbe, az ar-an (égi áradat) kör ker-eszt kor-ona alá, saját KiÜRÍT-et testét szent edényként felajánlva, az átlényegülés beavatására várva, mint En-lil földi helytartója a Nimrudi hagyomány szerint. Ezért nevezi az ősi hagyomány a Magyar Szent Koronát, a Szkíta (Káldeus, Babiloni) Keresztény Beavató koronának, mert nem a király viseli, azaz nem a királyon van, hanem a király van alatta, mint a Ter-em-tő nemzetének, egylényegű, egyenlő, azaz nemes nemzetes tagja, ugyanúgy mint a pásztor királyok és nemesek is. A Test Szent edényként való kiürítésének szeréhez járul hozzá az ÉN-LÉL-ek kürtje. (Az Árpád-ház kihalása után a „Trón-bitta fanfárok” veszik át ezt a szerepet.)

Hármas botoló, Nyírvasvári 1956

Hármas botoló, Nyírvasvári 1956

A molnár ember is azt tartja, hogy a világ közepe a molnár övénel a száraz, vagy a szélmalom közepén lévő tengelyen van, és még sorolhatnánk a példákat. Ez az a kereszténység, mely meghatározza a Lehel kürtjén látható, és a mammom szintjén "cirkuszi mutatványnak" csúfolt ábrákon "kereszt-ül" az értelmét, ugyanúgy mint a KÖR alakú KüRt, mely ha Áldozat vállalás KÜRT-jeként szólal meg, akkor ugyanúgy KiÜRiT, mint amikor a szkíta szertartásrend szerinti áldomás ivásakor a bort kiürítik fenéig a kürtből, vagy például a KÜR ill. KÖRTÁnc esetében mikor a körforgás kiüríti a kör közepét, a NINcs számára. Ezért van hogy csak a beavatandó személy(ek) lehet(nek) a kör közepén, mint például a menyasszony, vagy vőlegény esetében is. Ha már a táncnál tartunk, szintén ide tartozik a Bot-os tánc is, ahol – ugyanúgy, mint a megváltó keresztkörüli tánc esetén – a bot körbetáncolásával, mint a világtengely körüli közteslét bód-ult (buda) állapotának átélése a cél, legyőzve a bennünk lévő anyagi (sötét) erők vonzását, ugyanúgy, mint Szent László legendájában a sötétség és világosság küzdelmének körforgása. A kürt ábrájának alsó körében szintén botos körtáncot láthatunk, ahol egy harmadik (nő) alak körül táncol két alak, az ŐR-eG-ek IGI-ző tekintete mellett, úgy mint a fenti képen. Mellette Inanna Igiző tekintetének védelmében, a BOT által, BOD-ult BUD-a állapot köztes létének révült álmába került beavatottat látunk, a világfa alatt ülő őrző álomba szenderítő hárfaszó ZEN-ÉJE mellett.

Ezek után, vizsgáljuk meg a KÜRT, valamint az ehhez kapcsolódó RYTON szavakat. A kürt szavunkhoz társuló jelentéstartalmat már fentebb kifejtettük. A Ryttonhoz tartozó jelentésről pedig

annyit, hogy többnyire folyadék tartására szolgál, és egész változatos formákban jelenik meg. A szkíta, pártus korban főleg "ivóedény", míg a középkorban szentelt olaj tartására szolgál. A Szkítáknál és a Pártusoknál közismert, hogy a bort szent italként tartották számon, ezért szentségtörésnek vették a bor földre való kiloccsantását. Mint ismert, mindkét tárgynak szarv alakja, vagy ahhoz közel eső formája van. Ha funkciójához kapcsolódó fogalmakat keresünk a RYT-on mellé akkor a RYT-us, vagy RYT-mus fogalmakat találjuk. Majd nézzük meg a KÜ-RT és a RYT-ON szavak mássalhangzóit, és ha ezeket egymásra csúsztatjuk, akkor KÜ-RYT-ON alapján az ős etimon az (R és T) mássalhangzókkal jellemezhető, és így bátran mondhatjuk ezekről a "tárgyakról", hogy ősi értelem a (RÍT)-ushoz és ezzel együtt járó szertartáshoz köthetők.

Most térjünk rá a kürt hagyományára. Ehhez hívjuk segítségül az írott forrásokat, azon belül is legfőképpen a Képes Krónikát. Mind a szájhagyomány, mind a krónikás hagyomány a kürtöt Tas fiához Lél-hez köti. Erről legelőször a Hét vezér felsorolásánál értesülünk, és ez azért is lényeges tényező, mivel a Krónika, "A magyarok bejövetele Pannóniába" ábráján, mely Árpád "vezért" szövetség kötés, vérszerződés közben ábrázolja ugyanolyan zárt koronával, mint amilyen Atilla, Koppány és Szent István fején is látható, kezében a Jász kúrthöz hasonló kürttel, melyen a miniatúrát festő aranyat használt kiemelésként ugyanúgy, mint az egyéb klenódiumpok esetében. Árpád, háta mögött 7(magyar), míg előtte 5(avar) főember társaságában látható. Itt csak megemlítem, érdeemes megfigyelni a Szkíta szokás 7+1-es rendjét.

Árpád király és LÉL-kürtje

”A magyarok bejövetele Pannóniába”

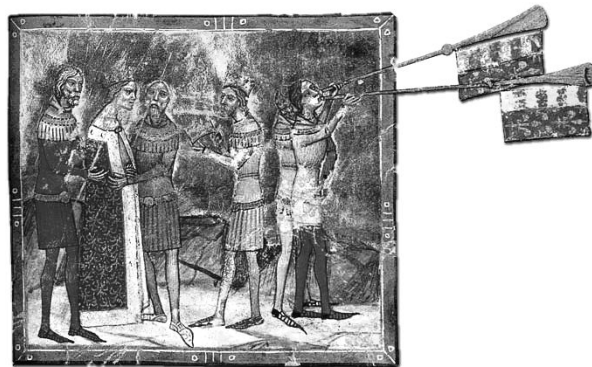
XVI. Jász világtalálkozó

Az ábra arany kiemelésének jelzésértékén azért is érdemes elgondolkodni, mert, az 1815-ben Kassán kiadott: Az Jász, vagy-is IJÁSZ KÜRTÖN lévő Metzésekről és azoknak Értelmekről: Irta Nemes Décsy Antal könyvében az első rész 79§ alatt: „Ezen Jász Kürtön pedig szinte ezek az környűl állások tanáltatnak, **arany Láncz, drága Kövek, Betük-is nem Írásban ugyan, hanem rajta lévő állatokban, mellyekkel éltek az Egyptusi lakosok,**...” valamint a befejezésnél a következőt: „Ekképpen a’ tseppék vagy-is fótok, mellyeket emleget ezen a’ Jász Kürtön lenni Molnár Ferencz Úr a’ 14. lapon munkájában, – véres tsepegésekkel helyel meghintve, koránt sem vértől esett tseppék vagy fótok (a’ mint hibássan gondolta, és adta elől szokása szerént) hanem a’ Saphir Gyöngy természetes tulajdonsága, mint ezt Pli-

nus a’ 27. könyvében világosan megírta...” Vajon ha voltak rajta drágakövek hova lettek és valóban milyenek voltak?

Most pedig nézzük a Krónikás miben határozza meg a Kürt funkcióját: „...Árpád pedig övéi jelenlétében megtöltötte kürtjét (cornu!) Duna-vízzel és az összes magyarok előtt ama kürtre a mindenható Isten kegyelmét kérte: engedje át nekik az úr ezt a földet mindörökre. Szavait végezvén az összes magyarok így kiáltottak háromszor: „Isten, Isten, Isten.” Ebből aztán szokás lett, melyet a magyarok máig is őriznek...” Ha még ehhez hozzátesszük a Vérszerződés azon részét, melyben a vezérek esküt tesznek, hogy ameddig Árpád vére él, addig a királyt az Ő nemzetségéből választják, akkor, ennek alapján joggal feltételezhetjük, hogy a kürt funkciója, mely az Árpád-házi királyok jogszerűségének uralkodására tett eskü megújítását szolgálhatta a királyválasztáskor, ezt a szerepét az Árpád-ház kihalásával elvesztette.

Mint már fent említettük, az Árpád-ház kihalása után a ”Trón-bitta fanfárok” veszik át a ”Kürtök” szerepét.

”Trón-bitta” fanfáros heroldok

Mikor elolvastam Csajághy György jegyzetét a fanfár trombitákról akkor gondolkodtam el, vajon valójában mit is jelent a trombita szó? Ekkor ismét a magyar nyelv sietett segítségemre. Ugyanis a fanfár trombitákat a trónteremben események ítéletek, bejelentések hangsúlyaként használták, és rajtuk lógtak királyi vagy főúri zászlók, mint a bitófán az akasztottak Így kézzel foghatóvá vált a fanfár trombiták értelmezése, hiszen a királyi udvarban a Trón mellett a heroldok által tartott fanfárok mint a bitófák tartották a zászlót, és ha arra került sor, a bejelentett ítélethirdetést a bitang, bitófára való, a fanfárok hangja után kapta meg. Ez a fogalom Csajághy szerint is a Krónika készí-

tésének idején a XIV. sz.-ban (az Árpád-ház kihasználása után) már ismert volt. A fenti értelmezés, – valamint az a tény, hogy a Képes Krónika miniatúrái önálló és sokszor sokkal mélyebb mondani- valót közölnek regős rejteki módon, mint a leírt szöveg – vezetett arra a tényre, hogy a Lehel-monda ábrázolásában és a latin szövegben is (comu helyett tubis) miért tér el a meglévő kürt formájától és a festő miért egy trón-bitta-fanfárt ad Lehel kezébe. Már Kézai, Kun László udvari papja is megkérdőjelezi a monda illetően valós tartalmát. Joggal vethető fel, hogy itt valami nincs rendben.

A képes krónika ábráján Lehel, illetve Bulcsú Trón-bitta fanfárral veri fejbe a császárt, miközben várnak a bitófára. Így értelmet kaphat az ábra azon "elrajzolása" is, mely, ha Lehel fejét ill. egyik kezét kitakarom, akkor tulajdonképpen Bulcsú az, aki a Trónbitorló császárt trónbittával fejbe veri. Ez viszont akkor válik igazán érdekessé, mikor Bulcsú alakja megegyezik Kun László alakjával, s így a császár alakja pedig avval a Habsburg Rudolf-al aki László fogadott apja, azaz gyámja.

Lehel (Bulcsú) és Kon-Rád

IV.(Kun)László

Habsburg Rudolf és Kun László

Tudjuk, a rendelkezésre álló oklevelekből, hogy ez az az időszak, mikor, IV Béla király leánya, Anna Hercegnő a Cseh királyi udvarba menekül az Attila kincsekkel, és ezután több mint egy évszázadon keresztül folyik az elrablott kincsek visszaadásáért a diplomáciai harc, amelyek végül is soha nem kerülnek vissza a magyar király kincstárába. Ha például Lehel korában a német császárgyilkosság igazolható, akkor a Habsburgoknak mint német római császároknak és egyben cseh királyoknak nem kell visszaszolgáltatni, és jogszerűen tarthatják maguknál az Attila kincseket. Rudolf a cseh királytól megszerzett hűbéreket saját fiainak adományozta. 1283-ban, egy családon belül kötött egyezségben ez úgy módosult, hogy az egész hűbértartományt Rudolf elsőszülött fia, Albert kapja. Kun László halála után Rudolf Magyarországot is megűrült hűbérenek nyilvánította és 1290. augusztus 30-án fiának, Albertnek adományozta. De ezt ténylegesen nem foglalta el. Így Kun László, (LÉL) cselvetéssel bekövetkezett halála után sem lett hűbérese, (mint a mondában)

szolgálója a német királynak. Valóban így érthető, a képírás és a magyar nyelv segítségével, hogy miért tér el a Lehel kürtjének ábrázolása a „képes krónika” Lehel kürt legendájához fűződő „Trón-bitta-fanfár” ábrázolás a Jászberényben őrzött eredeti Lehel-kürt ábrázolásától.

Ha valóban igaz a Kárpát-medencei Szkíta-Hun-Avar-Magyar élő szerves műveltség Szkíta kereszténységgel való folytonossága, akkor ennek, részleteiben is kézzel fogható bizonyosságainak kell lennie. Egy ilyen bizonyosságként teszünk kísérletet, a Jászberényben őrzött Lehel-kürtjén található faragások folyamatára szempontjából lényegi részletekbe menő tényleges jeleneteinek, és a Felvidéken található Karaszko-i templom középkori falképén látható Szent László legenda jellemző falképciklusának folyamatábraként való párhuzamba állításával.

Karaszko-i templom középkori falképén látható Szent László legenda

Az eddigi elemzések során, ezt a szembetűnő azonosságot azért nem sikerült felismerni, mert, még gondolati síkon is eretnecségnek tűnt, a Szkíta kereszténység felvetése, olyannyira, hogy még napjainkban is egész egyszerűen hamisítványnak

állítják be, az ideköthető bizonyítékokat, többek közt a Szabolcsi Zsinat erre vonatkozó részeit is. Ezen kívül általában a már meglévő ábra anyagból kiindulva, az új felismerésekkel kiegészített és némileg módosított ábra anyagot használtak.

Molnár Ferenc illusztráció 1803

Lehel-kürt kiterített rajza (1988 László Gy.)

Az általam ismert eddigi vizsgálatok során, a kürtön található ábrákat részanalógiák alapján elemezték, melyek külön-külön komoly és elengedhetetlen adalékok a helyes értelmezéshez, de koránt sem teljesek, mivel csak részleges tér, idő és téridőbeli, a meglévő kiterített rajzoknak megfelelő olvasattal számoltak. A Lehel-kürt jelenlegi ismertetésében az idő és a hely szűkössége miatt nem térhetek ki minden részletre. Ezért itt, most csak az úgynevezett főmezővel fogok részletesebben foglalkozni, természetesen fenntartva azt, hogy a kürt szélesebb végének peremén lévő nyolc (!) köralakban egymásba fonódva vezetett "szín"-váltást követő sín-us hullámvonal, (egyszer lent egyszer fent) szalagokkal határolt ábrái ugyanolyan fontossággal bírnak, mint a középső mezőben lévők, hiszen a kürt kiürített "nin"-csét körbeíró nyolc körbeírt ábrája a Szkíta nyolcágú apostoli kereszt ikonográfiájának felel meg, mint-

egy koronázó párkány. A Szent László legendával való szellemi párhuzam felismeréséhez László Gyula Professzor 1988-ban és Molnár Ferenc "Jász-Bereniensis, Districtus Minoris Cumaniae Capitaneus" 1803-ban készített illusztrációja vezetett. Mindehhez hozzátartozik még, hogy László Gyula Professzor úr Miskolci díszdoktori kitüntetésekor, a professzor urat a tarsoly lemezekről írt tanulmányomról kérdeztem, mire Ő azt válaszolta, hogy a felvetett analógiákat elfogadhatónak tartja, de mint még sok más egyébbel együtt, ennek a teljes értékű bizonyítása és megírása, már csak a mi nemzedékünk feladata lesz. Majd ezek után, mint "László a Lászlónak", egy Szent Lászlóról szóló könyvét dedikálta nekem avval a megjegyzéssel, hogy "evvel még dolgozod lesz". Hát úgy tűnik, az édes, de nehéz teherként ránk testált kötelezettség végzése során, LETT IS.

KARASZKÓI TEMPLOM Szent László legendájának falképe.

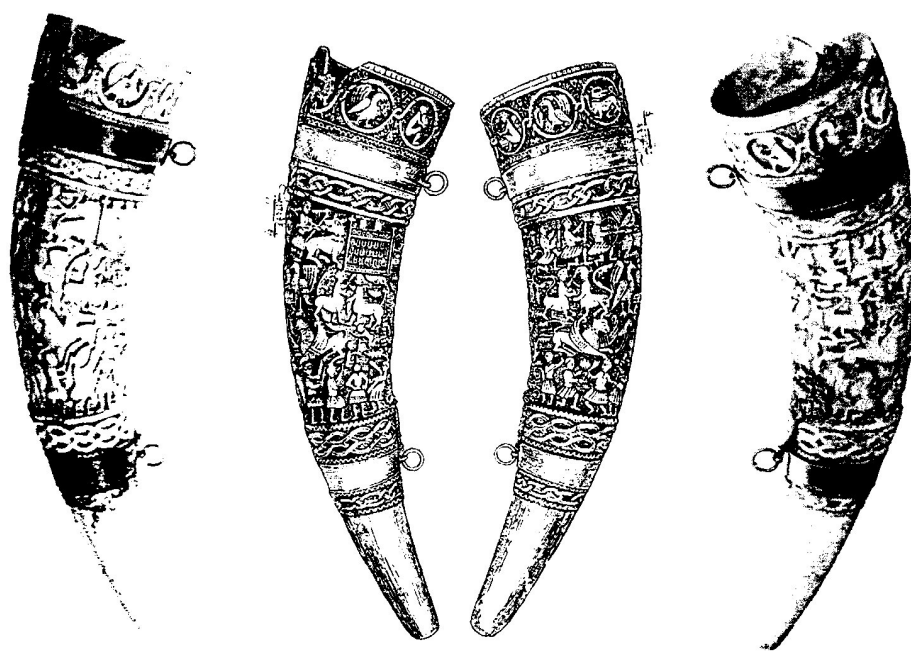
LEHEL- kürtjének kiterített összerajzolt folyamatábrája

László Gyula Professzor úr Lehel-kürtjéről készült rajzán, a felületes szemlélődés során csak egy jelenetet nem találtam, ami nélkül nem igazolható a párhuzam. Ez pedig az általa szibériai szkíta hagyományokra visszavezetett, fejbenezés jelenete. Márpedig tudtam, ha ezt megtalálom, akkor a várból való kivonulástól, a beavatás átlényegülését jellemző fejbenezésig, a Szkíta szertartásrend beavató állomásai (stációi) már egyértelmű folyamatábraként leolvashatók, mint a Szent László freskók esetében is. A másik sarokkönek pedig a TAS fia LÉL vezérhez makacsul kötött

"LEHEL-kürt" szentségét tartottam, elfogadva a beavatott Magyar Király múltismeretet tanító Képes Krónikájának közlését, melyben az európai királyi házakat is meghatározó Árpád-házi Szent vérvonalat elindító Árpád kezében ott található a kürt, mint királyi szertartásnál használt "klenódium". Ezt tettem annál is inkább, mivel Árpáddal érkező nemzetségek közül LÉL képviseli a Nimrrudi hagyomány folyamközi "ÉN-LIL" lelki minőségét, mint a fénycseppekből teremtett lelkek vezetője. (Erre utal a felső sor szarvasának agancsán lévő két fél szív alakú fénycsepp is.)

„LEHEL-KÜRT” faragványai

Ágotha J. F. rajza 1896-Hampel 1903

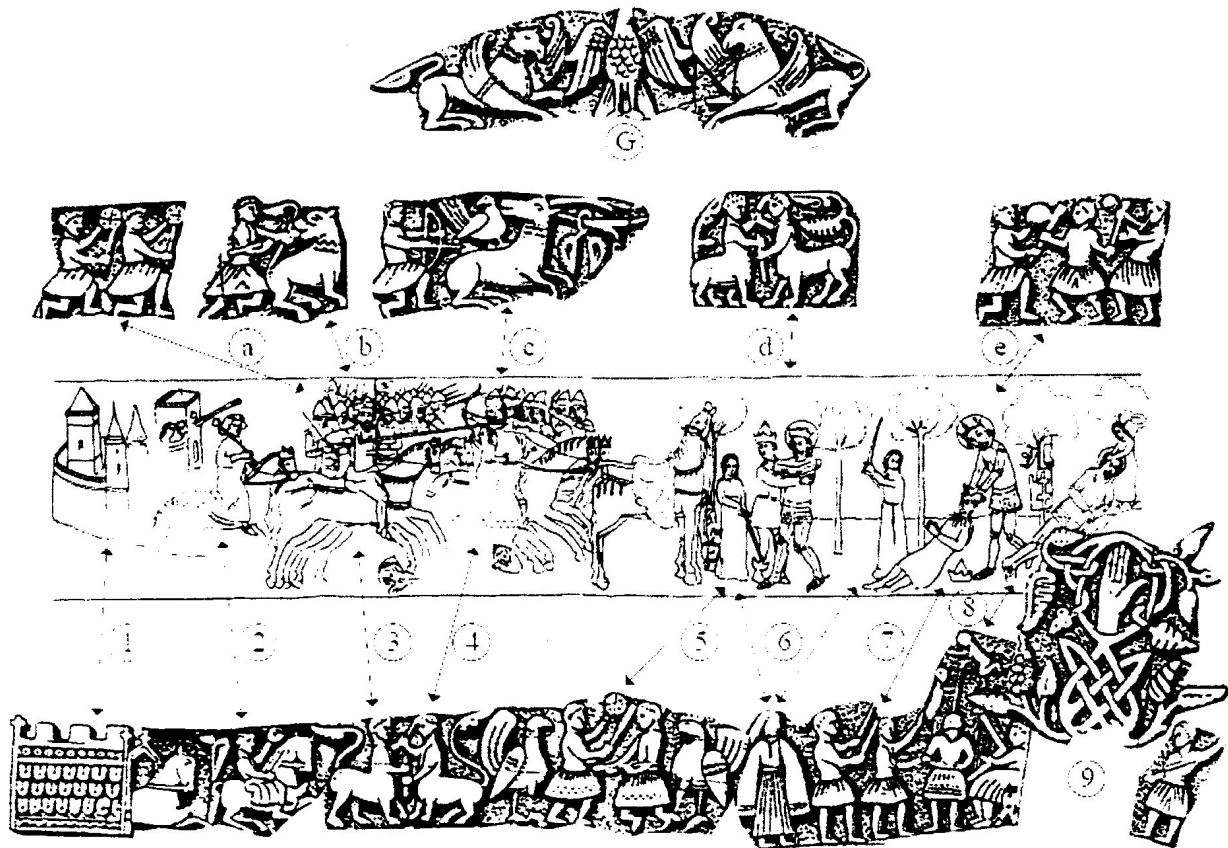
A megoldást, a kürt rövidebb -belső- ívén lévő hossz tengely, élet- vagy világfájának a rajz jobb oldalára az eredeti összefüggésébe való át-helyezése adta. Így vált értelmezhetővé, a "FA" alatt hárfával "Buda állapotba" szenderítő ülő női(?)alak, aki előtt a testtartásán is látható módon, a köztes lét révült tudatállapotában lévő ember fején, önmagán kívülre távozó szabadlélek mint fejlélek látható. Egyébként a szabad fejleket, a kínai nyelvben, mind a mai napig HUN-nak neveznek. A mellette lévő alak, pedig ezt az állapotot segíti és egyben őrzi is a testet, mint ahogy azt a Budhisták is teszik emlékezve arra, mikor BUD(H)A egy fa alatt lefeküdt és elhagyva testét, majd napokkal később visszatérve azt látta, hogy a rablók a felügyelet nélkül hagyott fizikai testet teljesen összetörték és csak a tanítványoknak köszönhetően sikerült megmenteni. Egyébként a Szent Korona fizikai testének Budán való őrzésére kirendelt Szent Korona Őrségnek is ez a szerepe.

A kürt megfigyelése során kiindulva abból a munkafeltételből, hogy egy teljes, egységes és tudatosan készített Szentséget megtestesítő tárgyról van szó, mely a Magyar királyok szkíta szokások szerinti beavatási szertartásánál a szerepük kelléke, akkor a „Rész és Egész” „mint fenn úgy lenn” egymáshoz való viszonyát kell tisztázni, mert egyébként Részeg-Ész győzedelmeskedik. A

kürt funkcióját már fentebb elemeztük. Most térjünk át ennek ábrázolt megjelenési formájára.

A kürt három szintre tagolt, melyet körbefutó peremezett fémlemezkek eredetileg aranyból készült szalagok választanak el egymástól, s egyben a felfüggesztéshez használható karikáknak is helyet adva. *1. szint* A keskenyebb felén közvetlen fizikai kapcsolattal, az ember a tüdejéből ki és a kürtbe belé leheli az „én LEL-két”, azaz KiÜRÍTi a tüdejében lévő levegőt, mely az emberi testen belől is a lelkeség helye. Ezt elválasztó saav-ként követi a jelenlegi fém lemezgyűrű, (mely az anyagváltás miatt, jelképesen is elválasztó saavként szétmarja a kürt-höz való egységes rendet, viszonyulást). Ennek valóban aranynak kellett lennie mivel itt az égi áradat felé az AR-AN szűrőjére van szükség. *2. szint* A kürt közep-részen, azaz a Lelkeségének színterén található, az ember mint teremtetlélek LÉL-lel való találkozásának beavatási Szertartását ábrázoló megjelenítés. Majd ismét, – sajnos – egy fémszalag elválasztó sáv után, a *3. szint* következik. Itt található a levegő-éggel illanó LIL-lel közvetlenül érintkezve a Szkíta kereszténység Apostoli nyolcágú Dingir keresztjének téridőben kifejtett, körbe írása, mint a szellemiség megtestesülése, a tenger víz tisztaságát, világosságát jelentő gyöngysor faragású peremmel szegélyezve.

„Lehel – kürt” és a Karaszközi „Szent László legenda”
ikonográfiai azonosságának összehasonlító folyamatábrája

1. "Várjelenet": A világ élettelen fizikai testiségéből biztos pontból, a várat elhagyva mely mindig visszavár indul a LÓ, hogy a lelkesítő LÓFŐként folytassa útját.
2. "Kivonulás": Már LÓFŐként mint főember kezében a Csillagos jog-arral, a teljességet jelző koronggal hátrahagyja a VÁR-at.
3. "Üldözés-Csatajelenet": A Hátterben álló táltosok-harcosok csata-zajától-dobolásától felhevült LÓFŐ-LU-GAL-KIRÁLY lándzsáját közepén tartva küzd. LU és LÓ egysége Lelkiséggel kell megküzdenie, ugyanúgy mint Nimrudnak az oroszlán királlyal, az elvett lelkes állatok lelke miatt.
4. "Védekezés-Csatajelenet": A Kun (mint Hun a szabad lélek képviselője) tiltakozik, védekezik a Várba való bezárás ellen. LÓ és LÚ egysége. Élve az éber pont illúziókeltésének eszközével (a ló hátán ülő lány) s ezzel előnyre tesz szert. A szarvas a lélek elemi erejének felvillantásával vágyat ébreszt, majd nyilas elől a szarvasünő elillan, eltűnik.

5. "Bírkózás": Itt a LÓ-ság már szétválak LU-tól és helyébe a lélek páva madara, (pávák napszédítő tollak, hírrel hirdessétek másképpen lesz holnap) vagy a Püspök leánya lép. De a küzdelem nem vezet eredményre, míg a pávaság illúzió keltése nem téveszti meg az ellenfelet.
6. "A lány azonos" IN-AN-NA asszonnyal a Magyarság Csallóközi Tündér ILLO-NÁ-jával, vagy a váradi püspök leányával, de mint a monda utal is nem leány hanem valaki más.
7. "A kun lefejezése": Ez megtévesztő kifejezés, mert szó sincs lefejezésről, itt „csak” gégemetszést látunk, ami megegyezik a torokcsakra helyén lévő lelkiismeret elnémításával, hiszen a levegő nem jut el a szájig, hogy megszólalhasson. Ez botolással is elérhető erre utal a lány kezében a kard vagy Tündér Iona hátvédelmével a szerep kezében lévő bot, mint ahogy ez megfigyelhető a botos táncok lélektanában is.
8. "Pihenés" vagy fejbenezés. Itt jól megfigyelhető, hogy a testiség levetése a kun testének, vagy a

Budha állapot fizikai testének elhagyása után, a fejlélek, mint szabadlélek elhagyja a testet. A dolgok visszakerülnek a helyükre, (a kesztyű-jobb kéz), (pajzs mint a szövetség jele és a szövetség végtelensége) a téridő határtalanságába révülve.

9. "A világfa": A világ végtelen és feltétel nélküli élő minősége, mely nem ismeri az elkülönült teret, időt, csak a téridő körforgását azt A NiNcset ami van.

A kürt középrészén, a beavatási szertartás rend folyamatábráját 4 (3+1) sorban ábrázolták, melyből a közvetlen beavatás ábrázolásával 3 sor, míg a közvetett beavatást jelentő szellemiséget, mint az ősök szellemét, a keskenyebb vége felől a második, +1 sorban jelenítették meg. Ezek a sorok nem különülnek el teljesen egymástól, mivel nincs közöttük elválasztó vonal, viszont a különböző sorok átjárhatóságát az ábrák egymáshoz érintésével biztosítják. Ezen kívül a kürt két hosszirányú tengelye mentén, egyértelmű összefüggés található. A *homorú*, azaz befelé forduló oldalon a szellemiséget képviseli a Világfa örök érvényű rendje szerint, felülről lefelé *1. sor*: a lélek-csepp megjelenése, *2. sor*: az élőminőséggel körbefoglalt jobb kéz, mint a fegyvertelen tiszta küzdelem elfogadásának jele, *3. sor*: a teljesség szerint csomó nélkül szőtt háló, mely különböző de rendezett utakon mindig visszatér a szövetség feltétel nélküli elfogadásával. *4. sor*: A barokk korban lecserélt beszélő boglár, melyben a fekvő mandula alakú IGI-ző kő körül, a világ rendjét megtartó és alakító energiák ábrája közt látható. A külső *kidomborodó* oldalon lévő tengelyre a szellemiség megtestesülését hordozó teremtmények kerültek. *1. sor*: A szarvas mint növényevő az új Nimrudi célt jelölő állatként, a hátán található éber ponton testetöltött lélek madárral és a Tur nemzetség két minőségét jelző hunor és magor szabad és kötött lélek-cseppjének az agancson való jelölésével. *2. sor*: A szarvas lába az alatta található szerpap – feltételezésem szerint TAS (Teremtő Akarat Szentsége) – fejéhez ill. a kezében lévő körkereszthez érintkezik. Az Ő lába, az alatta lévő turul fején, mint vele egylényegű szellemiségen áll. *3. sor*: a tulajdonképpeni szellemi középpont, TURUL ábrázatában, mint Nimrud Turán ikergyermekeinek szellemi és lelki megjelenése. A jobb oldali szárnyában minőségi eltérésként

a Magság figyelhető meg. *4. sor*: LÉL mint Tas fia a Turul nemzetség szellemiségével bal kezében, mely a jobb agyfélteke szellemiséget kifejtő, elemző, következtető végrehajtó területe a LEHEL-KÜRT-öt tartja, míg a jobb kezében, mely a bal agyfélteke gyakorlati megvalósításának végrehajtó eszköze a BOT-ot tartja, a háta mögött, s nem neki hátat fordítva, INANNA asszonnyal a Magyarság Csallóközi Tündér ILLO-NÁ-jával.

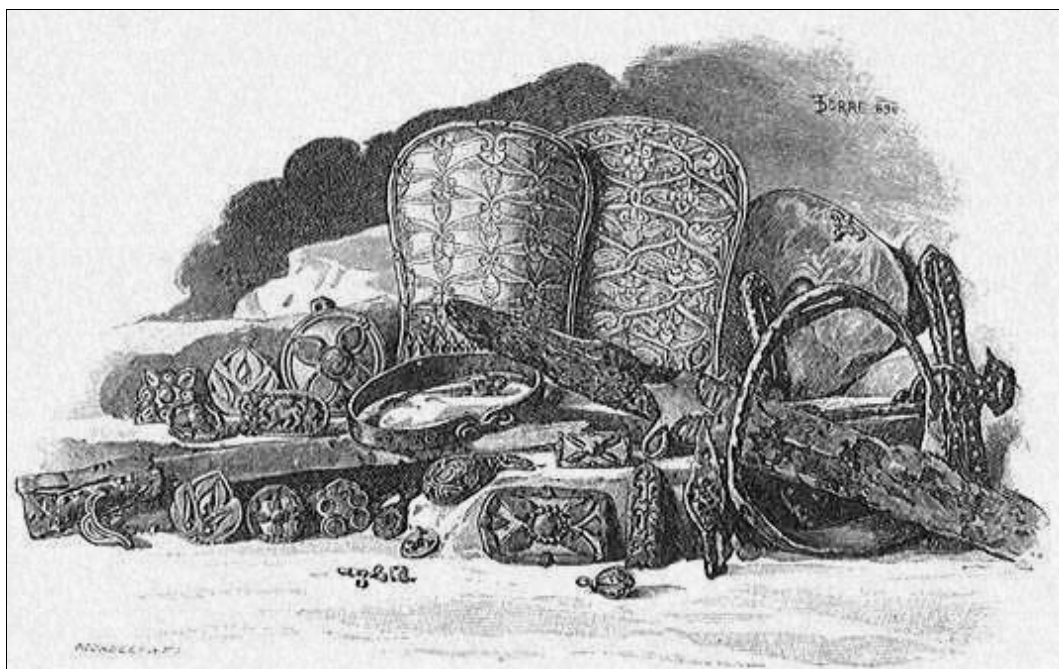
Kimondható, a Lehel-kürt és a Szent László legenda falképciklus összevetésének tanulsága alapján, hogy Szent László – mint Koppány unokája, – folytatja a Szkíta kereszténység Nimrudi hagyományának útját. És hogy miért éppen Szent László (kb. 1040-1095) az egyik párhuzam? Hát azért, mert 1077-ben mikor átveszi az ország törvényes irányítását, sem a hitbéli, sem a vagyoni helyzet nem nevezhető nyugodtnak. Ahhoz, hogy helyre álljon az ország törvényes rendje, a törvényeket úgy kell meg-Szab-ni, Pl. Szab-olcsban, vagy a "...a Szent hegyen, melyet Szent Márton hegyének hívnak..." (ma Pannonhalma), hogy az ország Ősiségen alapuló, – már fentebb is említett – „Szkíta nemzeti és rítusú” szokásrendjét is törvénybe kell foglalni. Ezért az 1092-es Szabolcsi Zsinat (első törvénykönyv – a keletkezés sorrendjében az utolsó 3. –) célja, az egyházi élet rendezése volt. A zsinati határozatok szabályozzák a papok nősülését, jövedelmük fölhasználását, a vagyonuk fölötti rendelkezést, tiltják a vasárnapi vásárt és vadászatot, megállapítják a kötelező ünnepek számát és sorát, a böjt rendjét (péntek!) stb. Figyelemre méltó, hogy a zsinat, mely döntéseiben a király elgondolásait valósította meg, többek közt, a papi nősülés és a nagyböjt kezdetének kérdésében a bizánci egyház előírásait fogadta el. Hazánkban éppen úgy, mint külföldön, nagyon sok latin szertartású pap a cölibátusra vonatkozó rendelkezések megszegésével házasságot kötött. VII. Gergely pápa (1073-1085) 1074-ben a nős papokat eltiltotta az egyházi szolgálattól. László király e tilalmat nem vette figyelembe, s a zsinat a papok nősülését a bizánci császári palota kupolatermében, a Trullionban (Trullusz, Trulla, mint beszélő név: T(u)r-ul-losz) 691-692-ben tartott zsinat határozatainak megfelelően szabályozta. Itt csak annyit jegyeznek meg, hogy Szent Márton Pannoniában Hun királyi családban született,

majd TUR-ban volt püspök és a Pálosok, a hozzáköthető Hét Alvó Szent romlatlan testének ünnepe július 27-én tartották 1786-ig a Rend törvénytelen betiltásáig. Ezért hozta törvényeit Szent László a Szent-hegyen, hogy ezáltal is tanúbizonyosságot tegyen, mint a Szent Koronával beavatott apostol király az Ősi Szer Tartásának Rendjéről Érvényéről, ha kell, még Rómával szemben is. A Szabolcsi Zsinat, tehát megerősítette azokat a „Szkíta-hun-avar-magyar, nemzeti és rítusú” ősi hagyományra épülő egyházi szokásokat, melyeket nemzetünk régtől fogva ismert, gyakorolt, és amit népmeséinkben „Az öreg király és három fia” által képviselt. Érdeemes még megemlíteni azt az Erdélyben fennmaradt történetet, mely a hamvazó szerda új szokásrendjének kialakítását, Szent Lászlóhoz köti és ebben felismerhető a Perzsiában fennmaradt, de a Duna-kanyarban levő Dobogókőhöz köthető Nimrud-i hagyomány is.

Nagy örömmre szolgált, hogy megoszthattam Önökkel ismeretimet egy részét arról, a hittel és egyben tudással gyakorolt „Szkíta Köröszten” hitről, amit gyermekként TáT-ott szájjal hallgatva Ősi Uruki Mani Óreg Ősteen Bő-Űnőségében Tan-Ít-Ott-Ak nekünk. Ez a hit-bél-i-tudás annál is inkább lényeges, mivel a Magyar Szent Korona és annak testetöltött egylényegű, szerves, élő, lelkes

és lelketlen jószágaként, a magyarság múltja, jelene és jövője, vagyis sorsa, elválaszthatatlan a Kereszténységtől.

Végül zárásként álljon itt egy idézet János örömhíréből. „...A világosság, a sötétségben vala, de azt, a sötétség nem ismerte fel. Ekkor jött egy ember, de nem azért, mert Ő volt a Világosság, hanem azért, hogy tanúbizonyosságot tegyen róla...” ezt sosem felejtsek. Ha nem találnák a világosságot, akkor alázattal, de nem megalázkodva húzódnak vissza, mint a búvópatak csendülni a BAR-langba, s majd a Mag-ukban szunnyadó BAR-ATA-M(U) (barátom, azaz a fény-atya-földre szállt fia, magyarul atyafi) segíteni fog, hogy az igazi helyes és hiteles utat mindenki, Önönmagán belül megtalálja. Ez, a tiszta erő lesz, de nem, az erőszak útja. Az étkezésekre pedig figyeljenek! Táplálékot abból az anyaföldből v-egyenek, mely szülő- élő- és majdan nyugovó helyük lesz. Egyébként nem lesz békeség magukban. Régi Szent elődeink Szent időben BORSÓT ettek BORSÓ-val és ezt ízesítették BORS-Ó-val. Aki ezt megéri könnyű és tiszta lesz álma. A Magyarok Óreg Őstene Áldás Békeséggel Dicsértessék és tartsa meg mind-anyi-juk békéjét, egészségét, Bódogságát.

Dörre Tivadar: Honfoglaláskori tárgyak a szolyvai, galgóczi és pilini leletekből (Internet)